

ISAIA

Introducere

„Isaia... este eel mai maret dintre profetii si oratorii evrei. Splendoarea si precizunea exprimarii sale, bogdtia sifrumusetea imaginilor, orizontul larg si stilul armonios U confera un loc cu total aparte in rdndul profetilor. Pe bund dreptate a fast numit «Printul Profetilor din Vechiul Testament."*

-Merrill F. Unger

I. Locul unic in cadrul Canonului

Cei ce viziteaza frumoasa capitala a Irlandei, in cautarea monumentelor de cultura crestina, vor fi adesea calauziti la o casa particulara in care una din cele mai stralucile compozitii din toata lumea a avut „premiera mondiala.” Caci la Dublin, in 13 aprilie 1742 s-a sustinut¹ prima oară ine-galabilul Mesia al lui Handel. Nici o persoana avizata nu a contestat vreodata grandoarea compozitiei lui Handel in latura muzicala, dar care este situatia cu libretul (textul) celui mai renumit dintre toate oratoriile? Evident, ele sunt extrase in Tintregime din Cuvantul lui Dumnezeu, in special din profetiile mesianice ale Vechiului Testament. Iar profetul care a contribuit eel mai mult la libretul² oratoriului Mesia a fost un scriitor evreu care a trait cu cateva secole inainte de intruparea lui Mesia al sau - si al lui Handel si al tau si al meu. El se numeste Isaia, eel care a scris cea mai lunga, mai maiastra si mai mesianica dintre profetiile Vechiului Testament.

H. Paternitatea

Isaia (in ebraica Yesa'yahu, Iehova este mantuirea sau mantuirea lui Iehova), fiul lui Amoz[>] a avut o viziune ce formeaza continutul cartii Isaia. Datorita teoriilor critice ce „au tataiat-o in doua,” vom prezenta in cazul acestei carti o introducere mai ampla decat in cazul oricarei alte carti.

Unitatea cartii Isaia

Exista mai multe teorii ale unor așa-numiti „critici superiori” care au fost per-

petuate de circa o sută de ani, nu ca ipoteze, ci mai degraba ca fapte. Sunt teorii acceptate practic fara nici un spirit de discernamant in multe cercuri din societatea contemporană. Intre cateva dintre aceste teorii: Nu Moise ar fi scris Pentateuhul, Nu Daniel ar fi scris carteau Daniel, nu Petru ar fi scris 2 Petru, după cum Pavel probabil nu a scris epistolele pastorale⁻¹. Tot asa, sustin acestia, Isaia ar fi scris doar prima parte din cele saizeci si sase de capitole ce i-au fost atribuite.

Intrucat Isaia este o lucrare atat de importanta, de proportii apreciabile, abunda atat de mult in profetii mesianice (in special in acele segmente pe care criticii le-au atribuit altor autori) si este citata atat de frecvent in Noul Testament incat am considerat ca este nevoie sa petrecem mai mult timp si sa acordam mai mult spatiu acestei chestiuni a criticii decat am face-o in cazul unei carti adresate nivelului general al credinciosilor.

Abordarea noastră va lua in considerare argumentele pozitive in favoarea paternitatii lui Isaia pentru intregul volum ce-i poarta numele, si abia apoi vom raspunde la fiecare din argumentele formulate in contra acestui unitati.

1. Mărturia istoriei si a traditiei

Pana prin anii 1700, practic toti cartularii evrei si crestini au acceptat adevarul potrivit caruia carteau Isaia formeaza un tot unitar, fiind o profetie de mari dimensiuni, scrisa de un scriitor foarte talentat, Isaia, fiul lui Amoz (In romanește: Amot).

Dar in anul 1795 J. D. Doederlein a sustinut ca un "al doilea Isaia" (numit „Deutero-Isaia") ar fi scris capitolele 40-66. Desigur, deosebirile de conpnut sj ton dintre Isaia 1-39 si 40-66 fusesera deja remarcate de toti cititorii atenti ai Scripturii cu secole Tnainte, dar asta nu i-a condus la concluzia ca cele doua sectiuni ar fi fost redactate de autori diferiti. In 1892 B. Duhm a negat unitatea capitolelor 40-66, postuland existenta unui „al treilea Isaia" (sau „Trito-Isaia") ca autor al capitolelor 55-66. Unii au mers chiar mai departe, dar in general in cercurile liberale se accepta teoria a doi sau trei „Isaia."

In realitate nici una din traditiile de la inceput nu a sugerat niciodata ca ar fi existat doi sau mai multi autori ai cartii Isaia. De fapt, credinta in unitatea cartii Isaia se manifesta inca de timpuriu, in mod uniform si necontestat.

2. *Marturia Noului Testament*

Isaia este a doua carte din VT in ordinea frecventei cu care este citata¹ in NT (dupa Psalmi) si intotdeauna se presupune unitatea ei. Citatele din a doua parte a profetiei, ca fiind scrise de Isaia, sunt date de Ioan Botezatorul (Mat. 3:3; Luca 3:4; Ioan 1:23); de Matei (8:17; 12:18-21); de Ioan (12:38-41); si de Pavel (Ro. 9:27-33; 10:16-21). Lucrul acesta este deosebit de remarcabil la Ioan 12:38-41 deoarece aici se face o referire chiar la autor ca persoana, nu doar la cartea sa: „Isaia a spus aceste lucruri cand a vazut slava Lui si a vorbit despre El" (v. 41). „Acesta lucruri" sunt cuvintele din Isaia 53:1, care fac parte din partea a doua a cartii (v. 38), iar Isaia 6:10 (unde Isaia a vazut slava lui Cristos) (v. 39-40) provin din prima parte a cartii.

3. *Unitatea planului si a dezvoltarii*

Cartea Isaia ne prezinta¹ un plan coherent si o ordine bine alcatuita - elemente contrare teoriei potrivit careia am avea de a face cu o colectie de fragmente separate compuse de autori diferiti.

4. *Stil poetic elevat*

Frumusetea incontestabila a

celei de-a doua parti a cartii face neplauzibila ideea

potrivit careia un autor atat de talentat, care chipurileatrSitprinanii500i.Cr., safi fost dat complet uitarii. La urma urmelor, Profetilor Minori, cu scrieri de proportii mult mai reduse, li se atribuie fiecaruia opera, prezicandu-ii-se numele.

5. Sulurile de la Marea Moarta

In textul c&rtii Isaia, asa cum a fosl gasit acesta intre Sulurile de la Marea Moarta (datand din secolul 2 i.Cr.) nu exista nici un indiciu ca la capitolul 40 ar interveni o sciziune.

Raspunsurile pe care le formulam la argumentele ce contesta unitatea isaianica

Trei sunt argumentele principale ce s-au formulat impotriva unitatii cartii: Punctul de vedere istoric, argumentul lingvistic si argumentul teologic.

1.Punctul de vedere istoric

Ca Isaia se imparte in doua sectiuni principale este un fapt aproape unanim recunoscut (1-39) si 40-66). Capitoiele 36-39 sunt un fel de interludiu istoric. Esle interesant de observat ca Tn capitolele 1-39 se oglindeste Vechiul Testament, pe c&id capitolele 40-66 constituie o paralela la Noul Testament, chiar si in privinta ci-frelor: cate un capitol de fiecare carte din VT si din NT. S-ar putea ca asta sa fie insa doar o pur& coincidenta, deoarece se stie ca imparprea pe capitole a avut loc ulterior scrierii Bibliei, nefacSnd parte din textul inspirat.

Punctul de vedere al capitoilelor 1-39 este cu siguranta pre-exilic iar eel al capitoilelor 40-66 este in mod certa post-exilic. Putea oare Isaia sa se proiecteze pe sine in viitor si sa scrie din punctul de vedere al viitorului? Multi critici spun ca nu. \$i to-tusi, Ieremia, Daniel si chiar Domnul nos-tru (Mat. 13) au facut uneori acest lucru.

Daca capitoile 40-66 au fost scrise in anii 500 i.Cr., cum se explica tonul Palestinian al cartii, nu eel babilonean?

2.Argumentul lingvistic

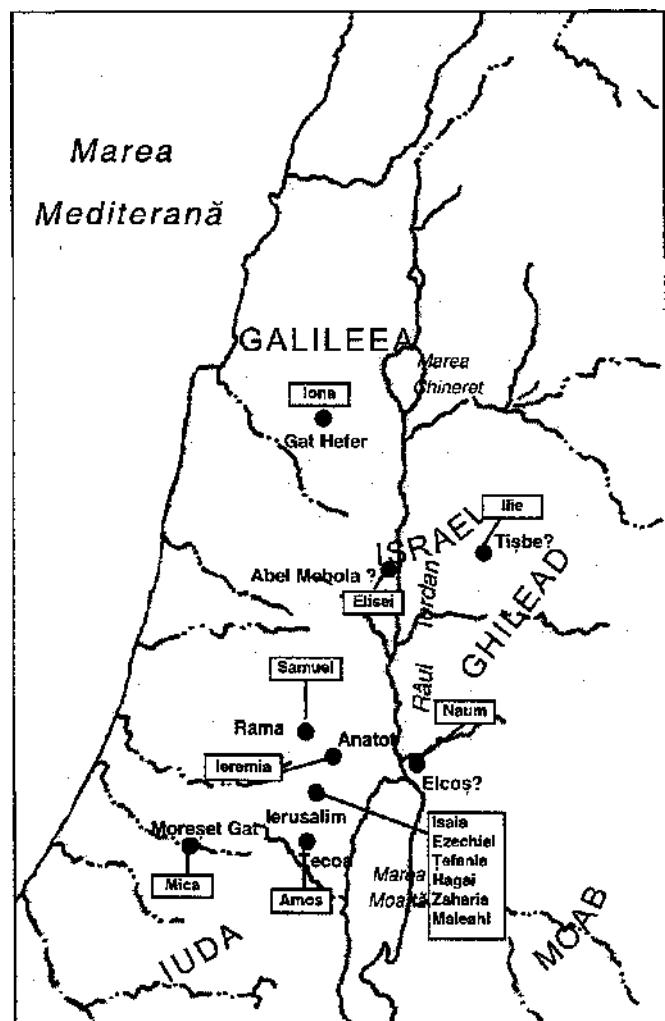
Stilul lui „Doi Isaia” difera de eel al

cartii Isaia în Tintregime, susțin criticii. Toti au observat puternica linie de demarcare de la începutul secțiunii a două a cartii, introdusa prin cuvintele: „Mangaialji, man-gaiati pe poporul Meu” (40:1). Dar aceasta este o dovadă a maiestriei scriitorului. Platon, Milton și Shakespeare și-au dovedit și ei din plin maiestria de slujă, prin capacitatea recurgerii la registre noi de exprimare, în funcție de continut. Minunata magnificătate oferita de Mesia, atât de magistral prezentată în 40-66, este suficientă pentru a justifica diferența de stil.

In plus există multe asemănări de stil între cele două (sau trei) parți ale cartii. Multe detalii indică o cunoaștere tecnică a limbii ebraice, dar una din expresiile întâlnite frecvent pe paginile operei lui Isaia este „Sfântul lui Dumnezeu” - un titlu aplicat divinității.

3. Argumentul teologic

Criticii nu susțin că ar exista vreo contradicție între teologia exprimată de „Iisus” și „Doi Isaia,” doar că „Doi Isaia” ar fi mai „avansata.” (Asta se potriveste

Profetti lui Israel si Iuda

cu teoria total nedemonstrata a evolutiei, care, daca ar fi adevarata, atunci ar trebui sa constatam ca functioneaza la toate nivelele, nu doar in eel al biologiei. Se spune ca Isaia subliniaza maiestatea lui Dumnezeu, pe cind „Doi Isaia” nemarginirea Sa. In fapt, Mica, un con-temporan al lui Isaia, confine idei simi-lare cu prezumptiva „Doi Isaia.”)

Argumentul teologic este eel mai subred dintre toate trei, prezentand TnsS avantajul ca dezvaluie adevaratul motiv pentru care au fost formulate aceste teorii, din capul locului: refuzul de a crede in supranatural.

Isaia Tl mentioneaza nominal pe Cirus cu secole inainte ca acesta sa se fi nascut -daca acceptam ca Isaia este o singura lucrare, redactata de o singura persoana. Josephus sustine ?n scrierile sale ca Cirus Tnsusi ar fi fost influentat Tn actiunile sale Tn urma lecturarii pasajului din Isaia 45:4

Multe din pasajele despre care se afirma ca ar fi fost adaugate sunt, Tn cea mai mare parte, profetii concrete ce s-au Tmplinit deja. Si aici se remarcă un precumpanitor spirit de prejudecata fata de supranatural; prin faptul ca se respinge data timpurie a aparitiei acestor pasaje.

La urma urmelor, daca Dumnezeu este atotstiutor, atunci Tnseamna ca pentru El nu este deloc greu sa prezica viitorul prin gura profetilor SSi, Tntr-o forma cat de detaliata doreste El.

Prin urmare, Tn pofida tuturor ravagliilor pe care aceste teorii leau facut Tn cercurile așa-zise creative, pozitia evanghelica, nemodificata de-a lungul multor veacuri, este bine fundamentata si Tntemeiata pe o logica sanatoasa: Intreaga carte a fost scrisa, asa cum se afirma la 1:1, de catfe Isaia, fiul lui Amot.

III. Data

Isaia si-a Tnceput misiunea „Tn anul Tn care a murit regele Uzia” (6:1; cca. 740 T.Cr.). indelungata sa misiune, consacrata Tn principal regatului Iuda, s-a desfasurat paralel cu domniile a patru regi: Uzia si Lotam, care au fost, Tn mare, regi buni; Ahaz, un rege rau; Ezechia (Tn engleza Hezechia, n.tr.), un rege foarte bun \$i prie-ten apropiat al profetului. De vreme ce Isaia consemenaza moartea lui Senaherib (681 T.Cr.), e probabil ca a trait eel putin pana Tn anul 680, ceea ce-i asigura un remarcabil record: o slujba de saizeci de ani! Potrivit traditiei, Isaia a murit Tn tim-pul domniei regelui rau Manase.

IV. Fondul \$i tema

Sensul numelui lui Isaia Tmprumuta Tnsasi cartii tema sa. Mantuirea este de la Domnul. Cuvantul mantuire apare de douazeci sj doua de ori pe cuprinsul aces-tei profetii, fata de cele doar sapte ori cat apare Tn toate celelalte profetii laolalta. Aceasta tema ilustreaza unitatea cartii: Capitolele 1-39 descriu nevoia imperioasa a omului de mantuire iar capitolele 40-66 gestul plin de Tndurare al lui Dumnezeu prin care El daruieste aceasta mantuire.

Isaia a avertizat Israelul ca rautatea sa va fi pedepsita. \$i totusi, Tn pofida acestui lucru, Dumnezeu, Tn harul Sau, avea sa asigure Tn viitor un Mantuitor, atat pentru evrei, cat \$i pentru Neamuri.

Pe plan politic, supra-puterile Tntre ale caror gheare s-a aflat de atatea ori minus-culul Israel, au fost: Asiria la nord, o putere aflata Tn plina ascensiune, si Egiptul la sud, o putere intrata deja Tn declin. Ultima parte a cartii II proiecteaza pe profet, In Duhul, cu 200 de ani Tn viitor, cand se va fi radical o alta supra-putere: Babilonul.

SCHIJA

- I. PROFETII REFERITOARE LA PEDEAPSA SI BINECUVANTARE DIN TTMPUL LUI ISAIA (cap. 1-35)
- A. JudecStile asupra lui Iuda și Ierusalim, printre care strabat striifulgerari ale gloriei viitoare (cap. 1-5)
 - 1. Pricina pe care o formuleaza" Dumnezeu Tmpotrica lui Israel (cap. 1)
 - 1. Binecuvantarea de care va avea parte Israel in urma curatirii (cap. 2-4)
 - 1. Pedepsirea Israelului din pricina pacatului sau (cap. 5)
 - B. Chemarea lui Isaia, curatirea si imputernicirea sa (cap. 6)
 - C. Cartea lui Emanuel (cap. 7-12)
 - 1. Nasterea miraculoasa a lui Mesia (cap. 7)
 - 1. Tara miraculoasS a lui Mesia (cap. 8-10)
 - 1. Domnia de o mie de ani a lui Mesia (cap. 11, 12)
 - D. Judecata asupra natiunilor (cap. 13-24)
 - 1. Judecata asupra Babilonului (13:1-14:23)
 - 1. Judecata asupra Asiriei (14:24-27)
 - 1. Judecata asupra Filistiei (14:28-32)
 - 1. Judecata asupra Moabului (cap. 15, 16)
 - 1. Judecata asupra Damascului (cap. 17)
 - 1. Judecata asupra unor tari neprecizate din Africa (cap. 18)
 - 1. Judecata asupra Egiptului (cap. 19, 20)
 - 1. Judecata asupra Babilonului (21:1-10)
 - 1. Judecata asupra Dumei (Edomului) (21:11, 12)
 - 10. Judecata asupra Arabiei (21:13-17)
 - 10. Judecata asupra Ierusalimului (cap. 22)
 - 10. Judecata asupra Tirului (cap. 23)
 - 10. Judecata asupra Tntregului pamSnt (cap. 24)
 - E. Cartea cantarilor (cap. 25-27)
 - 1. Cantarea de lauda a Israelului pentru binecuvantarile Tmparatiei (cap. 25)
 - 1. Cantarea lui Iuda adresata Standi veacurilor (cap. 26)
 - 1. Cantarea lui Dumnezeu pentru Israelul rascumparat (cap. 27)
 - F. Caderea si ridicarea Israelului si a Ierusalimului (cap. 28-35)
 - 1. Vai de Efraim/Israel! (cap. 28)
 - 1. Vai de Ariel/Ierusalim! (cap. 29)
 - 1. Vai de alianta cu Egiptul! (cap. 30, 31)
 - 1. Domnia Regelui neprihanit (cap. 32)
 - 1. Vai de pradator/Asiria! (cap. 33)
 - 1. Vai de toate natiunile! (cap. 34)
 - 1. Gloria Tmp&rlitiei viitoare (cap. 35)

II. TRANZITIA ISTORICA: CARTEA LUI (H)EZECHIA (cap. 36-39)

- A. Izbavirea lui Ezechia de Asiria (cap. 36, 37)
 - 1. Sfidarea manifestata de Asiria fata de Dumnezeu (cap. 36)
 - 1. Nimicirea Asiriei de catre Dumnezeu (cap. 37)
- B. Boala și vindecarea lui Ezechia (cap. 38)
- C. Pacatul lui Ezechia (cap. 39)

ni. PROFETII DE MANGAIERE DIN PERSPECTIVA CAPTIVITATII VIITOARE (cap. 40^66)

- A. Mangaierea de care va avea parte Israelul in viitoarea izb&vire (cap. 40-48)
1. Mangaiere datorita iertarii si pacii lui Dumnezeu (40:1 - 11)
 1. Mangaiere datoritS atributelor lui Dumnezeu (40:12-31)
 1. Mangaiere datorita Sfantului lui Israel (cap. 41)
 1. Mangaiere datorita Robului Domnului (cap. 42)
 1. Mangaiere datorita restaurarii Israelului (cap. 43,44)
 1. Mangaiere datorita lui Cirus, unsul lui Dumnezeu (cap. 45)
 1. Mangaiere datorita caderii idolilor Babilonului (cap. 46) 8- Mangaiere datorita caderii Babilonului (cap. 47)
 9. Mangaiere datorita Revenirii Israelului, in urma mustrarrii sale (cap. 48)
- B. Mesia si respingerea Sa de c&tre Israel (cap. 49-57)
1. Mesia - Robul (cap. 49)
 1. Mesia - Ucenicul adevaYat (cap. 50)
 1. Mesia - Domnitorul drept (51:1-52:12)
 1. Mesia - Jertfa purtatoare de p&cat (52:13-53:12)
 1. Mesia - Rascumparatorul sj Restauratorul (cap. 54)
 1. Mesia - Evanghelistul mondial (55:1-56:8)
 1. Mesia - Judecatorul celor rai (56:9-57:21)
- C. Pacatul Israelului, judecata, pocainta si restaurarea sa (cap. 58-66)
1. DesfuiJirile adevaratei spiritual itati (cap. 58)
 1. Faradelegile Israelului (cap. 59)
 1. Gloria viitoare a Sionului (cap. 60)
 1. Slujbele lui Mesia (cap. 61)
 - 5- Desfatarile viitoare ale Ierusalimului (cap. 62)
 6. Ziua razbunarii (63:1-6)
 6. Rugaciunea ramasitei (63:7-64:12)
 6. Raspunsul Domnului la rugaciunea ramasitei (cap. 65)
 6. Consumarea: pacea ca un fluviu (cap. 66)

COMENTARIU

**I. PROFETII REFERITOARE
LA PEDEAPSA SI
BINECUVANTARE DIN
TIMPUL LUI ISAIA (cap.
1-25) A. Judecatile
asupra lui Iuda ?i
Ierusalim, printre care
strabat stra-
fulgerari ale gloriei viitoare
(cap.
1-5) /. Pricinape care
oformuleaza
Dumnezeu impotriva lui Israel
(cap. 1)**

1:1 Versetul Tntai din Isaia are valoare de titlu. Referirile istorice au fost tratate de noi in Introducere.

1:2, 3 Intregul univers este chemat sa participe la procesul pe care Dumnezeu,

Judecatorul, 1-a formulat impotriva acuza-tilor: Iuda si Ierusalim. Capetele *da* acuzare: ei s-au dovedit a fi niste fii neascultatori, ce s-au rasculat impotriva lui Dumnezeu, fiind lipsiti de minimum de recunostinta si devotament pe care pana si un animal domestic le manifesta!

1:4-6 Oamenii s-au tacut vinovati de forme agravate de neleguire, Tntorcand spatele SfSntului lui Israel. Pedepsele aplicate de Dumnezeu nu au dat rezultatele scontate, chiar daca trupul este plin de „rani Si vfinatai... nestoarse, nelegate si nealinate cu untdelemn.”

1:7-9 Fncepand cu versetul 71 profetul descrie viitorul ca si cand ar fi avut deja loc⁵ Inamicii cotropitori au pustiit Iuda.

Ierusalimul, flica Sionului, este ca o coliba Tncropita, ce sta golasa Tn mijlocul devas-tarii. DacS n-ar fi fost harul lui Dumnezeu, manifestat prin faptul ca a crutat o mica ramasM, distrugerea ar fi atins proporfile Sodomei 51 Gomorei.

1:10-15 Dregatorii si locuitorii Ierusalimului (Sodomei Si Gomorei) trebuie sa-si dea seama ca Dumnezeu dispresti este ritualurile lipsite de realitate, jertfele fara ascultare, darurile Tn care nu sunt implica^i daritorii. Atata timp cat oamenii traiesc In pacat, prezenta lor la serviciile de la tem-plu constituie O insults si O TncSlcare a principiilor curtilor sale. Amestecul farS-delegii cu adunarea solemna este un lucru pe care Dumnezeu il uraste. El nu va lua seama la mainile lor intinse, nici la multimea rugaciunilor lor.

W. E. Vine Ti avertizeaza pe credinciosi cu privire la acest pericol ce-i paste si pe cei din perioada contemporana:

Simpla exercitare formală a religiei exterioare a fost !ji va fi fntotdeauna O simpla masca sub care se ascunde r'Sriidelegea. Domnul a demascat acest iucru Tn puternicele denunturi de la Matei 23. Acest amestec vinovat din cadrul iudaismu-lui sj-a facut loc in riindurile crestinata|ii. Consta^ia unui credincios poate ajunge sa fie atft de scrijelata meat O persoanS sa poata prac-tica religia, Tn timp ce-s,i vede nestingherit de trairea in pacat.⁶

1:16,17 Ceea ce trebuie sa faca ei este sa se spele, pocaindu-se si lasandu-se de tot ce e rau, si abia apoi sa practice nepri-hanirea Si dreptatea pe plan social.

1:18-20 Daca vor urma acest rationa-ment divin, vor fi curatati de p&catele lor cele mai manjite, bucurandu-se de buna-t^tile pe care li le-a randuit Dumnezeu. Este demn de remarcat faptul ca primul capitol din opera acestui profet evanghelic, al carui nume TnseamnS „mantuirea lui lehova," contine aceasta mareata invitatie a evangheliei:

„Veniti acum sa chibzuiin," zice Domnul. „De vor fi pacatele voastre cum e carmazul, se vor face albe ca zapada; de vor fi rosii ca purpura, se vor face ca !ana."

Ratiunea divina, acceptata prin cre-dinta, ne Tnvata ca exista curatire de pacat, ca aceasta curatire se face Tntru totul deta^sat de meritele sau eforturile omenesti ?i numai prin rascumpSrarea pe care Domnul Isus a realizat-o prin sangele Sau varsat pe cruce. Cine poate cunoaste num3rul multimilor care au raspuns la invitatia din Isaia 1:18? Iar aceasta invitatie continua sa rasune ?i astazi!

Dar daca oamenii retuza s-o primeascl razvratindu-se Tn schimb, atunci Ti paste razboiul si nimicirea.

1:21-23 Ierusalimul nu mai este O cetate a credinciosi ei, dreptati si neprihanirii, ci a ajuns o cetate prostituata, un adapost pen-tru uciga?i. Tot ce e mai bun Tn aceasta cetate a fost corrupt iar mai-marii s&i sunt ni^te razvratiti si partasi cu hotii. Mita si nedreptatea au patrunsi peste tot.

1:24-31 Prin urmare, Dumnezeu Ii va varsa m3nia peste toti cei care demon-streaza prin pacatul lor ca ti sunt vrajmasi. Judecatile Sale vor epura toata necurStia, aducand Ierusalimul la gloria de odinioara. Neprihanirea Sa va asigura izbavirea tutu-ror celor care se pocaiesc.

Acest nume compus al lui Dumnezeu, Domnul ostirilor, asigura inevitabilitatea judecatilor descrise.

Dar pacato\$ii vor fi distrust. Idolatrii vor fi facuti de rusine din pricina laca\$urilor lor pag^ne de Tnchinaciune (terebintii si gradinile). Ei Tnsisi vor fi ca un terebint ale carui frunze se ofilesca si ca O gradina parjolita de dogoarea soarelui, pe timp de seceta. Conducatorii care se bizuic pe propria lor tarie (cei tari) vor fi ca ni^te calti inflamabili, aprinsi de scanteia pro-priilor lor fapte rele.

2. *Binecuvantarea de care va avea parte Israelul in urma curatirii (cap. 2-4)*

2:1-3 Fiul lui Amot prive?te acum din-colo de haosul curent spre glorioasa Tmparatatie a lui Mesia. Atunci Ierusalimul va fi intemeiat ca centrul sau capitala reli-gioasa si politica a lumii. Neamurile, respectiv natiunile neevreiesti, vor efectua pelerinaje la Sion pentru a se Tnchina si a primi c&lauzire divina.

2:4 Regele va arbitra in chestiuni inter-

nationale si va reglementa disputele ivite intra oameni. In consecinta, va exista o dezarmare universal!⁷ Fondurile cheltuite anterior in scopul inarmarii vor fi cheltuite acum pentru achizitionarea de utilaje agri-cole. Aceste prime versete din capitolul 2 se aseamana cu textul de la Mica 4:1-3, fie pentru ca au fost inspirate de acelasi Duh Sfant, fie pentru ca s-ar putea ca un profet sa-l fi citat pe celalalt.

2:5 Glorioasa perspective a impar&tiei lui Cristos II determina pe Isaia ca chema poporul Iuda la pocainta' neintaTziata.

2:6-9 Apoi, adresandu-se lui Dumnezeu direct, Isaia recapituleaza pacatele ce au facut sa se abata nenorocirea peste aceasta natiune. in loc sa priveasca la Domnul, oamenii au consultat ghicitorii din Rasarit, devenind asemenea ghicito-rilor filistenilor. Ei au incheiat alianje cu pag&nii, contrar poruncii lui Dumnezeu care le interzicea acest lucru. Neascultand de legea lui Dumnezeu, &i-au strans comori financiare, cai &i care, cu speranta ca acces-tea le vor asigura siguranta. S-au inchinat la idolii facuti de ei Tnsisi. Acestea sunt motivele pentru care Dumnezeu i-a smerit &i nu-i iarta. Expresia: „plini de caile Rasaritului" e o descriere exacta a reviri-mentului religiei Rasaritului in tarile din Occident.

2:10, 11 Intorcandu-se acum spre oameni, profetul ii previne sa caute sa se puna la adapost fata de groaza maniei lui Dumnezeu ce se va abate peste oamenii mgarnfati.

2:12-18 In acest punct Isaia face un salt brusc la judecatile din ziua Domnului ce vor preceda domnia lui Cristos. Domnul o&stirilor se va ocupa de toata aroganta oamenilor, fie pe plan individual (cedrii si stejarii), fie la nivelul guvernelor (muntii cei inalti &i dealurile), fie din cadrui fortelor militare (turnul si zidul), fie pe plan comercial (corabiile &i frumoasele barci⁸). Trufia oamenilor va fi plecata si numai DOMNUL va fi inaltat in ziua aceea. Idolii vor fi abandonati.

2:19-22 Oamenii vor cauta adapost, cautand ascunzisuri. Atunci se va dovedi cu prisosinta

ca omul trecator nu este demn de Incredere. Numai Domnul este demn de

increderea netarmurita a copiilor Sai.

3:1-5 În ziua aceea despre care citim (a 2:20, Domnul va lua din Ierusalim și din Iuda pe liderii pe care se bîzuise poporul. Pierderea rezervelor de paine și de apă poate fi o referire la condițiile existente. În cadrul unei foamete, dar aici painea și apă simbolizează liderii esențiali, cum sugerează versetul următor. Cu alte cuvinte, va exista o lipsă acută de lideri capabili și maturi, în toate domeniile vietii. Va fi o perioadă de asuprare, anarhie, sfidare, lipsă de respect și nesupunere.

3:6-8 Oamenii vor încerca să numească cu forță o ruda care să preia conducerea asupra „acestor ruine,” dar acesta din unu va refuza, intrucât nu are nici alimente, nici haine în casa sa. și vina nu trebuie dată pe nimenei altul, spune Isaia, decât pe ei înșiși (poporul).

3:9-12 În versetul 9, profetul începe o serie de opt „vai”-uri, două în capitolul de fata și sase în capitolul 5. Prima serie condamnă populația pentru spiritul de partinire și pentru nerusinarea sa. A doua îi mustrează pentru rautatea lor, dar răinasitei Ti promite binecuvântări. Una din urmărilor pacatului lor este faptul că sunt condusi de oameni lipsiți de maturitate și experiență (copii), de cei slabii (femei) și de inselatori.

3:13-15 În aceste versete Domnul cheamă Israelul la judecata. Apoi sunt formulate capetele de acuzare. El îi ia la roșii pe dregători pentru că s-au întregogătit pe cheltuiala saracilor (prin mită și extorcere). Iar pentru că sunt găsiți vinovați, se rostesc sentință.

3:16-24 În continuare se face o usluia-toare condamnare a femeilor din Iuda pentru mandria lor, pentru manierismul lor sugestiv și pentru hainele și bijuteriile foarte costisitoare. Fetele lor machiate cu tot felul de cosmetice de mare preț vor fi brazdale de zbarătun. Trupurile lor vor fi despărțite de hainele alese. Fata de doamnele elegante de odinioara, vor deveni niște refugiate zdrențuite - cu trupurile ural-miroși-toare, încinse la mijloc cu o funie, rase în cap, îmbrăcate în panza de

sac, însemnate cu fierul roșu pentru a putea fi identificate.

3:25-4:1 Ca și când toate acestea îl ar fi ajuns, ele își vor pierde barbali în

razboi. Decimarea populate! de parte barbateasca va crea situatia unicain care șapte femei vor face curte unui singur barbat, promitandu-i intretinerea at&ta timp cat acesta va putea sa-si perpetueze numele si sa le crute pe femei de ru?inea de a ramane nemaritate si fara copii.

4:2-6 Restul capitolului 4 priveste in viitor spre glorioasa imparatie a lui Cristos. El este Odrasla (in engleza: **Ramura**, n.tr.) din versetul 2, frumoasa si glorioasa. lata ce spune Matthew Henry in aceasta pri-vinta:

El este *ramura Domnului*, omul ramura; este unul din numele sale profetice, *robul meu ramura* (Zah. Hi.8; vi. 12), *ramura neprihanirii* (ler. ■xxiii. 5; xxxiii. 15), *un lastar odraslii din tulipa lui Isai si o ramura din radacinile sale* (ch. xi. 1) si la acest lucru, cred unii, se refera denumirea de *Nazarinean* care i se aplica la Matei ii.23. Aici el este numit *ramura Domnului*, pentru ca este sadit de puterea lui si infloreste spre slava lui. Stravechea parafraza chaldeeana glasueste astfei in acest punct: *Cristosul, sau Mcsia, al Domnului?*

El mai este si rodul tarii, cu care se vor mandri israelitii restaurati. Necredinciosii vor fi fost nimiciti de Domnul Isus la a doua Sa venire. Evreii salvati, inregistrati pe viata la Ierusalim, vor fi numiti sfinți. Curatirea din versetul 4 se realizeaza prin intermediul judecatiei, iar nu al evangheliei. Muntele Sion va fi acoperit de o calota de nor ziua si de o flacara de foe noaptea - un simbol al grijii si protectiei lui Dumnezeu.

3. Pedepsirea Israelului din pricina pacatului sau (cap. 5)

5:1, 2 in cantarea pe care o intoneaza Isaia pentru Preaiubitul sau (Iehova sau Domnul In NKJV), el repeta tema grijii pline de tandrete cu care Domnul Se poarta fata de via Sa. Dumnezeu a ales cea mai buna locatie, a cultivat terenul Si a sadit cea mai aleasa vita de vie; a protejat-o si a pregatit un tease, in speranta ca se va face o recolta buna. Dar in loc sa culeaga recolta la care Se astepta (ascultare, multumire, dragoste, inchinare, slujire), El a gasit doar struguri salbatici, cu miros neplacut (neas-

cultare, razvratire, idolatrie).

5:3-6 Indignat, Domnul o intreaba pe Iuda ce ar mai fi putut face si care e expli-catia faptului ca a obtinut rezultate atat de slabe. Apoi El anunta pedeapsa care se va abate asupra ei. Va indeparta gardul im-prejmuitor de protectie din jurul Iudei. Tara va fi invadata si pustiita si astfei va reveni la starea de spini si palamida, su-ferind de seceta. Toate acestea au o proiectie viitoare, referindu-se la captivitatea ce urma sa aiba loc.

5:7 Cauza acestei evolutii este limpede: cand Dumnezeu a cautat dreptatea si nepri-hanirea in Israel si Iuda, nu a vazut decal ucideri; nu a auzit decat gemetele celor asupruti.

5:8-10 In versetele 8-23 avem sase *va-iete* sau *urgii*, urmare din capitolul 3. Vaietele sunt rostite dupa cum urmeaza:

Primal vaiet: Proprietari lacomi care sc occupa cu specula de proprietati imobiliare. creSnd o criza de locuinte si de terenuri disponibile, in vreme ce ei Tnsisi traiesc in huzur. Captivitatea avea sa lase insa multe case fara locatari iar pamantul urma sa-si dea doar o parte din roadele sale. Vita de vie de pe ceze pogoane avea sa dea doar un bat de vin. Un omer de samanta nu va produce decSt o efa.

5:11-17 Al doilea vaiet: Alcoolici inveterati, care se imbata de dimineata pana seara! Benchetuiesc si pelrec total nepasatori fata de Dumnezeu si lucrarii Sale..

Din cauza acestui comportamenl ne-chibzuit va veni exilul. Oamenii onorabili si multimea vor suferi de foame si apoi de moarte. Nici o categorie sociala nu va scapa de umilire. Dar Dumnezeu Isi va dovedi dreptatea prin judecata drapta pc care o va aduce cand pastori beduini isi vor hrani turmele pe ruinele Israelului.

5:18,19 Al treilea vaiet: Mincinosi ne-rusinati si oameni care-L sfideaza in fata pe Dumnezeu refuza sa se lase de pacatele lor, atragSndu-si pedeapsa ce o inerila. Ei li provoaca pe Dumnezeu, spunandu-i parca sa aduca odata pedeapsa cu care ii tot amen in t3.

5:20 Al patrulea vaiet: Cei care sterg orice distinctii morale, negand ca ar exisla

vreo diferentS intre bine si rau.

5:21 *Al cincilea vaiet:* Oameni infumu-rati, care nu primesc sS li se spuna nimic.

5:22, 23 *Al saselea vaiet:* Judecatori, neTntrecuri cSnd vine vorba de bautura, care judeca str&mb, luand mita.

5:24, 25 Ace?ti oameni rai, care n-au nici un respect pentru Cuvantul lui Dumnezeu, vor fi devorati cum se mistuie iarba In urma focului de pe miriște. Dumnezeu Se va ocupa de poporul Sau la judecata, f^cSnd dealurile sa" se cutremure si ulitele sa fie pline de hoituri. Si Tnca asta nu e total!

5:26-30 El le va fluiera babilonienilor sa vina. \$i atunci sa" vezi cum se vor apropiia trupele lor - in conditie fizica perfects, cu uniforme de toata frumusetea, Tnarmate panS-n dinti! Caii si carele se vor apropiu In mare viteza, plini de furie. Trupele se vor napusti ca un leu asupra populatiei, duclndu-i pe oameni in exil. Va fi o zi intunecata pentru Iuda!

B. Chemarea lui Isaia, curatirea si im-puternicirea sa (cap. 6)

6:1 in anul cand a murit regele Uzia,¹⁰ Isaia a avut o vedenie a Regelui regilor. Aflam de la loan 12:39-41 ca Regele pe care L-a vazut el nu a fost altul decat Domnul Isus Cristos. F. C. Jennings comenteaza¹ pe aceasta tema:

Asemenea lui loan pe insula Patmos, el devine „Tn Duhul" si-L vede pe Adohn (numele lui Dumnezeu ca Domn suprem al tuturor; iar aici, ca la Romani 9:5, „Cristos care este peste toti, Dumnezeu, binecuvantat in veci") Tnsop't de tot apanajul splendorii maiestuoase, stand peTron, care este, la randu-i, „sus si inaltat," caci „Tronul Sau domneste peste topi;" dar pe cSnd El sta pe acest slavut Tron, poala hainei Sale umple gloriosul teraplu."

6:2-5 El este insotit de finje ceresti numite serafimi,¹² cu „patru aripi pentru reverenta" si doua pentru slujire." Ace.stia celebreaza sfintenia lui Dumnezeu, cerand ca robii lui Dumnezeu sa se cure^e inainte dea-Lsluji.

Vedenia l-a inraurit puternic pe profet, producand in el sentimentul puternic al

prezen^ei pacatului, ceea ce l-a determinat sa-s,i maYturiseasca pacatosenia.

6:6-8 Acest gest a fost urmat imediat dc curStire. Abia atunci a auzit Isaia chemarea Domnului. \$i astfel s-a predat indata Domnului, fiind imputernicit sa-I execute misiunea.

6:9, 10 Misiunea cohsta in necesitatea vestirii Cuvantului Domnului unui popor orbit justitiar \$i impietrit cu inima, datorita respingerii mesajului divin. Versetele 9 si 10 nu descriu *telul* misiunii lui Isaia, ci *rezultatul* sau inevitabil. Versetele acestea sunt citate in Noul Testament cu scopul de a explica respingerea de catre Israel a lui Mesia. Vine scrie, in aceasta privinta:

Oamenii isi pervertisera" atat de tare cailctncal ajunsesera dincolo de orice posibilitate de con-vertire sj vindecare. Un om poate ajunge atat de impietrit, Tnvenjunat \$i Tnradaciat Tn tot ce c rau Tncat conditia lui sa fie iremediabila, si asta datorita judeciitii cu caracter de retribute a lui Dumnezeu asupra saj3

6:11-13 Intrebarea „Pana cand?"

inseamna pana cand vor continua sa se abata judecaule lui Dumnezeu asupra poporului Sau. UrmeazarSspunsul: „Pana cand ceta(ile vor fi distruse si lipsite de locuitori; pana cand nu va mai ramane nici un om in case si tara va fi devastate; pana ce DOMNUL va indeparta pe oameni si tara va ajunge o mare pustie." Dumnezeu va cruta insa" o ramasita (a zecea parte), dar chiar si ramasita va trebui sa treaca printr-o mare stramtorare. AceastS samanta sfanla este ca ciotul care a mai rSmas din copacul falnic, ee supravietuie\$te dupa ce restul arborelui a fost distrus.

C. Cartea lui Emanuel (cap. 7-12) 1, Nasterea miraculoasa a lui Mesia (cap. 7)

7:1,2 Capitolele 7-12 au fost denumite Cartea lui Emanuel din pricina profetiilor tara echivoc referitoare la Cristos.

Tntre capitolele 6 \$i 7 Isaia trece peste domnia lui Iotam, relulnd firul naratiunii in timpul domniei lui Ahaz, in perioada aliantei incheiate intre Siria s. i Israel (Efra-

im) Tmpotrica lui Iuda, cand aceste tari au amenintat Ierusalimul.

7:3 Isaia si fiul sau \$ear-Iasub¹⁴ ies in Tntampinarea regelui Ahaz ...la capatul apeductului iazului de sus, pe drumul care duce la ogorul inalbitorului. Poate ca regele se dusesese acolo cu scopul de a asigura alimentarea cu apa a cetatii. Ogorul Inalbitorului era un loc Tn care se Tntindeau rufelete proaspate spaiate la soare pentru a se albi.

7:4-9 Domnul Tl asigura pe Ahaz prin intermediul profetului ca nu are motive sa se teama. Regii Siriei si Israelului (Rezin si Peca) nu sunt decat **doua cozi de tacuni care fumeaga**, gata sa se stinga. Desi con-federatia intentioneaza s& atace Iuda si sa-1 instaleze pe tron pe fiul lui Tabel, o mari-oneta despre care nu se stia nimic, planul lor nu va reusi. (Intr-adevar, Siria si Israel au invadat Iuda, dar apoi s-au retrase in momentul tn care au tnaintat asirienii.) Dupa cum principala cetate a Siriei este Damasc iar capetenia ei Rezin, tot atat de cert este faptul ca Israelul va fi cucerit Tn temenii de șaizeci si cinci de ani. (Vezi tmplinirea acestei profetii la 2 Regi 17.) Dupa cum Samaria este capitala Israelului iar capetenia ei este Peca, tot atat de cert este faptul c5 Ahaz va fi dezradacinat dacS nu va crede in Cuvantul Domnului.

7:10-13 DOMNUL Tl instruieste pe Ahaz sa ceara un semn, pe pamant sau Tn cer, potrivit caruia alianta dintre Siria si Israel Tmpotrica lui Iuda nu va izbuti. Nefind dispus sa renunte la Tncrederea sa Tn Asiria, la speranta ca aceasta Ti va asigura protectia, Ahaz refuza sa ceara acest semn, dand dovada de o falsa piosenie si smerenie. Desi Domnul este nemultumit de atitudinea regelui, Ti da totusi regelui un semn. Vine comenteaza pe aceasta tema:

Intrucat Ahaz a refuzat s& cearS un semn, Domnul i-a dat un semn ales de El, care avea sa extinda circumstantele cu mult peste perioada lui Ahaz, fScand sa culmineze profetiile si promisiunile referitoare la „casa lui David". Ahaz si oamenii de teapa lui nu vor avea parte de nici una din binecuvantarile si glorile iner-ente Tmpinirii semnului.¹⁵

7:14 Asemenea multor altor profetii, si aceasta pare sa fi avut o Tmplinire partiala timpurie (Tn zilele lui Ahaz) si una ulte-rioarS, completa (la prima venire a lui Cristos). Versetul 14 Tndreapta fara echivoc privirile spre Cristos - **Fiul fecioarei**¹⁶ al carui nume arata ca este **Emanuel** (*Dumnezeu cu noi*). Din nou Tl citam pe Vine:

„Iata", la Isaia totdeauna introduce un eveni-ment legat neaparat de circumstanfe viitoare. Este semnificativa si utilizarea cuvantului *almah*, spre deosebire de *bethula* (o fecioara cu traieste Tn casa parinjior ei, fara perspective imediate de maritis); *almah* denota o fecioara maturiS, gata de a se casatori.¹⁷

7:15-17 Versete 15 si 16 se refera, probabil, la al doilea fiu al lui Isaia, Maher-Salal-Has-Baz, despre care ni se spune la 8:18 ca a fost un semn. Acest fiu nascut din fecioarS va trai Tn sSracie (hr5nindu-se cu smSntana si miere) panS va atinge varsta responsabilitatii. Dar Tnainte de a atinge acea varsta, Siria si Israel vor fi parazite de regii lor, praful alegandu-se de alianta de care se temuse Iuda. Totusi Dumnezeu o va pedepsi si pe Iuda prin intermediul incursiunilor facute de regele Asiriei. Cum?

7:18-22 Dumnezeu va fluiera **mustei** (Egiptului) si **albinei** (Asiria), care se vor napusti Tmpotrica lui Iuda. Asiria va fi **briciul luat cu chirie** de catre Dumnezeu, aducand rusine si dizgratie. Jennings face urmatoarea observatie:

Intr-adevar, *sciracd* va fi Iuda in ziua aceea, intrucat toat& avereia unui om va consta Tntr-un vitel si doua oi, sau capre, dar atat de Tmbelsugatii va fi pasunea prilejuiti de terenurile necultivate incat tocmai aceste trei animale Ti vor asigura toata hrana de care va avea nevoie sau pe care o va putea obfine)¹⁸

7:23-25 Pamantul ce dadea odinioara recolte Tmbelsugate va fi acoperit cu spini si marScini. Ajuns Tn starea de teren nearabil, singura sa Tntrebuintare va fi ca pasune pentru boi si oi.

2. Tara miraculoasd a lui Mesia consulte pe
(cap.

8-10)

8:1-4 Domnul Ti Tndruma pe Isaia sa scrie pe o tablita cu litere citete „**Maher-Salal-Has-Baz**” si sa gaseasca doi mar-tori, pe Urie preotul ?i pe Zaharia fiul lui leberechia, care sa confirme ulterior mesajul. Aceasta denumire inseamna „grif-bestă prada, urgenteaza jaful,” indicand distrugerea Siriei si Israelului de catre Asiria. Domnul Insusi talmacește sensul cand Ti spune lui Isaia sa-i puna fiului sau nou-nascut acest nume.

8:5-10 Domnul are insa si un cuvant pentru Israel, intrucat locuitorii regatului de nord au disprezuit apele din Șiloah, care curg lin, si s-au bucurat de Rezin si de fiul lui Remalia, Domnul va trimite Tmpotriva lor apele puternice ?i mari ale Fluviului (*Eufrat*). **Siloah** (numit „Siloam” In loan 9:7) a fost sursa secreta de alimentare cu apa a Ierusalimului, aici purtand simbolul Cuvantului lui Dumnezeu, de har sau de Tncredere Tn Domnul. Eufratul este un tip al Asiriei, care avea sa cucereasca Israelul și Siria. Asiria avea sa invadzeze si regatul luda, acoperindu-1 tn lung si-n lat, dar numai pana la gat. Dusmanii lui luda vor fi, Tn cele din urma, zdrobiti, in povida pla-nurilor si pregatirilor lor febile Tmpotriva sa.

8:11-15 Isaia este mdrumat de Iehova sa nu se alature acestui popor care se teme de conspiratia urzita Tmpotriva sa, ci sa se Tncreada numai in Domnul, care va fi un adiutor pentru toti cei ce se bizeu pe EI, dar pentru toti ceilalți o piatră de potincire.

8:16-18 Isaia porunceste discipolilor sai fideli sa pastreze cuvantul Domnului pana cand istoria va consemna implementarea sa. Profetul Il va astepta pe Domnul, care este Tn prezent Tnstrainat de poporul Sau, si Tsi va pune nadejdea Tn El. Isaia {Iehova salveazd}, Sear-Iasub (*p ramasita care va reveni*) si Maher-Salal-Has-Baz (*grabește prada, urgenteaza jaful*) sunt, prin Tnsasi semnificatia numelor lor, semne ^i minuni ale Tndurarii pe care o va arata, Tn cele din urma Dumnezeu lui Israel, si a urgiei cu care Ti va judeca pe dusmanii s5i.

8:19 Profetul le atrage atentia con-cetatenilor sai sa nu cumva sa

cei ce cheamamortii si pe cei ce prevestesc viitorul. Oamenii trebuie sa se indrepic spre Dumnezeul cel viu, iai nu spre **cei morti pentru cei vii**. Preocuparea celor-din epoca moderna pentru ocult nu este un fenomen inedit:

Inaintea oricarei crize de proportii din istoria omenirii a existat o explozie de spiritism. Asa a fost Tn luda și Tn Israel Tnainte de a fi venit perioada captivitatii. Asa a fost Tn vremea Intruparii lui Cristos și Mortii sale rascumpara-toare. Asa este și astazi. Dumnezeu ne-a pus la dispozitie tot ce avem nevoie pentru calauzirea S.i Tmplinirea nevoilor noastre spirituale in Scripturile adevarului (2 Tim. 3:16, 17)." ^

8:20-22 Toti Tnvatatorii trebuie testati prin **cuvantul** lui Dumnezeu. Daca Tnvata-tura lor nu concorda cu Scriptura, „**nu este lumina in ei.**” (in versiunea engleza NKJV, folosita de autor ca text de baza pentru *Comentariul Biblic al Credin-ciosului*, versetul 20 difera considerabil de traducerea romaneasca, drept care traducatorul a considerat ca e necesara reU'adu-cerea sa: „[inapoi] la lege si la marturie. Daca ei nu vorbesc potrivit cu acest cuvant, asta se datoreste faptului ca nu e lumina Tn ei.”) Toti cei care sunt indusi astfel Tn eroare vor rataci, apasati si flamanzi, blestemandu-L pe Dumnezeul lor si pe regele lor pentru starea lor nenorocita. Vor privi spre cer și spre pamant, cautand usurare, dar nu vor gasi decat necaz si Tntuneric, mahnirea suferintei.

9:1-5 Acum suntem transportati in viitor, la venirea lui Mesia. Teritoriul nordic al Israelului, numit **tara lui Neftali**, ce fusese dispreutuit de invadatori, va fi Tncununat cu slava. **(Galileea Neamurilor** a fost Iocul Tn care Si-a pelrecul Mantulorul copilaria si m care și-a desfasurat o parte din slujba Sa publica.) Prima venire a lui Cristos a adusa Galileii **lumina**. A doua Sa venire va aduce natiu-nii **bucurie**, punand capat sclaviei si razboiului.

9:6 Prima venire este descrisa Tn versetul 6a: „**Caci un Copil ni s-a nascut, un Fiu ni s-a dat.**” Prima propozitie se refera la umanitatea Sa, a doua la dumnezeirea

Sa. In continuare versetul ne indreapta privirile spre a doua Sa venire:

domnia [guvernarea] va fi pe umarul Sau

- El va domni ca Rege al regilor si Domn al domnifor. Restul versetului descrie gloriile Sale personale:

il vor numi Minunat - *nurnele acesta este un substantiv*, nu un adjctiv, si se refera la Persoana si lucrarea Sa.

Sfetnic - Intelepciunea de care va da dovada in actul guvernarii.

Dumnezeu puternic - Domnitorul atotpu-temic si suprem.

Parintele vesniciei - sau „Sursa” eter-nitatii. Fiind El Insusi etern, El confera viata vesnica tuturor celor care cred in El. Vine comentarea: „Avem o dublS reve-la|ie in aceasta: (1) El umple si posedS vesnicia (57:15); (2) El este un IndrumS-tor, un Antrenor si un Furnizor plin de dragoste si indurare, atotintelept.”²⁰

Prin\$ al pacii (*Sar-Salom*) - Cel care va aduce in cele din urm5 pace lumii aces-teia zbuciumate.

9:7 Guvernarea Sa va fi cuprinzatoare, pasnica si nesfarsita. Stand pe tronul lui David, El va domni cu judecata si dreptate. Cum se vor infaptui toate acestea? Grijă plina de gelozie a Domnului pentru poporul Sau va infaptui toate acestea.

9:8-12 Din nou profetul revine in trecut la tunetele judecatii, Tmpartindu-sj mesajul in patru strofe, fiecare terminandu-se cu refrenul: „**Cu toate acestea, mania Lui nu se potoleste si mana Lui este tot intin-sa**”(v. 12, 17,21, 10:4).

Neafectat de pedeapsa ce i s-a aplicat anterior, in mandria si aroganta sa, **Israel** se fSleste cS se va reface, devenind mai famos decat inainte. Dar Domnul declara solemn ca israelitii vor fi atacati de sirieni la rasarit si de filisteni la apus.

9:13-17 In continuare El ii avertizeaza ca intreaga populatie va fi nimicita, de la batranul eel demn de cinsti pana la profe-

tul care ii invata pe oameni minciuni. Din pricina necinstirii numelui Sau, mania **Domnului nu se potoleste iar mana Lui este tot intinsa** - dar in semn de judecata nu de indurare.

9:18-21 Din cauza **rautatii** atat dc raspandite, tara este mistuita de **focul** razboiului civil, anarhiei, foametei, jafului si canibalismului.

10:1-4 Se rosteste un **Vai** impotriva acelor dregatori care ii jefuiesc pe nevoiasi, ii asupresc pe saraci si emit decrete nedrepte. Cand se va abate judecata lui Dumnezeu, ei isi vor pierde toate averile pe care le-au castigat prin spaga si extorsare.

10:5-11 Dumnezeu Se va folosi de Asiria pentru a o pedepsi pe Iuda. Dar asirianul are planuri mult mai indraznute! El intentioneaza sa construiasca un imperiu mondial prin cuceriri militare. El se lauda ca **printii** sai (sau comandanii) sunt cu totii **regi** si ca cetatile din calea sa nu sunt cu nimic mai mari decat eel pe care le-a cucerit deja; ca idolii lui Israel si Iuda nu se compara cu cei ai regatei or captureate deja de el sau decat el insusi.

10:12-19 Dar Dumnezeu va pedepsi m&ndria si arroganta regelui Asiriei. Acesta pune succesele sale pe seama tariei si injelepcioniile sale. **Nuiaua** si **toiagul** din mainile Domnului nu trebuie sa se laude fata de mana care le tine. O groaznica nenorocire va veni peste vajnicii luptatori ai Asiriei, care mai sunt numiti si gloria sa si gloria padurii sale si a ogorului sau rodnic. Lumina lui Israel este Domnul iar spinii si maracinii Sai sunt trupele asiriene. Supravietuitorii acestor trupe vor fi atat de putini incat pana si un copil va putea sa-i numere.

10:20-23 In ziua aceea... ramasita lui Israel nu se va mai bizui pe asirian, cum a faeu Ahaz, ci pe Domnul. O mare parte a acestei profetii se refera la a doua venire a Domnului.

10:24-27 Desi regele asirian va mar-salui impotriva Ierusalimului dinspre nord, locuitorii ludei nu trebuie sa se teama\ pentru ca Domnul ostirilor va interveni, cum a facut impotriva lui Madian si a Egiptului. Iuda va fi dezlegata de teama unei dominate asiriene.

10:28-34 In cetatile mentionate avem o descriere vie si plastica a traseului urmat de armata asiriana. Peste tot se manifesta groaza si panica, in asteptarea invadatorilor. In cele din urma iata-i pe asiriensi, care pot fi zariti de pe dealul Ierusalimului. Apoi Domnul intervine si distrugе armata, ofiterii si soldatii de rand, exact asa cum ar secera o padure.

3. Domnia de o mie de ani a lui Mesia

(cap. 11,12)

11:1 Isaia 11 este unul din cele mai marete pasaje privitoare la Mileniu fie in Vechiul, fie in Noul Testament. In cadrul unei din acele tranzitii rapide ce caracte-rizeaza' multe din scrierile profetilor, sunt transportati acum in viitor, la a doua venire a lui Cristos.

Mai intai vedem spita neamului Fiului lui David, **o Ramura [toiag] din tulipina luilsai**,²¹ care a fost fatal lui David (1 Sam. 17:12).

11:2 Ungerea lui Mesia cu **duhul Domnului** este exprimata' in trei perechi de atribute spirituale. W. E. Vine le explicS cu claritate si concizie:

Prima, „**duhul de mfelepciune si pricepere**”, se refers la puterile [facultatile] minui: Tn|elep-ciunea diserne natura lucrurilor, priceperea discerne diferen|ele dintre ele. A doua, „**duhul de sfat si de tarie**”, se refera la activitatea practical sfatul este capacitatea de a trage concluziile corecte, taria este puterea exercitatS tn aducerea lor la Tndeplinire. A treia pereche, „**duhul de cunostinfa si de frica de Domnul**”, se refers la partSsia cu lehova; cunostinfa de aici este cunoasterea lui lehova (ambele elemente ale acestei perechi se acordS cu lehova); Cristos tnsusj a spus: „voi nu L-ati cunoscut (*ginosko*, adicS: nu ati tnceput sa-L cunoasteji), dar Eu tl cunosc (*oida*, adica: Eu !l cunosc intuitiv si deplin)”, Ioan 8:55.²²

11:3-5 In continuare este descrisa **echi-tatea** domniei lui Cristos ?n limbaj de InaltS tinuta poetica; apoi pedepsirea de cStre El a celor rai, propria

Sa neprihanire si domnia Lui de pace si siguranta.

11:6-9a Chiar animalele salbatice se vor supune domniei lui Mesia, asa meat

**pruncul care suge se va juca
la gura scorburii naparci.²³**

11:9b Una din cele mai slavite taga-duinte din toata Sfanta Scriptura este a doua parte a versetului 9, in care ni se da motivul pentru care in timpul Domniei de o mie de ani vor predominata conditiile idicale. In engleza Jennings a tradus acest ver-set in versuri rimate, scotand in evidenta numele poetic al Domnului (Ian):

For full of Iah's knowledge shall
the land

be, E'en as the waters
cover the sea.

(Caci- plin de cunostinta lui Iah
fi-va

pamantul, Cum e marea de
ape toata acoperita.)

11:10-16 Mesia va fi **steagul**
ce va
atrage **Neamurile** la Sine iar
sediul autoritatii Sale va fi
glorios. Domnul va readuna
ramasita poporului Sau din toale
colturile pamantului. Iuda si
Israel (Efraim) vor trai Timp de
Tn pace, sub-jugandu-si dusmanii
- pe filisteni, edomiti, moabiti si
amoniti. **Limba marii**
Egiptului (Marea Rosie) va
seca iar **Fluviul** (Eufratul) va fi
Tmpartit in **sapte paraie** pentru
ca evreii sa poata reveni Tn
patrie. **Un drum** va stabili
legatura intre **Asiria Si Israel**,
pentru a usura revenirea evreilor
din tinuturile nordice.

12:1-6 in acele zile pline de
bucurie ale domniei de o mie de
ani a lui Cristos pe pamant,
Israel va capta cantari de multu-
mire si Tncredere. Cu bucurie,
rSmasita de mantuiti isi va potoli
setea **scotand cu bucurie apa**
din izvoarele mantuirii. De
asemenea, Israel va **canta in**
calitate de misionari catre
natiuni, invitandu-le sa vina la
Cristos sa-si gaseasca Tmplinirea
Tn El.

D. Judecata asupra natiunilor (cap.

13-24) 1. Judecata asupra Babilonului (13:1-14:23)

13:1-5 Urmatoarele
unsprezece capi-tole contin
profetii Tmpotriva Natiunilor
neevreiesti. Prima este
Babilonul, puterea mondial[^]

care a zdrobit Asiria (prin anu!
609 i.Cr.). In capitolul 13,
vedem cum

Babilonul este cucerit de mezi si persi (539 T.Cr.). Dar unele dintre profetii ne Tndreap-ta privirile dincolo evenimentul acesta, spre distrugerea finala a Babilonului la sfarsitul Marii Stramtorari (Apo. 17, 18).

Dumnezeu strange armata mezilor si persilor (**„sfintiti Mei”**), poruncindu-i s3 intre pe **portile nobililor** (Cetatea Babilonului) si **sa distruga intreaga tara.**

(Iarasi versetul 2 in versiunea romana GBV, editia 1989, 1990, difera radical de versiunea engleza NKJV folosita de autor: „Ridicap un steag pe un munte plesuv, Tnaltati glasul spre ei, faceti semne cu mSna, ca sa *NU* intre pe portile celor nobili” - sublinierea traducatorului. lata cum suna versiunea engleza: "Lift up a banner on the high mountain, raise your voice to them; wave your hand, that they may enter the gates of the nobles" - tn tra-ducere: „Ridicati un steag pe muntele malt, Tnaltati-va glasul catre ei; facetile cu mana *pentru ca sa intre* pe portile nobililor” -sublinierea traducatorului!)

13:6-13 In continuare sunt descrise oro-rile acestei invazii - frica și durerea, groaznicile perturbatii in sferele ceresti si o drastica reducere a populatiei. Unele din aceste versete ne Tndreapta privirile dincolo de triumful mezilor si persilor spre **ziua Domnului**, care va afecta intreaga lufne și va implica cataclisme de proportii in ceruri.

13:14-22 In Babilon se va produce un exod masiv, prin faptul ca strainii vor reveni în patria lor: Cei care vor răsmaine vor suferi grozavii de o inimaginabila cruzime. Versetele 19-22 au fost deja trimisnice parțial,²⁴ urmăriți să se completeze integral în viitor.

Exista unele dificultati legate de pro-fetiile referitoare la distrugerea Babilonului, at&t a cetatii, cat si a tarii (Is. 13:6-22; 14:4-23; 21:2-9; 47:1-11; Ier. 25:12-14; 50; 51). De pilda, capturarea cetății de către mezi (Isa. 13:17) în anul 539 T.Cr. nu s-a soldat cu o distrugere similară celei de care a avut parte Sodoma si Gomora (Isa. 13:19);

dupa cum nu a lasat cetatea nelocuita pe veci (Is. 13:20-22); nu a fost

efectuata de o natiune de la nord - caci Medo-Persia s-a aflat la rasarit - (Ier. 50:3); nu a avut drept urmare cautarea de catre Israel sau de catre o ramasita din luda a lui Dumnezeu sau revenirea in Sion (Ier. 50:4, 5); si nu a implicat daramarea zidurilor si incendierea portilor (Ier. 51:58).

Cum procedam canddam peste o dificultate de acest fel? Mai intai de toate, noi reafirmam increderea noastră nestramutată în Cuvântul lui Dumnezeu. Dar tinem seama și de faptul că profetii adesea obisnuiau să Timpine viitorul apropiat cu viitorul îndepărtat, fără să indică întotdeauna separarea cronologică printre un semnat identificabil. Cu alte cuvinte, o profetie ar putea avea o Tmplinire locală, parțială, dar și o Tmplinire îndepărtată, completă. Tot mai acest principiu este valabil în cazul Babilonului. Nu toate profetiile său Tmplină. Unele urmează să se Tmplină pe viitor.

Babilonul este programat să joace un rol proeminent în timpul Marii Stam-toraYi. Dar pierzarea să este deja zugravita în culori VII în Apocalipsa 17 și 18. Înainte de a două venire a lui Cristos, toate profetiile privitoare la distrugerea Babilonului se vor Tmplini cu precizie matematică. Ceea ce pentru noi, cei de azi este învaluit în ceata pentru cei care vor trai în acel timp va fi absolut împede.

14:1, 2 Domnul, în îndurarea sa, va restaura Israelul, aducându-l în țara sa. Natiunile neevreiesti își vor da concursul la aceasta revenire și vor trai în pace cu poporul lui Dumnezeu. Cei care stăpaneau odinioara peste Israel vor fi acum **slujitori** săi.

Iacob și casa lui Israel reprezintă evreii din captivitatea babiloneana. Faptul că Domnul îl alege în seamna căsătoriește din țara captivitatii și-i reiesează în propria lor țară. Acei straini care să-și alipătă de casa lui Iacob sunt prozelitii din Babilon. Oamenii despre care se spune aici că și-au dus la locul lor ar fi cei care au avut o atitudine favorabilă fata de revenirea evreilor, respectiv Cirus și alții.

14:3-11 Eliberati de persecuții și de cumplită robie,

Israel va cânta o cantare de condamnare la adresa regelui Babilonului.

Domnul a zdrobit puterea sa, punSnd capat tiraniei sale. Acum pamantul se bucura -chiar si padurile, care nu mai sunt despuiate de armatele sale. In sfarsit va exista pace! Locuitorii \$eolului TI vor Tntampina, bucurSndu-se ca a fost deposedat de puterea sa. Stralucirea si fama Babilonului sunt acum din domeniul trecutului. La palat a tncetat muzica. Babilonul zace acum pe asternut de viermi, acoperit de viermi.

14:12-17 In continuarea acestei cantari de condamnare si batjocura, asistam la o expandare a temei, trecandu-se de la ca-derea regelui Babilonului la insusi eel care 1-a animat: Satan, (**Lucifer²⁵**). Ryrie scrie ca aceasta e „evident o referire la Satan, din pricina faptului ca si Cristos TI descrie tn mod similar (Luca 10:18) si datorita faptului ca e neverosimil ca expresiile folosite la Isaia 14:13-14 sa poata fi rostite de oricine altul decat Satan (cf. 1 Tim. 3:6)."²⁶ Intrucat aceasta stea a zilei, **flu al diminetii**, si-a afirmat cu semetie vointa mai presus de vointa lui Dumnezeu, a fost izgonit din cer. Versetele 13 si 14 consem-neaza notoriile declaratii ale Satanei, toate Tncepand cu „eu voi”, exprim^nd sfidarea sa la adresa lui Dumnezeu. In cele din urma el va fi aruncat in \$eol, fiind o pricina de uimire pentru cei de acolo. Locuitorii \$eolului se vor minuna ca eel care a exercitat o putere atat de mare a fost Tnjosit atat de mult.

14:18-21 Revenind la regele Babilonului, cantarea aminteste de faptul ca pe cand cei mai multi regi zac tn morminte Tmpodobite, lui i se refuza o Tnhumare civi-lizata. Lui nu i se va ridica nici un monument iar spita regala (copiii sai) va fi curmata.

14:22, 23 Cetatea Babilonului va fi pustiita de locuitorii sai si curatita cu matura lui Dumnezeu.

2. Judecata asupra Asiriei (14:24-27)

In acest punct asistam la o schimbare a temei, fiind descrisa distrugerea asirianu-lui, care stapanea in acest timp este Babilon. Armatele Asiriei vor fi zdrobite pe muntii Israelului.²⁷

Implinirea deplina a acestei profetii va avea loc in perioada

Marii Stramtorari, cand regele nordului va fi TnfrSnt Tn urma tentativei sale de a cotropi t^ara lui Emanuel.

*3.Judecata asupra Filistiei
(14:28-32)*

14:28-31 Sa nu se bucure **Filistia** pentru moartea lui Ahaz, nepotul (numit aici **toiagul**) lui Uzia, care Ti lovise pe filisteni (2 Cro. 26:6, 7). Un alt descendent. Ezechia, avea sa-i atace ca o vipera si ca un S.arpe zburator infocat (vezi 2 Regi 18:8). Atunci saracii si nevoia?ii din poporul Domnului vor fi Tn siguranta, dar Domnul Ti va lovi pe filisteni cu foamete si-i va ucide pe supravietuitori. Asirienii invadatori vor veni dinspre nord ca un nor de fum. Dar poporul lui Dumnezeu va fi Tn siguranta ta Ierusalim.

14:32 Daca unii curieri dintre Neamuri vor Tntreba ce se Tntampla, H se va spune ca Domnul Isi Tmplineste promisiunile fata de Sion si-i apara pe locitorii Ierusalimului.

*4.Judecata asupra
Moabului
(cap. 15,16)*

15:1-7 Isaia intoneaza un cantec de jale pentru pierzarea Moabului. Cele doua cetati puternic Tntarite, Ar si Kir, sunt dis-truse dintr-o data. Targurile si satele sunt napadite de jale. Chiar Isaia este cuprins de compasiune pentru refugiatii care parasesc tara. Tinutul este devastat iar oamenii dau navala peste granita, ducSnd cu ei tot ce au putut salva.

15:8, 9 Tipetele se aud pana la hotarele Moabului. Denumirea orasului Dibon (tSnguire) din versetul 2 devine Dimon in versetul 9 - la mijloc fiind probabil un joe de cuvinte, Intrucat Dimon seamana cu termenul ebraic dam (sange). Prin urmare, „apele Dimonului vor fi pline de sange." Chiar cei care vor reusi sa scape vor fi haituti ca de un leu.

16:1,2 Descrierea devastarii Moabului continua Tn capitolul 16. Moabitii care s-au refugiat Tn Sela (Petra, capitala Edomului) sunt sfatuiti sa trimita mielul de tribut dregatorului tarii (regele lui Iuda) de pe muntele ficei Sionului (Ierusalim), dupa cum anterior trimisesera miei

Samariei (2 Re. 3:4). Oamenii sunt neliniștiți din pricina nenorocirii ce sta sa se abata peste ei.

16:3-5 Domnul Ti sfatuieste pe Moab sa-i ascunda pe evreii ce sunt urmariti, sa-i acopere ziua in amiaza mare cu umbra sa, ca noaptea neagra. Caci apasarea va Tn-ceta, pustiirea se va sfarsj si eel ce calca lara Tn picioare va pieri. In schimb Domnul va domni de pe tronul lui David, cu Tn-durare, adevar, dreptate si neprihanire.

16:6-12 Caderea Moabului se datoreste miindriei si arogantei sale. Toata tara e cuprinsa de jale. Ogoarele fertile ale Hesbonului sunt acum sterpe iar fru-moasele vii din Sibma sunt ruinate. Din nou profetul Tnsusi plange pentru devastarea aceasta de mari proportii. Cand Moabul se va ruga idolilor sai, nu va pri-mi nici un ajutor.

16:13,14 La celelalte profetii ale lui Dumnezeu privitoare la caderea Moabului se adauga si informatia conform careia acest lucru se va TntSmpla Tn decurs de trei ani, dupa anii unui argat - adica cu nici un minut peste timpul agreat.

5. Judecata asupra Damascului (cap.

17)

17:1-3 AI treilea oracol prevesteste nivelarea Damascului, principalul oras-stat al Siriei, si a cetatilor din jurul sau. Datorita aliantei sale cu Siria, Efraim (Israel) va avea parte de aceeasi cadere. Efraim va fi despuiat de sistemele sale de aparare, Damascul va pierde regatul sau iar sirienii care vor scapa cu viata Tsi vor pierde gloria. Damascul a fost distrus de armatele asiriene Tn 732 T.Cr., iar Samaria a cazut si ea cu zece ani mai tiiрziu.

17:4-6 In ziua judecatii sale, Israel va fi dezonorat si Tnfometat. Va fi despuiat ca niste ogoare de pe care s-a cules recolta Tn Valea Refaim - doar o mica ramasita va ramane.

17:7-11 Atunci oamenii se vor Tntoarce la adevaratul Dumnezeu, Cel Viu, Faca-torul lor, Sfantul lui Israel si vorrenunta la tot ce are de a face cu idolatria. CetatileTn-tarite vor ramane pustii, asemenea cetatilor hivitilor si amoritilor dupa ce is-■ raelitii le-au cucerit. Si de ce se vorintam-pla toate acestea? Pentru ca poporul lui Dumnezeu L-a uitat pe El, Tntorcandu-se spre „butucii strSini," adicS spre aliente

straine, religii straine si obicciuri straine. Acest seceris va avea consecinte dezas-truoase.

17:12-14 Inccpand cu vcrsetul 12 si continuand pana Tn capitolul 18, ni sc prezinta un scurt interludiu cu doua sec-tiuni principale, fiecare Tncepand cu „Vai!". Prima sectiune ne prezinta mtliu-nile neevreiesti care ataca Israelul, facanci lamia mare datorita armelor moderne de razboi. Dar deodata Domnul le Tntoarce din drum, amenintarea ce-1 pastea pe Israel fiind Tnlaturata dintr-oada, ca Tn cazul distrugerii armatei asiriene.

6. Judecata asupra unor tari neprecizate din Africa (cap. 18)

Aici nu predomina cuvantul „Vai",^{2H} cat „Iata", prin care o natiune prietenoasa neidentificata este invitata sa-si trimita ambasadori Tn Israel (v. 2, 7). Expresia „zumzet de aripi" ar putea sugera dorinta de a proteja poporul Israel.

In acelasi timp, alte naliuni neevreiesli vor prada poporul lui Dumnezeu, Tn timp ce El va privi Tn tacere. Dar Tn cele din ur-ma Dumnezeu le va nimici, lasand starvurile lor ca hrana pentru animalcle si pasarile de prada.

Israel se va apropi la atunci de Muntele Sion ca un dar Tnchinat Domnului. Verse-tul 7 ar putea fi redat astfel: „In ziua aceea lui Iehova I se va aduce un dar al unui poporTmprastiat ^i devastat..." (JND) mai degraba decat „din partea unui popor...¹¹ Asta se refera la restaurarea Israelului cu prilejul celei de-a doua veniri a lui Cristos.

7. Judecata asupra Egiptului (cap. 19, 20)

19:1-3 Cind Domnul va descinde cu judecata Sa asupra Egiptului, idolii... se vor priibusi iar oamenii vor fi cuprinsi dc panica. Va izbucni un razboi civil iar mintile cele mai stralucite vor recursc Tn zadar la ajutorul idolilor si al diverselor forme de spiritism („vor?ntreba pe idoli si pe vrajitori, pe cei ce cheama mortii si pc ' ghicitori.")

19:4-10 Tara va fi condusa de un despot nemilos. Rezervele de apa se vor epuiza Tn urma unei cumplite secate,

provocand compromiterea recoltelor si distrugerea industriei pescuitului. Se vor Tnchide filaturile si se vor strica toate pa-turile sociale, de la cei mari pan a la oa-menii de rand.

19:11-15 Sfetnicii cei mai buni ai lui Faraon, care locuiau Tn Zoan (Toan) si Nof nu vor dispune de Tntelepciunea necesara pentru a face f&atS acestei crize. De fapt, sfaturile lor sunt cele care au dus Egiptul de rapa. Prin urmare situatia in care s-a ajuns este fara ie?ire.

Primele cincisprezece versete ale acestei profetii s-au implinit deja. Dupa moartea lui Tirhakah, care ocupa tronul Egiptului Tn perioada profetiei lui Isaia, tara a fost macinata de razboi civil. Egiptul a fost scindat Tn douasprezece regate, toate fiind supuse Asiriei. In cele din ur-m*<*i, a avut loc unirea acestor regate sub domnia lui Psammetichus, Jmparatul f&ra mila" din versetul 4. Restul capitolului Tncanu s-a implinit.

19:16, 17 C&nd Dumnezeu Iasi va strange pumnul, populatia va tremura de frica. Doar pomenirea numelui lui Iuda va face inimile egiptenilor sa se topeasca de groaza.

19:18-20 Dar tarii Egiptului i se promite si o restaurare. Cinci cetati vor de-veni centre de Tnchinare la lehova, inclu-siv Heliopolis (Cetatea Soarelui), numita si Cetatea Nimicirii. Vafi un altar Tnchinat Domnului Tn mijlocul tarii si un stalp Tnchinat Domnului la granita, ambele fiind martori ai Domnului. Josephus ne spune ca profetia din versetul 19 s-a implinit Tn anul I d.Cr., cand Onias, marele preot, Tn fuga sa de la Ierusalim, a primit permi-siunea sa Tnalte un altar in Egipt. Dar sen-sul deplin al profetiei este fara Tndoiala din domeniul Mileniului.

19:21, 22 Judecajile lui Dumnezeu asupra Egiptului vor reu\$i sa-i determine pe oameni sa I se inchine.

19:23 O sosea va stabili legatura Tntre Egipt (trecand prin Israel) si Asiria, acce- ' sul pe aceasta sosea fiind lipsit de re- strictii. Natiunile se vor uni, TnchinSndu-se lui lehova.

19:24, 25 Atunci Israel va fi una din cele trei tari, al3turi de Egipt si Asiria,

adica vor forma o alianta tripla, benel'i-ciind de binecuvantările Tmparatiei lui Cristos. Notati rerrenul: „Tn ziua aceea" (v. 16, 18, 19, 21, 23, 24).

20:1-6 In anul 711 T.Cr. Tartan, sau ei->-mandantul sefal regelui Sargon al Asiriei, a cucerit cetatea filisteana Asdod. In acela^i timp, Domnul i-a spus lui Isaia sa umble gol (adica Tmbracat sumar, nu com-plel gol) si desculț, ca semn de Tn^tiintare pentru Egipt si pentru Etiopia, cand aces-tea vor fi umilite timp de trei ani de Asiria. Apoi locuitorii ludei vor vedea cat de mare e nebunia de a se Tncrede Tn Egipt si de a asjepta de !a el sa-i apere de Asiria. (Unii cosnentatori sugereaza ca versetele 5 si 6 se refera la filisteni sau si la Iuda, si la filisteni, adica la Tntreaga Palestina.)²⁹

*8. Judecata asupra Babilomului
(21:J-
10)*

21:1-4 Cele trei oracole din capitolul 21 sunt aducatoare de vesti rele pentru Babilon, Edom si Arabia.

„Pustia marii" este Babilonul, numita probabil asa datorita iesirii sale la Golful Persic. Babilonui va fi fi devastat „cum Tnainteaza vijelia de la miazazi... din pustie" Intrucat el continua sa jefuiasca si sa faca prapad, va fi, ia randu-i, umilit de persani (Elam) si de mezi (Media). Atunci Babilonul va Tnceta sa-i faca pe altii sa geama (printre care si pe captivii evrei). Viziunea este atat de groaznica Tncat Tl umple pe Isaia de o cumplita Tntristare.

21:5 In timp ce dregatorii benzhetuiesc si petrec Tn siguranta, deodata rasuna chemarea la lupta („Ungeti scutul!"). De-sigur este o referire la Ospatul lui Belsatar (Dan. 5).

21:6-10 Domnul Tl instruiesc pe Isaia sa numeasca un strajer care sa ciescric hoardele invadatoare, Tn special nenumaratele unitati de cavalerie. Dupa ce asteapta zile si nopti, el descrie Tnaintarea calaretilor, perechi-perechi. Aceasta ar putea sugera Tnaintarea mezilor si a persilor. Apoi, cu un racnet de leu, el anunta caderea Babilonului si a religiei sale idolatre. Anuntul este un mesaj de mangaiere pentru Israel, o

natiune ce a fost macinata si cernutadeBabilon. Edemn dc

retinut faptul ca aceasta profetie a fost făcută cu circa două sute de ani înainte de căderea Babilonului.

gi noi putem fi străjeri pentru Imperatia lui Dumnezeu:

Străjerul este cel ce participă la sfaturile lui Dumnezeu, știind ce va urma și vechind pana în clipa finalizării evenimentului. Totuși și în prezent, cel care atât din Scripturile de-acum încheiate, ce ne stau la dispozitie, ce a prezis Dumnezeu, putând să disearne planurile Sale, nu printr-o interpretare speculative, ci prin compararea unor versete din Scriptura cu alte versete din Scriptura, și care acceptă ceea ce este lămurit acolo, poate să-i avertizeze și să-i înțeleagă pe alții. El sta în turnul de vechere (versetul 7) în partenie cu Dumnezeu.³⁰

9. Judecata asupra Dumei (Edomului) (21:11, 12)

Duma este Idumeea sau Edomul. Un edomit înălțăriat îl înțreabă pe străjer că mai este din noapte, adică dacă amenintarea asiriană e pe sfârșite. Iată răspunsul:

Noaptea actualei tale tulburări se va sfârși, fiind urmata de o zi nouă. Dar în curând va veni o altă noapte. Dacă vei ciiuta un răspuns de mangaiere la înțrebarile tale staruitoare, va trebui mai întâi să te „întorci”, termen care înseamnă să „sa te pocăiesti”. Numai atunci vei găsi răspunsul nadajduit; noaptea suferințelor taie se va sfârji și vor răsari peste tine zorii diminetii izbavitoare.¹

10. Judecata asupra Arabiei (21:13-17)

Și pe Arabia o asteapta necazuri. Cara-vanele se vor ascunde în paduri de armata asiriană iar cei ce vor reuși să scape de ma-cel vor suferi de foame și sete cumplită. Domnul a decretat că stava Arabiei va merge în decurs de un an și numai cativa din famosii săi luptători vor supraviețui. Sintagma: „anul argătului” înseamnă că nu se va depăsi nici cu o zi termenul de un an.

11. Judecata asupra Ierusalimului (cap. 22)

22:1-5 Valea Viziunii se referă la Ierusalim (vezi v. 9-11). Cetatea este ase-

diată. Oamenii său sunt pe acoperișurile caselor, privind înălțările spre inamicul aflat la poartă cetății. Străzile cetății sunt pline odinioara de veselie și acum presărate cu trupurile celor răpuși de ciuma. Dregătorii și oamenii de nind ce încearcă să scape din celale sunt capturați și răniți în efort de către inamic. Însuși Isaia este nemangăiat la vedere judecății pe care Dumnezeu a promis că o va aduce peste Ierusalim.

22:6-11 Elamul și Chirui sunt unitatile de nord și de sud ale armatei babiloniene. Carele lor de luptă, împreună cu cavaleria, umplu valle din jurul cetății. Evreii se pregătesc cu sargintă să facă față asediului. Ei rascolesc Casa Padurii (depozitul de arme), demolează casele pentru a obține pietrele necesare reparării zidului, și încearcă să pună la punct un sistem improvizat de aprovisionare cu apă. Cu alte cuvinte, fac de toate, numai spre Facatorul lor nu privesc, cand, de fapt, El este cel care a adus peste ei această nenorocire, pe care a plinuit-o cu mult timp în urma.

22:12-14 Cand Domnul îl chemă să poarte haine, ei au trait în chefuri și petreceri, total nepasatori fata de El, drept care nu vor fi iertati pentru acest lucru.

22:15-19 Sebna, administratorul din palatul lui Ezechieia, îl pregătește un mor-măslini impodobit. Dumnezeu îl spune înțeleasă prin gura profetului Isaia că toate elor-turile sale sunt zadarnice. Domnul îl va duce în captivitate, ca pe un ghem. El va mori într-o țară străină și va fi dat uitării. Poate că Sebna a fost cel care să situează în fruntea celor ce au susținut încheierea unei alianțe cu Egiptul.

22:20-24 După demiterea lui Sebna, Eliachim (adică „Dumnezeu va stabili”) îl va ocupa locul. Un tip al Domnului Iisus, Eliachim va fi un fidier responsabil și în-durător, cu automate deplină. Lui îl se vor înțelege cheile casei lui David.¹² El urmand să aibă controlul asupra înțeagerilor regale și să aleagă slujitorii în casa Regelui. (În Apoc. 3:7 se spune că Domnul Iisus detine cheile casei lui David.) Eliachim va fi înălțat în postul sau, având autoritate completă în sfârșit să de atribuții.

22:25 Intrucat Eliachim este neîndoios

„cepul Implantat Intr-un loc sigur” (v. 23a), tndepartarea si caderea sa ar putea fi o referire la captivitatea casei lui Iuda, al carei reprezentant este el.

12. Judicata asupra Tirului (cap. 23)

23:1-5 Intorcandu-se din Tarsis (care aici inseamna probabil Spania), marinarii din Tir primesc vestea caderii cetatii cand ajung in Cipru. Intrucat casele le-au fost distruse si nu mai au nici un port in care sa se intocarca, ei urla de durere. Negustorii Sidonului stau Inmormuriti, amintindu-si cum vecinii lor din Tir traversasera' marea, aducand grane din regiunea superioara a Nilului (Sihor), cum acestia fusesera negustorii natiunilor. Sidon, cetatea-mama a Tirulu'i, se rusineaza la vederea tafazurilor ce se lovesc de ruinele Tirului, parand sa planga alaturi de locuitori. Este ca si cand Tirul nu fi avut niciodata copii care sa locuiasca in el! § i Egiptul este cuprins de agonie la vestea pierderii clientului sau eel mai bun.

23:6-9 Tirienilor li se spune sa caute adaptost hat departe, in Spania (Tarsis). Candva locuitori ai unei cetati ce fusese veacuri de-a randul prospera, picioarele lor li poarta acum prin strainatati. Si cine a adus aceasta grozavie peste Tir, cetatea cu puterea, bogatnile si slava sa? Domnul ostirilor - hotarat sa dezonneze mandria intregii glorii omenesti.

23:10-17 Vazand cum Tirul a fost atacat de Nebucadnetar, oamenii sunt Indrumati sa fuga in alte tari, imprastiindu-se de-a lungul Raului (adica al Fluvialui Eufrat, care traverseaza multe tari). Dumnezeu a trezit Babilonul pentru a-l face sa distruga cetatea negustoreasca (Canaanul). Chiar daca refugiatii vor fugi in Cipru, tot nu vor gasi odihna. Profetul este uimit de faptul ca o natiune atat de neinsemnata, fondata de Asiria, poate duce Tirul de rapa. Tirul va fi dat uitarii in timpul celor saptezeci de ani ai monarhiei caldeene. La sfarsitul acestei periode, Isi va relua bucurioasa activitatea de prostituare pe plan comercial cu toate re-gatele lumii.

23:18 „Castigul Tirului si plata ei” se refera la a doua venire a lui Cristos, cand „fica Tirului va veni cu un dar” (Ps.

45:12). Comorile ei vor fi o ofranda slan-ta pentru Domnul.

marionete vor avca si ei parte de aceasta judecal la a doua

13. Judecata asupra intregului pamant

(cap. 24)

24:1-3 Judecatile lui Dumnezeu par sa inceapa cu tara Israeluiui. dar apoi cuprind tot pamantul si chiar fintele rele din ceruri. „Pamantul" mai poate fi tradus aici si prin „tara," iar referirea la „preotul" din versetul 2 sugereaza ca tara Israeluiui este avutain vedere in versetele 1-3. Observati cum alterneaza textul intre tara si popor. Distrugerea are proportii cataclismic, afectand toate categoriile sociale.

24:4-13 Mentionarea termenului „lumea" In versetul 4 sugereaza ca Leatrul judecatii s-a largit. Cauza poluarii mondiale este faptul ca oamenii au calcai legamantul vesnic. Unii considera ca aceasta se refera la legamantul Tncheiat cle Dumnezeu cu Noe (Gen. 9:16), dar acel legamant neconditonat depindea In in-tregime de Dumnezeu. Altii cred ca este o referire la legea lui Moise. Numai ca aceasta a fost data doar Israeluiui si nu se spune nicaieri ca ar fi fost un legamant vesnic. The Bible Knowledge Commentary spune ca este Jegamantul pe care 1-au Incheiat oamenii implicit cu Dumnezeu dc a asculta de Cuvantul Sau.³³ „Cetatea confuziei" ar putea Insemna Ierusalimul, dar Intr-un sens mai larg ar putea cuprinde si Intreaga civilizatie urbana.

24:14-20 In acest punct se aud cantecele ramasitei ce a fost pastrata In viata, .credinciosii acestia intonand laude la adresa lui lehova (sau Domnul In NKJV) pentru harul Sau salvator.

Apoi profetul deplange groaznicele orori ale Marii Stramtorari, ace) timp dc cumplita perfidie, cand orice scapare va fi imposibila. Pamantul se va clatina ca un betiv, de parca ar fi fost alins de un cutremur urias. Se va prabusi, fara sa se mai ridice.

24:21-23 Ostirile fortelor rele din locurile ceresti vor fi si ele judecate. Aceasta corespunde cu textul de la Apocalipsa 19:19, 20; 20:1-3. Regii pamantu-lui care au jucat rol de

venire a lui Cristos. Slava neintrecuta a Domnului va face ca soarele si luna sa paleasca.

E. Cartea cantarilor (cap. 25-27)

1. Cantarea de lauda a Israelului pentru binecuvantările imparatiei (cap. 25)

25:1-5 Capitolele 25-27 au fost numite „Cartea cantarilor.” Aici ramasita de evrei rascumparatii II lauda pe Domnul pentru ca i-a izbavit din Marea Stramtorare. Cetatile inamice (nu neaparat o cetate anume) au fost facute praf, determinandu-le pe Nea-muri sa recunoasca puterea lui Iehova. Dumnezeu a fost pentru poporul Sau tot ce i-a trebuit acestuia.

25:6-9 Pe Muntele Sion Domnul Tntinde un ospat cu cele mai alese bucate spirituale. El înlatura acoperământul ignorantei, valul orbirii satanice care a învaluit toate națiunile. El cucereste moartea (prin Invierea sfintilor din timpul Marii Stramtorari ce au murit). alunga întristarea și a-nuleaza stigmatul ce planase asupra popo-rului evreu. Ramasita va spune apoi: „Acesta este Dumnezeul nostru; pe El L-am asteptat; ne vom bucura și ne vom veseli în mantuirea Lui/”

25:10-12 Dusmanii Israelului, al caror reprezentant este, pare-se, Moabul, va fi tacut de rusine și calcat în picioare. Dumnezeu este asemuit cu un Tnnotator în versetul 11, care-și Tntinde mainile în semn de judecata peste moabiti.

2. Cantarea lui Iuda adresată Standi Veacurilor (cap. 26)

26:1-4 Reveni(i) în patrie, israelitii rascumparati din cadrul ramasitei celebrează viața de credință și bizuire pe Domnul. Cetatea lui Dumnezeu este în contrast cu cetatea omului (24:10). Națiunea nepri-hanita (Israelul rascumparat) se bucură acum de o pace desavrsită care provine din bizuirea lor pe de-a-ntregul pe Iehova. Referitor la versetul 3, renomul autor american de imnuri baptiste, Philip P. Bliss, obisnuia să spuna: „Iubesc acest verset mai mult decât oricare alt verset din Biblie: «Tu Ti vei pastra în pace deplina pe

eel al carui minte se reazema pe Tine, ca-ci se increde în Tine.»³⁴

Moody a legat versetul 3 de versetul 4 în următoarele cuvinte: „Pomul pacii Tsii înfige radacinile adânc în crăpaturile din Stîncă Veacurilor.”³⁵ În starsit ei vor realiza că „în IAH, în Domnul (în ebraică IAH este forma abreviată a lui IAHWH) este tarie vesnica” sau „Stanca Veacurilor” (textul marginal din editia NKJV). Tocmai pornind de la această sintagma i-a venit lui Augustus Toplady ideea unuia dintre cele mai mărete imnuri din limba engleză: „Rock of Ages” (tradusa în română cu cuvintele: „Cel ce Te-ai deschis mie stanca de mantuire”, n.tr.). CSutand adăpost de furtuna naprască într-o crăpatură a stâncii, el a scris:

În Snca a Veacurilor, ciespicatu pentru mine,
Lasa-mă să ma ascund în Tine;
Lasa că apa și sangele,
Ce au curs din coasta ta strapunsa,
De pacat să-mi fie vindecare,
De-a să vinoviitie și putere să ma
îmbavească!

Cat vremelnic mai am sutlare pe
acest pamant,
Să-apoi cand ochii mi se vor închiide
la moarte,
CSnd ma vo: Înalta spre lumi
necunoscute.
Vazandu-Te pe tronul judecatii Tale,
Stanca de Veacuri, ce pentru mine
ai fost
lovită,
Ascunde-mă în Tine.

26:5, 6 Aroganta civilizație a omului a coborât până într-acolo în cat picioarele saracilor și nevoiasilor calca orașul, cetatea Nungamfata.

26:7-15 Versetele 7-19 par să repete rugaciunile rostite de ramasita când trece prin Marea Stramtorare. Domnul este cel ce le-a netezit cararile, în timp ce ei îl au asteptat cu înfrigurare, că să-si arate în-durarea fatală de ei. Numai atunci când Dumnezeu va actiona în judecata Sa vor învata cei rai neprihanirea. MSna lui Dumnezeu să-a înaltat, fiind pregătit să lovească, dar atunci când va cobori în mană Sa, ei vor fi răsunăti iar Israelul va avea pace. Ramasita a fost sub stăpanirea mul-tor stăpani dintre Neamuri, dar Dumnezeu este singurul și adevaratul lor Domn. Na-

tiunile care au tracasat Israelul nu se vor mai tnalta pentru a mai tulbura pe copiii lui Dumnezeu vreodata. Versetul acesta nu neaga invierea cu trupul a celor rai, ci doar promite ca rnarile puteri ale lumii neevreiesti nu se vor mai reface niciodata.

26:16-19 Dar dupa ce Israel va trece prin chinuri similare celor asociate cu nasterea, care nu par sa fi dat rezultate, natiunea va beneficia de o Tnviere. lehova raspunde ta rugaciunea poporului Sau cu promisiunea refacerii pe plan national cand „roua din iarba” (Duhul Sfant) va fi turnata peste tara.

26:20,21 Intre timp, Domnul sfatuieste ramasita credincioasa din poporul Sau sa se ascunda Tn camarile tainice, pana cSnd El va termina de varsat mania Sa peste lumea apostata.

3. Cdntarea lui Dumnezeu pentru Israelul rascumparat (cap. 27) 27:1 CSnd va veni ziua Domnului, lehova Tl va pedepsi pe Leviatan, sarpele zburator (AsiriaJ, pe Leviatan sarpele inelat (Babilonul) și va ucide reptila din mare (Egiptul). Unii comentatori cred ca *toti acestei trei* monstri simbolizeaza Babilonul. AII|I| considers ca sunt o m-truchipare a lui Satan, eel care anima pu-terile mondiale; el este numit sarpele si balaurul (Gen. 3:1; Apo. 12:3; 13:2; 16:13).

27:2-6 In ziua aceea, Dumnezeu Se va bucura de via Sa niscumparata cu vin rosu (Israel), izbucnind in cantec. El o va pazi zi si noapte. El nu mai c maniat acum pe poporul Sau. Daca ar fi sa se ridice pu-terile ostile Tmpotrica ramasitei, El le-ar arde ca pe spini si maracini. Mult mai in-dicat ar fi ca aceste puteri sa se Tndrepte spre Domnul, cerand protectia si pacea Sa. In Mia de ani Israel va Tnflori si inmuguri si va umplc fata lumii cu rod.

27:7-9 Dumnezeu nu S-a purtat cu Israel in acelasi mod in care S-a purtat cu asupri-torii mondiali ai Israelului. Dimpotrivă, El l-a pedepsit pe Israel Tntr-o m5sură limitată. I-a izgonit pe israeliti in exil, pentru a-i curati de idolatrie. Acest obiectiv va fi fost realizat cand Israel va fi distrus

orice urma de chipuri carora li s-a inchinat.

27:10, 11 Într-o altă oară,
Ierusalimul este vazut în mine,
așa cum reiese din imaginea
viteilor ce pasc printre lufe și a
lucrările mele. Strâng vreascuri
de înemici. Toate acestea sunt
împriținute pentru ca poporul nu
a dat dovada de nici un
discernământ spiritual.

27:12,13 Când va sosi acea zi,
Domnul va trece, despartind
cercetările adevărate de cele false pe
tot cuprinsul țării Israelului. Apoi
Tîi va readuna pe acei evrei care
sunt imprăștiati printre națiuni
neevreiești cum sunt Asiria și
Egiptul. Reveniți în patrie, ci se
vor suia la Ierusalim pentru a se
îmbarca în țara Domnului.

F. Caderea și ridicarea
Israelului și a Ierusalimului
(cap. 28-35)

1. Vai de Efraim/Israele! (cap. 28)
28:1-4 Samaria a fost cununa
țingătoarei a betivilor Israelului
(Efraim). Cetatea aceasta
așezată pe o înălțime a fost ca o
cununa ce proteja valoarea moaște
ale oamenilor îmbatăti de vin,
îmbibători de plăceri, de
materialism și de sex.
Cuceritorii asiatici sunt gata să
devoreze cetatea, ca și dind ar fi
o smochină coaptă de iunie.

28:5, 6 Domnul ostirilor va fi
cununa nepieritoare de siava
pentru ramasita credincioasa
când El Se va întoarce pentru a-
sa. Întemeia împăratiei. El îi
va împușca pe pelideri
saaducă la înălțimea judecății
și respinge înamicul, fortand-o
să se retraga la poarta celăii
sale.

28:7, 8 Profetul își întârzie
acum atenția spre Iuda.
Asemenea Israelului, locuitorii
iudei sunt îmbatăti, balacindu-se
în voma lor și își murdără de la
mesc. Chiar preotul și profetul
au dedit la destrângere.

28:9, 10 Conducătorii religioși
își bat Joe de Dumnezeu,
obiectând că le-ar vorbi că unor
prunci. Crede oare Domnul că
are de a face cu niște pusti,
carora trebuie să le dea
învățaturile pe silabe (în
ebraică)?³⁶

28:11-13 „Ei bine,” spune
Dumnezeu, „Întruță nu vreti să
ascultați de cuvintele pe care vi
le dau în limba simplă, leșne de
înțeles, va voi trimite un
cotoritor străin (Asiria).” Limba

lor străină va fi un semn

al judecatii asupra unui popor care L-a respins pe Dumnezeu cand El i-a oferit in zadar odihna Sa si capacitatea de a da sj al-tora odihna. Cat despre Domnul, asa cum arata Jennings, el va

cominua sa vorbeasca in limbachul eel mai sim-plu si limpide; data asta o va face pentru ca m-treaga responsabilitate pentru respingere sa fie pusa nu pe seama presupusei Tncifrari a mesajului, ci pe umerii celor care il resping.³⁷

28:14, 15 Dregatorii lui Iuda s-au lau-dat cu legamantul pe care l-au Tncheiat cu Egiptui, ca si cand i-ar fi pus la adiost de atacul Asiriei, dar alianta lor va Tnsemna moarte si \$eoulul pentru ei. Ei se incredeau Tn minciuni si falsi tati. (Desigur, legamantul cu moartea si pactul cu Seoulul nu a fost un tratat sens literal. Mai degraba ideea care se desprinde de aici esle ca Iuda se credea Tn termeni buni cu moartea si cu Seoulul si ca n-avea de ce sa se teama, din pricina aliantei cu Egiptui. Unii comentatori vad Tn acest legamSnt o imagine a unei aliente viitoare Tntre Israel si Fiara [Dan. 9:27].)

28:16, 17 Dumnezeu L-a stabilit pe Mesia ca singurul vrednic de Tncredere, o temelie sigura. Cei care se bizuie pe El nu vor avea de ce sa se teama. Sub domnia Sa toate lucrurile vor trebui sa treaca testul dreptalii si nepridanirii iar judecata vaTn-departa orice obiect fals de Tncredere.

28:18-22 Toate masinatiile poftite aie ludei vor fi neputincioase Tn a-i asigura protectie cand va fi invadata de cotor-pitor. Toate incursiunile lansate de ina-mici vor reusi. Oamenii vor realiza, prea tarziu, adevarul spuselor lui Dumnezeu. Patul este prea scurt, Tnvelitoarea preaTn-gusta, adica legamSntul nu le asigura mangaierea si protectia scontate. Domnul Dumnezeu se va ridica la judecata !m-potrivita poporului Sau cum facuse odinoaraimpotriva vrajmasilor lor o judecata ce-i fusese cu totul straina Tnainte. Iar daca vor avea o atitudine batjocori-toare, asta nu va face decat sa sporeasca robia lor.

28:23-29 Dupa cum subliniaza Herbert Vander Lugt, profetul ilustreaza

modul in care Se poarta Dumnezeu cu copiii S2i, citSnd trei aspecte din munea campului. Mai Tntai, el declarii ca plugarul nu destelenesie pamantul la neslar^it, ci se opre^te cilnd vine vremea semanatului (v. 24). Tot asa, incercarile noastre sunt curmate de Tndata ce Si-au realizat seopul pentru care ie-a Tngadui El tn viata noastra. Apoi profetul spune ca agricul-torul seamana samanta sa cu discernamant, Tm-prastiind chimenul, dar asezand samanta de grau Tn sjruri ordonate (v. 25, 26). Asta ne asigura ca Domnul selecteaza cu grija discipline cea mai adecvata la nevoia noastra. in fine, Isaia Tl infatiseaza pe luerator secerandu-si recolta. Cu nespusa grija, el loveste mararul cu un bat usor, dar chimenul Tl loveste cu un instrument mai putemic. Pentru grau recurge la o roata nu prea grea, asa Tncat sa nu striveasca grauntele (v. 27, 28). Astfel Cel Atotputernic utilizeazii cea mai u^oara atingere posibila potrivita cu starea noastra, neingaduind nicio-data' suferintei sa fie mai mare decat am putca-o suporta.^s

2. Vai de Ariel/Ierusalim! (cap. 29)

29:1-4 Ariel este cetatea privilegiata a Ierusalimului Tn care David si-a avut se-diul. Locuitorii sai efectueaza an de an ri-tualurii mecanice ale religiozitatii lor externe, dar Dumnezeu va duce strSmatorare peste aceasta cetate, pana cand nu va mai fi decat un Ariel. Numele Ariel are doua sensuri: „ieul lui Dumnezeu” si „altarul” (vezi Ez. 43:1.5, 16) unde Ariel este tradus prin vatra altarului). Cetatea ce era odi-nioara „leul lui Dumnezeu” a ajuns acum sa fie altaru! aprins. Chiar locuitorii sai sunt victimele de sacrificiu.

29:5-8 Dar Dumnezeu va interveni din-tr-o data si dusmanii vor fi alungati, ca pulberea fina si ca pleava. Tocmai cand vraj-masii credeau ca vor devora Ierusalimul, atacurile lor vor fi zadarnicite, de parca s-ar fi trezil dintr-un vis.

29:9-12 Orbirea lor intentionata a adus peste ei orbirea justitiara, drept care acum se clatina ca niste betivi. Nu mai pricepe cuvantul lui Dumnezeu. Pentru unii el este o carte pecetluita, pentru altii indescifra-bil. Fiecare are scuza sa.

29:13-14 Deoarece religia lor este doar o chestiune exterioara si singura lor frica

de Dumnezeu se manifestă sub forma unor crezuri memorate, Dumnezeu va face o lu-crare supranaturală de judecata, despărțind mintile cele mai ascunse de Tntelepciu și discernamant. „Minunile” din versetul 14 se referă la invadarea țării de către Sena-herib. W. E. Vine scrie:

Dregatorii lui Iuda au căutat să se bîzuie pe Egipt, crezând că această țară îi va putea ajuta. Aceasta a fost însă o tntelepciu de natură politică, din prisma considerențelor pur omenesti. Dar din punctul de vedere al lui Dumnezeu a fost un gest de razvratire, drept care Dumnezeu a facut să se aleagă praful de această politică, reducând Iuda la starea de neputință, pentru că în viitor să se fncreada nu-mai în Dumnezeu.³⁹

Astăzi „minunile” se realizează prin evanghelie (vezi 1 Cor. 1:18-25).

29:15, 16 Se rosteste în acest punct o urgie (un „vai”) Tmpotrivă dregatorilor Tnselatori care completează Tmpreuna cu Egiptul, ca să cand Dumnezeu nu i-ar vedea. Toate fcururile ei le Tnteleg pe dos, asezând lutul pe locul olarului și vice versa, și astfel tagaduind puterea și cunoștința lui Dumnezeu.

29:17-21 Dar va veni ziua izbavirii când și Dumnezeu va inversa lucrurile. Ceea ce este în prezent o padure salbatnică (Libanul) va deveni un ogor manus; și ceea ce e considerat în prezent un ogor manus va fi privit în acea zi ca o padure napadita de buruieni. Atunci surzii vor auzi, orbii vor vedea și cei nenorociti se vor bucura tot mai mult în Domnul și saracii se vor înveseli de SfSntul lui Israel. Asupritorul și batjocoritorul nu vor mai fi - după cum nu vor mai fi nici cei ce taiau firul în patru, Tncercând să-i prinda în cursa pe cei neprihanit!

29:22-24 Ultimele versete ale capitolului descriu ramașita credincioasă, numita aici Iacob. Rusinea și ocara sunt acum de domeniul trecutului. Copiii lui Iacob își vor da seama cum a intervenit Dumnezeu în folosul lor și îi vor da cinsti pentru aceasta. Cei care au judecat gresit să s-au plans vor fi facuti maleabili, gata de a cunoaste și de a se lasa învătăti.

3. Vai de alianta cu Egiptul! (cap. 30,31)

30:1-7 Copiii razvratiti sunt polilicienii din Iuda care încheie alianță cu Egiptul Tmpotrivă Asiriei. Întrucât nu există nici o cronică despre o atare aliantă, suntem înclinati să credem că aceasta proiectie înca nu s-a Tmplinit. Iuda va afla că Egiptul nu e demn de încredere. Se vad caravanele ce transportă tributul din Iuda în Egipt, prin zonele periculoase din Neghev (**sudul**), dar cu toate că emisarii evrei ajung pana în **Zoan și Hanes**, Tntregul proiect cște sortit esecului. Dumnezeu numește Egiptul: „**Rahab-Hem-\$ebeth**” (*Rahab care sta linistita*).

30:8-14 Sa ramana scris pentru poste-ritate că tratatul cu Egipt (și toti cei ce-si pun încredere în lucruri nevrednice de încredere) constituie o crasă respingere a legii Domnului asa cum a fost aceasta transmisă prin profeti. Iuda va vedea că Egiptul este un jalinic zid de aparare. De fapt, zidul înalt se va surpa și se va prăbusi. Va fi zdrobit complet ca un vas de lut, cioburile sale fund atât de mici înca nu vor putea fi foiosite la nimic.

30:15-17 Dumnezeu i-a spus mercur ludei: „Salvarea constă în întoaxarea la Mine și în odihna ta în Mine. Tanăra ta stă în încredere în Mine, mai degrabă decât în fuga frenetică în Egipt.” Dar Iuda a spus: „**Nu! Că vom fugi** Tmpotrivă dus-manului.” La care Dumnezeu le raspunde: „Da, veți fugi, dar în retragere și cuprinsi de panica! Veți fi urmariti de forte infecțioare, pana când veți ajunge că un jalinic **stalp pe varful unui munte și că un steag pe un deal**.”

30:18-25 Totuși **Domnul** asteapta că sa-gi arate în durarea. „Dumnezeu asteapta pana când dezastrul cauzat de încredere învină că de nechibzuită a fost alegerea noastră.” Cand Iuda se va în-toarce la Domnul, El va fi învatatorul lor, calauza lor, datatorul de ploaie, iertilitate și prosperitate, Vindecatorul, Stanca și Aparatorul. Poporul său „Tsi va arunca idoli ca pe niște lucruri înținute ce sunt strigând, «Ce bine că am scapat de voi!»*”

30:26-33 Lumina intensificată din versetul 26 trebuie înțeleasă ca un simbol al slavei și neprihanirii. Natiunile fără Dum-

nezeu vor fi cernute ca Tntr-o sitS a nimi-cirii. **Asiria va fi zdrobita** de Domnul si fiecare lovitura de pedeapsa va fi Insotita" de strigale de triumf ale lui Iuda. Focurile din Tofet (adica din lad) sunt ga-ta sa-1 primeasca pe regele rau.

31:1-3 Dumnezeu este Tmpotrica celor care se due in **Egipt** ca sa capete ajutor, care se incred in **cai... care... siincalareti** pentru a obtine victoria. El Se va ridica Tmpotrica casei raufacatorilor (Iuda) si Tmpotrica ajutoarelor (Egiptul) celor care lu-creaza faradelegea (Iuda). Ajutorul (Egiptul) se va poticni iar eel ce este ajutat (Iuda) va cadea.

31:4-9 Dumnezeu este ca un leu pe care o multime de pastori (Asiria) Tnseara sa-1 alunge strigand ca sa-1 sperie si sa-1 determine sa fuga. Sau, folosind alta metafora, El este ca un stol de pasari ce plutesc in zbor deasupra Ierusalimului. El este gata sa apere si sa izbaveasca cetatea. Cand Israel se va Tntoarce Tnapoi la Dumnezeu, se va debarasa de idolii sai. Asirienii vor pieri prin interventia directa a Domnului. Distrugerea lui Senaherib nu a epuizat sensul acestor versete, drept care profetia mai are si o Tmplinire viitoare in timpul Marii Stramtorari.

4. Domnia Regelui neprihanit (cap. 32)

32:1-8 Primele cinci versete descriu **domnia** de o mie de ani a lui Cristos. El este **regele** care dorneste in **neprihanire; printii** ar putea fi cei doisprezece apostoli (vezi Mat. 19:28). „**Un om va fi ca un adiost de vant...**” - Omul acela este Domnul Isus, care asigura ocrotire, adiost, Tnvorare si umbra. Nu va mai exista orbirea justitiara care sa-i afecteze pe oa-meni, dupa cum urechile nu vor mai fi Tn-chise cand vine vorba de ascultare. Cei care in prezent iau decizii **pripite** vor avea atunci discernamant iar cei ce se balbaie acum se vor exprima atunci coerent. Distinctive morale nu vor mai fi estompatate. Omul fara minte nu va mai fi ridicat la loc de cinste. Venirea lui Cristos Ti va dezvalui pe oameni in adevarata lor lumina. Ne-

bunul si talharul vor fi demascati, aratan-du-li-se adevarata fata (si bineinteles vor fi pedepsiti cum se cuvine). Omul generos

va fi de asemenea etalat si binecuvantat. Versetele 6-8 descriu viata asa cum a vSzut-o Isaia Tn vremea sa.

32:9-15 Dar imparatia nu a sosit Tnca. **Femeile** din Iuda continua sa traiasca in lux, contort, complacandu-se Tn tot felul de plăceri ilicite. Curand Tnsa va cadea peste ele pedeapsa judecatii - manifestata prin compromiterea recoltelor, scaderea populatiei si pustiure. Necazurile lui Iuda vor continua pana cand va fi turnat Duhul la a doua venire a lui Cristos. Atunci **pustiul se va preface in pamant roditor** iar ceea ce este considerat Tn prezent un teren roditor va fi transformat atunci Tntr-o padure de toata frumusetea.

32:16-20 Dreptatea sociala ? i nepri-hanirea vor patrunde atunci in toate sferele vietii, soldandu-se cu pace, liniste, siguranta si Tncredere. Dusmanul (padurea) va fi nivelata prin caderea grindinci judecatii lui Dumnezeu iar cetatea (adica capitala sa) va fi umilita. Va fi un timp de fericire, cand oamenii vor putea semana Tn siguranta langa toate apele, cand boul si mii-garul vor paste alaturi, fara nici un pericol.

5. Vai de pradator/Asiria! (cap. 33)

33:1-6 Spiritul distrugator si perversitatea asiranului se Tntoarce acum asupra capului sau (v. 1, 2). In ziua aceea copiii lui Dumnezeu se vor ruga Domnului sa fie izbaviti Tn ceasul Tncercarii lor. Cand Dumnezeu va trece la aciune, un vuiel cumplit ca de tunet va cuprinde natiunile de panica. Va fi randul evreilor sa culeaga prada ramasa Tn urma lor. Cristos este intronat, umpland Sionul cu dreptate si neprihanire, aducand vremuri de stabilitate si Tmbogatindu-si poporul cu comori spirituale.

33:7-9 Versetele acestea revin la timpul in care Ezechia a trimis **ambasadori de pace** la Senaherib si i s-a spus sa achile o amenda de trei sute de talanti de argint si treizeci de talanti de aur (2 Regi 18:13-16). Dar nici asta nu a reusit sa-l Tnduplice pe asirian sa nu porneasca la atac Tmpotriva regatului Iuda, actiune militara care s-a sol-dat cu

imense pierderi si suferinte pentru acestad in urma.

^olii din Iuda plang cu
amar^ciune din

pricina esecului misiunii lor. Asirianul si-a calcat cuvantul, invadand Iuda. Chiar locurile cele mai alese ale tarii au fost pusti-ite cel mai tare.

33:10-12 La timpul potrivit, cand sca-parea nu mai parea posibila, **Domnul** Se ridică, trecând la acțiune și ocupându-se de inamic. În cuvinte marcante de un acut sarcasm, El spune că asirianul a conceput **pleava** și a nascut **paie**. Cu alte cuvinte, planurile sale au fost date peste cap. Furia cu care să a napustit el asupra altora se va înnoarce asupra capului sau, distrugându-l. **Cuptoarele de var** și **spinii tăiati** indică o judecata nemiloasă, completă.

33:13-16 În continuare se vestește un mesaj către Neamurile fără Dumnezeu (**Voi, cei de departe**) și către evreii apostati din Sion (**voi, cei de aproape**). În focul judecatii lui Dumnezeu și al maniei Sale aprinse, singurii care vor supraviețui sunt **cei ce umbă drept** și se pazesc de orice formă de **rau**.

33:17 Apoi, în condiții de siguranță și multumire, ramasita credincioasa, **îl va vedea pe Rege în frumusetea Sa** și **tara** ale carei hotare au fost acum mult largite.

A. J. Gordon a adaptat acest verset la una din cantările sale:

I] voi vedea pe Rege Tn
frumusetea Sa, In tara de
departe,
Cand Tn sfarsit umbrele se vor fi
ridicat, Iar negura va fi fost
Tnghitita de zorii zilei.

Il voi vedea Tn glorie,
Pe Mielul ce fusese candva junghiat;
Ce bucurie va fi atunci sa
remeraorez
Minunata istorie a rascumpărării cu
toti salvati!
Aleluia! Aleluia!
ti cSnt Mielului odinioara junghiat;
Aleluia, Aleluia,
Aleluia Amin!

33:18,19 Atunci amintirea groaznicelor momente și cand asirianul cantarea tributul de aur ce i s-a adus, și cand iscoadele au numarat **turnurile** cetății, pregătindu-se să o atace, și cand evreii au auzit vorbindu-se în mijlocul lor limba străină a asirienilor - ei bine, toate acestea vor fi doar o amintire ce nu le va mai aduce nici o tristare.

33:20-22 În Sionul din timpul Mileniului, se vor tine din nou **sarbatorile randuite**.

Cetatea va fi ca un cort ce nu va mai fi mutat, ai carui tarusi nu vor mai fi scosi niciodată. **Domnul va fi** pentru Sion tot ce este un rau pentru o cetate - protecție, inviorare și îru-musete. Nici o **galera** și nici un vas dacă-vrajmasului nu va mai trece pe acolo, deoarece Domnul se va afia în acel loc.

33:23, 24 Există o diversitate de opinii în randul comentatorilor cu privire la prima parte a versetului 23, dacă se referă la Ierusalim, sau la dusmanii săi. Dacă se referă la dusmanii Sionului, atunci înfatisează soarta oricărei corabii ce va mai indrazni să atace cetatea. Îar dacă se referă la Ierusalim, versetul 23

vorbeste despre slabiciunea și incapacitatea oamenilor, prezentați fie ca incapabili de a conduce destinele cetății, fie - în varianta mai plăzătoare - de a-si aranja cortul că locuind, cu toate cele necesare: funia, taru?ul și panza de coi.⁴⁰

În împaratie, chiar și **schiopii** vor fi în stare să **ia prada**. Bolile vor fi incetate și **faradelegea** poporului va fi **iertată**.

6. Văd de toate natiunile! (cap. 34)

34:1-4 În capitolul 34 avem indignarea lui Dumnezeu împotriva tuturor natiunilor în general și împotriva Edomului în particular. Aceasta din urmă ar putea fi un reprezentant al tuturor celor iliale natiuni. Cand Iehova va judeca Neamurile (**natiunile**), vazduhul va duhni de trupurile allate în descompunere iar muntii se vor topi de suvoiul sangelui lor. Chiar bolta cercasă se va cutremura.

34:5-7 Sabia Domnului, „Tmbatata de sânge,” se va abate cu furie asupra Edomului, lovind și oamenii de rand (**mieii, tapii, berbecii**), și nobilii sau mai marii poporului (**bivolii, boii taurii**).

34:8 Caci este ziua razbunării Domnului.

Termenul „razbunare” este de importanță crucială, sensul lui nefiind acela de a lăăchit cu cineva, de a-i face cum fi-a facut și el, ci se referă la acțiunea prin care Dumnezeu aduce la în-deplinire sentinta pe care tot El, ca Judecător a

rostit-o Tn dreptatea Sa (*Daily Notes of the Scripture Union*).

34:9-17

Pasajul acesta descrie oarta Edo-mului - ce va deveni o valvataie, o conflagrare, un pustiu nelocuit, peste care vor stapani pasari tainice si **fiare salbatice**. Dumnezeu nu Se va opri pana cand Edomul nu va deveni un tinut inform si pustiu.⁴¹ Nu va mai fi nici un regat, nici un rege, nici printi demni de numele celor 1 poarta. Ruinele sale vor fi acoperite cu spini, adapostind finte ciudate (ce nu pot fi identificate cu certitudine). Fiecare din aceste vietati ciudate va avea pereche, asigurand astfel reproducerea. Iar Dumnezeu le va darui ruinele Edornului ca sa le ia In stapi Unire din generatie in generatie. **Totdeauna** din versetul 17 Tn seamna **din generatie in generatie**.

7. *Gloria imparatiei viitoare (cap. 35)*

35:1-7 Dupa distrugerea natiunilor re-bele, ne este prezentata glorioasa Tmparatie a Domnului si Mantuitorului nostru Isus Cristos. Printre trasaturile principale ale acestei perioade se vor numara si: o sporire a fertilitatii solului, precum si prezena personala a **Domnului in slava si stralucire**. Sfintii se vor Tncuraja reciproc. Toate tipuriile de neputinte vor fi Tndepartate si cu mare bucurie se va celebra transformarea **desertului** Tn campii manoase, bine udate. **35-8-10** De-a lungu! sutelor de kilometri ce-i despart pe exilati de Ierusalim se va croi **Calea Sfinteniei**, urmand a fi folosita exclusiv de catre rascumparati Domnului. Revenirea Israelului din dispersia sa mon-diala prefigureaza **bucuria si fericirea** ce vor umple inimile credinciosilor cand vor fi stramutati Tn casa Tatalui, la revenirea lui Isus.

In unele editii ale Bibliei la Tnceputul unor pasaje din Isaia pot fi citite titluri de genul: „Binecuvantari acordate bisericii” si „Besteme rostite Tmpotiva Israelului.” In realitate aproape toate aceste pasaje au referire directa la Israel - fie ca e vorba de binecuvantari prezise, fie de blesteme -iar biserica survine mai tarziu sau prin aplicatii. Jennings deplange acest tratament ne-drept la care este supus Israelul:

Pe buna dreptate Ti blamam pe cei care isi Tn-

susesc loate promisiunii Vechiului Testament, lasandu-1 pe bietul evreu doar cu amenintari, caci prin aceasta ei comit o mare greseala. Totusi exista un graunte de adevarat argumentul tor, Tntrucat „toate promisiunile lui Dumnezeu sunt Da si Amin tn Cristos Isus.” Greseala lor consta Tn afirmatia ca, trntrucat Dumnezeu nu ar mai avea nimic de-a face cu Israelul, aceste preziceri mangaietoare s-ar aplica numai hi crestini, iar nu si la Israel ca natiune! Slava Domnului Tnsa ca tot ce este de naturii spirituale asa se si aplica: binecuvantarile materiale dc care va avea parte Israelul pe baza noului legamant al harului sunt, in sens spiritual, ale noastre pc baza accluiasi bar. Dar asta nu *im-plineste* promisiunile acestea care au fost itiarc direct Israelului Tn identificarea sa cu Mesia al sau, Isus, si care i-au fost daruite cu mult Tnainte de a fi fost revelatii Biserica lui Dumnezeu.⁴²

II. TRANZITIA ISTORICA: CARTEA LUI (H)EZECHIA (cap. 36-39)

Capitolele 36 la 39, numite uneori „Cartea lui Ezechia,” formeaza sectiunea istorica a cartii Isaia. Cu exceptia pasajului 38:9-20, aceste capitole sunt o copie aproape exacta a textelor de la 2 Re^i 18:13, 17-20:19.

A. Izbavirea lui Ezechia de Asiria (cap.

36,37) / . Sfidarea manifestata de Asiria fata de Dumnezeu (cap. 36)

36:1-3 in capitolul 36, **Rabsache** (textual: *pahamicul principal*, dar avand aici sensul de guvernator sau set" al personalului), un emisar al Regelui Asiriei, se Tn-talneste cu cei trei delegati trimisi de **Ezechia la apeductul iazului de sus, pe drumulogoruluiinalbitorului**.

Este locul Tn care statuse Ahaz cand se increzuse In Asiria, Tn loc sa se Tncreada Tn Dumnezeu, crezand ca Asiria TI va salva de alianta si-riano-efraimita (7:3).

36:4-10 Rabsache Ti avertizeaza ca nu e prudent sa se Tncreada Tn promisiunile Egiptului, deoarece acea Tmparatie subreda Ti va rSni pe toti cei ce se reazema pe ea. Fata de toate declaratiile lor ca se Tncred Tn Iehova, Rabsache spune ca Ezechia a Tnde-partat **inaltimile si altarele** lui Iehova - afirmatia f&cuta fie din nestiinta,

fie din

dorinta deliberate de a-i induce in eroare. **Ezechia** Indepartase **inaltimile** idolilor, Tn-tarind in schimb Tnchinarea adevarata de la templu, consacrata Domnului. In continuare, pe un ton batjocoritor, Rabsache aduce alte acuze, luand Tn deradere posibilitatea ca Regele lui Iuda sa poata strange sufi-cienti **calareti** pentru doua sute de cai pe care i-ar dona Senaherib. Or, din moment ce Iuda duce o lipsa atat de acuta de ostasi, cum poate spera sa-i Tnfranga pe asirieni, chiar admitand ca ar beneficia de ajutorul Egiptului? In final el minte, cand spune ca **Domnul** le-ar fi poruncit asirienilor sa **dis-truga** Iuda.

36:11-20 Emisarii lui Ezechia se tem ca laudarosenia nerusinata a lui Rabsache si amenintarile sale, rostite Tn limba ebraica, ar putea submina moralul barbatilor din Iuda, drept care Tl roaga sa vorbeasca Tn **ara-maica**. Dar acesta nu numai ca refuza, ci se lanseaza intr-un nou potop de amenintari si batjocuri, sustinand ca **Ezechia** i-ar amagi pe cetatenii lui Iuda, promitandu-le o falsa securitate. El promite barbatilor din Iuda ca le va da mancare din balsug, daca se vor preda, plus o eventuala stramutare Tn tinu-turi manoase. Apoi enumera o serie de cetati cucerile (printre care si **Samaria**), ai caror **dumnezei** nu fusesera Tn stare sa-i salveze de forta irezistibila a asirienilor si Tncheie cu o mtrebare provocatoare: ce sanse are **Ierusalimul** avand in vedere toate acestea? Dupa care Rabsache trase el singur concluzia aroganta ca poporul lui Dumnezeu nu are alta sansa decat sa se predea.

36:21,22 Respectand cu strictete porun-ca regelui, oamenii lui Ezechia nu raspund defel la provocarile lui Rabsache, multu-mindu-se sa revina la palat, transmit^ndu-i regelui continutul mesajelor.

2. Nimicirea Asiriei **de catre**

Dumnezeu

(cap. 37)

37:1-4 La auzul cuvintelor lui Rabsache, Ezechia este cuprins de descurajare. Dupa ce se duce mai Tntai la templu, trimite o delegatie la Isaia, cu urmatorul

mesaj: „**Copiii sunt pe punctul de a se naste, dar nu este putere pentru nastere.**” Dupa cum subliniaza J. A. Alexander, metafora aceasta „exprima culmea durerii, iminenta

pericolului, starea de urgență maximă, toia-lă slabiciune și biziurca integraia pe ajutorul altora/⁴³ Permănd fricii să-i învingii credința, Ezechie sugerează că probabil lehova a auzit cuvintele de batjocura roslilc de Rabsache și, în consecință, El va musta pe acesta.

37:5-7 Apoi Domnul! El asigură pe rege prin profetul Iosai că nu are nici un motiv să se teamă de regele Asiriei. Domnul va trimite un duh (probabil o apreheziune) asupra lui Senaherib, astă meat acesta, auzind un zvon, va reveni în țara sa, unde va fi ucis.

37:8-13 Parasind Ierusalimul săi, revine-nind alături de Senaherib, Rabsache constată că regele a schimbat teatrul luptelor de la Lachis la Libna, cu 16 kilometri spre nord-vest, în timp ce o parte a armatei continue asediul Ierusalimului. Apoi, frustrat de zvonul că Tirhaca, etiopianul ce domnea în Egipt, ar fi declarat un atac împotriva sa, Senaherib trimite emisari la Ezechie, cu o scrisoare plină de hul și similară batjocurilor roștoite anterior de Rabsache. În această scrisoare el spune că ar fi o mare nechizintă că Iuda să se încrede în lehova, și citează în sprijinul acestei afirmații pomelnicul victoriilor istorice obținute de regii Asiriei.

37:14-20 Ezechie procedează cu în-telepțiune, ducând scrisoarea în templu și în linzănd-o înaintea Domnului. În cadrul unei rugaciuni scurte, dar emolionante ce face dovada profundei sale credințe, regele își roagă pe Dumnezeu să salveze Iuda de regele Asiriei, pentru că „**toate fără pariile pamantului să stie că Tu esti Domnul, numai Tu!**”

37:21-29 lehova El răspunde prin Iosai. În cadrul unui poem ce înfățișază mai întâi Ierusalimul ca pe o fecioară ce-l apostrofează pe Senaherib în înfrangerea acesteia. Apoi lehova El îl ia la refec pe asirian pentru că și-a batut Joe chiar de Domnul În-susi, precum și pentru faptul că s-a laudat că și cand deja ar fi cucerit Iuda și Egiptul. Dumnezeu îl spune lui Senaherib că este doar un pion în mâna lui lehova, înțeles într-o totalitate ce planuise El cu

mult timp înainte. Aceeași Domn care cunoaște totul despre acest rege rău îl va duce în captivitate.

Asiria, ca pe un animal tras de veriga din narile sale.

37:30-32 Apoi, Tntorcandu-se spre Eze-chia, Domnul II asigura ca desi proviziile de alimente vor fi limitate **anul acesta** si ur-matorul, din pricin'a incursiunii asiriene, recoltele vor reveni la balsugul de alta data in al treilea an. Locuitori Ierusalimului ce statuserS tupilati tn cetate de frica invaziei, In zilele cumplite ale asediului, vor iesi din ascunzatori si vor reveni la viata normal! Toate acestea vor fi chezasuite de **ravna** Domnului.

37:33-35 Domnul II asigurS pe Ezechia ca regele Asiriei nu va patrunde In Ierusa-lim si ca de fapt nici nu se va apropi la cetate suficient de mult ca sa poata s-o atace. Dumnezeu o va apara, trimitandu-1 pe ina-mic Inapoi de unde a venit.

37:36 Desigur, exact asa s-a intamplat. **ingerul Domnului a ucis o sută optzeci și cinci de mii de oameni** din armata asiriana intimpul noptii.

Limba engleza dispune de un poem compus in 1815, care surprinde drama-tismul evenimentului. Intrucat multi cititori nu au de acces la o biblioteca cu multe volume, ne permitem sa reproducem In Tntregime acest poem, fara sa ne cerem scuze pentru aceasta.

NIMICIREA LUI SENAGHERIB ■

RTndea ca lupul turma, asirul pe coclaur, Cu o\$tile-nmuiate Tn purpura \$i aur, Cu land lucitoare ca stelele pe mare Cind valu-n Galileea e-albastru-n Tnsereare.

Ca frunzele padurii, cind vară-i Inca verde, In asfintit stindartul o\$tilor se pierde, Ca frunzele padurii, cmd toamna se abate, A doua zi zac toate infrinte, spulberate.

Al Nimicirii Inger si-a-ntins aripa-n vtnt \$i a suflat asupra asupra dugmanului infrint, Si ochii dintr-o data incijemenira, reci, \$i zvicutel din inimi a Tnghetat pe veci. Cu narile rasfrnt-e.-nt'ocatul arm&sar Zacea, Lipsit de suful galopului sprintar, \$i spuma rece-a goanei sta risipit&-n iarbS Ca spulberele apei lovind m stnca oarb&; Zacea ?i calaretu! cu chipul pal, strivit,

Cu fruntea-nrourata, pieptarul ruginit, Si sulitele frTnte si trtmbita sta muta, Stindardele stinghere, Tn tabtira tacuta.

Si in Asur vadane jelesc, iar pe altar. In templul Baal, in fandari sar idolii de var Si vilaga semintie ce-a ocolit-o spada, Sub ochii Celui Vesnic topita-i ca zapada.

-George Gordon, Lordul Byron (J7SH-1824) (Traducerea poeziei: Virgil Teodorescu, in volumul Byron: Opere, Editura Univers.)

37:37, 38 Senaherib s-a Tntors Tn Ninive, unde a fost ucis de fiii sai Adrame-lec si Sarezerin templul idoului sau.

B. Boala și vindecarea lui Ezechia

(cap. 38)

38:1-8 Capitolul 38 nu continua firul cronologic din capitolul 37, deoarece In versetul 6 lui Ezechia i se promite ca va fi izbavit de amenintarea asiriana, pe cand, la sfarsitul capitolului precedent amenintarea respective incetase deja.

Cand Ezechia cade la pat, grav bolnav, se roaga sa i se prelungeasca viata si **Dum-nezeul lui David fatal** sau ii acorchi Tnca **cincisprezece ani**. Ca **semn** ca se va vin-deca si ca Senaherib va fi intrant, Dumnezeu promise ca va face ca umbra de pe **cadranul lui Ahaz** sa se **dea inapoi cu zece trepte**. Textul din versetul 8 este redactat Tntr-o ebraica dificil de Tnteles. Se pare totusi ca Ahaz construise un obelise, cu trepte, care sa arate ora si ca Dumnezeu a facutln chip miraculos ca umbra sa se dea Inapoi cu zece grade, Tn vazul lui Ezechia.

38:9-15 Pentru a celebra Insanatosirea sa, Ezechia a compus un poem sau un psalm. Acest text constituie partea unica a sectiunii istorice din Isaia, care se regaseste Tn textul paralel de la 2 Regi. Poetul Tncepe prin a-si descrie tristetea care i-a cople\$it sufletul la auzul vestii ca va muri Tn floarea viepi. El nu-L va vedea pe **IAH**, adica pe Domnul. Cu alte cuvinte, nu va avca pane de bunatatea Domnului, ci viata Ti va fi lu-ata din mijlocul oamenilor. Viata sa, spune poetul, se sfarseste aidoma cortului unui pastor ce este strans. Firul vietii ii este tatait

ca de un tesator, care 1-ar rupe din tesatura lui. In continuare el descrie starea de deznaejde, amaraciunea de care este cuprins, rugaciunile fierbinti pe care le Tndreapta catre Dumnezeu Si sentimentul de neajutorare ce-1 cuprinde in fata acestei loviturii din partea Sa.

38:16-20 Darin versetul 16 intervine o schimbare. Ezechia recunoaste cf **prin a-ceste lucruri traies/te omul** si ca ele au un efect benefic asupra caracterului sau. Acum Dumnezeu 1-a izbavit de moarte, un indiciu al faptului ca Domnul a iertat pacatele re-gelui. Versetul 18 reflecta conceptia ne-clara pe care o aveau sfintii din Vechiul Testament despre starea fara trup a omului dupa moarte. Acum, pentru ca mai este Tn viata, el poate sa-l multumeasca Dom-nului si sa le spuna copiilor sai despre cre-dinciosia lui Dumnezeu. Ezechia este ho-tarat sa-L laude pe Iehova toate zilele vietii sale.

38:21, 22 Aceste doua versete se inte-greaza, cronologic, Tntre versetele 6 si 7. Plasandu-le aici, scrie Kelly, „Dumnezeu demonstreaza interesul Sau pentru ai Sai, indiferent care ar fi neputinta de care sufera acestia, si explica mijloacele la care se re-curge, precum si motivul pentru care a fost datun semn.”⁴⁵

Matthew Henry trage doua invitaturi de pretdin acestpasaj:

1. Ca promisiunile lui Dumnezeu sunt menite nu sa inlocuiasca, ci sa grabeasca si sa Tncurajeze folosirea unor mijloace medicale. Ezechia se va vindeca, negresic, dar va trebui neaparat *sa ia o turta de smochine si s-o intinda peste umflatura*, v. 21. Nu ne tncredem fn Dumnezeu, ci 11 ispitim, daca, atunci cand ne rugam sa primim ajutor, nu adaugam la rugaciunile noastre efor-turile noastre.... 2. Ca scopul principal pe care trebuie sa-1 avem Tn vedere cand dorim viata si sanitiate este sa-L putem slavi pe Dumnezeu si sa facem bine, sa sporim In cunostinta si in har, si m caraciero! adecvat pentru cer.⁴⁶

C. Pacatul lui Ezechia (cap. 39)

39:1-7 Capitolul 39 consemneaza gre-seala colosalS pe care a comis-o Ezechia cand a dezvaluit toate resursele sale delegatiei trimise de **regele Babilonuhii**, chi-

purile pentru a-1 felicila pentru tnsana-tosirea sa. Probabil **Ezechia** spcrase ca ba-bilonienii vor ajuta regatul luda sa faca faia amenintarii Asiriei. Cand a auzit **Isaia** ce s-a Tntamplat, a rostit judecata lui Dumnezeu. Iuda va fi dusă in captivitate de catre babilonieni. Fiii regelui vor fi eunuci la palatul din Babilon. Aceasta prezicere a fost facuta cu saptezeci de ani inainte de a se fi intamplat evenimentele respective, pe cand *Asiria*, nu Babilonul, era forta care ameninta securitatea regatului Iuda.

39:8 Raspunsul lui Ezechia: **„Cuvantul Domnului... este bun!”** reflecta predarea sa si sentimentul de usurare pentru taplui ca personal nu va ajunge sa vada aceasta nenorocire.

III. PROFETH DE MANGAIERE DIN PERSPECTIVA CAPTIVITATII VIITOARE (cap. 40-66)

Daca cele treizeci si noua de capitole precedente corespund cu cartile Vechiului Testament, atunci urmatoarele douazeci si sapte de capitole, cu un bogat continut de imagini ce-L prezinta pe Isus, Mesia, negresit corespund cu cartile Noului Testament.

In secliunea aceasta din Isaia (capitolce 40-66), profetul priveste Tn viitor, an-ticipand momentul intoarcerii lui Iuda din captivitatea babiloneana si apoi viitoarea restaurare a Tntregii natiuni ce va avea loc la a doua venire a lui Cristos.

A. Mangaierea de care va avea parte Is-raelul in viitoarea ibzavire (cap. 40-48)

I. Mangaiere datorita iertarii lui Dumnezeu sipacii (40:1-11)

40:1, 2 Capitolul 40 incepe cu un mesaj de mangaiere pentru captivii care se Tntorc Tn patrie. Necazurile Ierusalimului au luat sfarsit, **faradelegea i-a fost icrtata, caci ea a primit... de doua ori pentru pacatele sale** (adica o masura plina, dupa cum merita). Aceasta profetie se va Tmpini deplin hi a doua venire a lui Cristos. Intre timp, pentru batranul nostru pamant si chiar pentru biserică e nevoie de mangaiere. Fiecare dintre noi poate sa-si aduca contributia !a

Isaia

879

mangaierea poporului lui Dumnezeu: stabil decat cerul sau pamantul.^{4s}

Roaga-1 pe Dumnezeu sa-ti
daruiasca исcusinta
si artamangaierii;
Ca sa fii consacrat si pus deoparte
Pentru o viata de mangaiere a
altora.
C2ci grea mai e povara cu tot felul de
neputinte
in inimiile tuturor;
Si ce mare nevoie e astazi de
mangaietori cu
mana ca a lui Cristos.

-A. E. Hamilton

bizuim pe Cuvant in perspectiva
eternitatii, dar adevarul e ca cl e mai

40:3-5 Aici se lanseaza
chemarea de a pregati calea
Domnului. Iordan Botezatorul a
Tndeplinit rolul de premergator la
prima venire a lui Cristos (Mat. 3:3)
iar Hie vain-deplini acest rol la a
doua venire a lui Cristos (Mai.
4:5.6). Pregatirea venirii Sale este
de natura morala si spirituala, nu
topografica, cum arata Morgan:

Credinciosii din randurile oamenilor
pregatesc calea Lui Si li Tndreapta
calea cand i se predau pe de-a
ntregul, fiindu-i Tntru totul loiali,
Increzandu-se numai In El.⁴⁷

Muntii si dealurile reprezinta
oamenii man-dri si aroganti, pe
cand vaile se refera la oamenii
smeriti. Orice asperitate a
caracteru-lui trebuie netezita. Slava
Domnului (adica Domnul Insusi) va
fi revelata si toata su-flarea
omeneasca o va vedea (vezi Apo.
1:7).

40:6-8 Domnul te instruieste pe
profet sa strige catre oameni, sa le
spuna cat de treca-tori sunt si cat
de permanent, de trainic este
Cuv&ntul Sau. Desi aceste versete
descriu vremelnicia tuturor
oamenilor, ele se refera probabil in
mod special la asupriorii Is-
raelului.

**„Cuvantul Domnului ramane
in veac”** a fost adoptat moto al
multor insti-tutii crestine de
invatamant, in special Tn varianta
din limba latina: *Verbum Dei manet
in aeternum*. William Kelly scrie ca:

pe masura ce se apropie sfarsitul,
avem o nevoie tot mai mare de a ne
odihni.de a ne bizui cu sim-plitate pe
Cuvantul lui Dumnezeu. Poate con-
statam o multime de dificultati in
noi Insine, poate ne vine greu sa ne

40:9-11 Chiar Sionul ar putea fi purta-toarea unor vesti bune despre venirea lui Mesia sau poate ca vestea este transmisa Sionului de o crainica (sensul din original este? feminin). Versetele 10 si II scot Tn e-videnta asprimea si bunatatea lui Dumnezeu - asprime pentru cei ce refuza sa-L recunoasca, dar bunatate pentru turma Sa și mieii Sai Tmprastiati pana Tn ziua de azi printre Neamuri. Versetele acestea Tnta-tiseaza venirea Sa cu putere și slava.

*2. Mangaiere datorita atributelor lui Dumnezeu
(40:12-31)*

40:12 In acest punct incepe pasajul clasic despre maretia lui Dumnezeu Tn contrast cu totala desertaciune a idolilor. Iehova a masurat apele marii cu mana Lui si a masurat cerurile cu palma, distanta de la varful degetului Sau mare pana la varful degetului Sau mic. El a cuprins tarana pamantului Tntr-o masura.

40:13,14 Nimeni nu a **indrumat** vroco-data **Duhul Domnului**. Toate lucrările Sale din cadrul creației și providenței au fost și sunt efectuate tara nici un ajutor din afara.

40:15-17 Natiunile sunt tot atai de ne-semnificative Tnaintea Sa ca o picatura dc apaTntr-o galeata. Padurile Libanului nu sunt suficiente pentru a asigura combustibilul iar toate animalele sunt insuficiente pentru o jertfa arsa de tot Tnaintea Lui.

40:18-26 Ce chip facut după asema-narea omului ar putea să-L Tnlatiseze vreo-dati pe un Dumnezeu atât de mare? Boga-tul Tsi confectionează idolul cu metale pre-tioase iar saracul și-l face din lemn. Cat de ridicola este aceasta Tndeletnicire! Oare n-au stiut ei, n-au auzit despre maretia Persoanei lui Iehova, despre puterea Sa? Ce chip ar putea capta vreodata marirea Celui care a facut stelele? Cand le cheamă El să iasa noaptea pe bolta cereasca, nici una nu lipsejte dela apel.

40:27-31 Daca vreunul din cetatenii re-gatului lude va fi descurajat sau se va Tntre-ba daca lui Dumnezeu Ti mai pasa de el, să-si aduca aminte de faptul ca cei ce se bazuic pe Domnul primesc mereu noi asigurari, relinoindu-si fortele. Este absurd sa se

880

Isaia

creada ca. Lui i-ar putea pasa mai putin de oamenii Sai decat de stelele pe care le calauzește cu atata precizie!

3. Mdngdieri datorita Sfintului lui Israel (cap. 41)

41:1 Dumnezeu cheama națiunile să¹ se confrunte cu El. Ele trebuie să-si retragă-noiasca fortele, adica să fie în stare să formuleze o pledoarie cat mai solidă.

41:2-4 Iehova descrie mai întâi faptul că 1-a chemat pe Cirus, eel din rasarit. Pentru a sublinia certitudinea împlinirii profetiei, se foloseste timpul trecut pentru a descrie evenimente ce erau din perspectiva lui Isaia înca la timpul viitor. Trebuie subliniat aici că unii comentatori sunt de parere că versetele 2 și 3 se referă la chemarea lui Avraam, dar victoriile militare ale barbatului descris în aceste versete umbresc cu mult realizabile lui Avraam. Omul acesta (Cirus, Regele Persiei) s-a întocmit cu o serie neintreruptă de victorii militare. În calea mașinii sale de razboi orice rezistență e căzută și pleava. El înaintea zilei mari iuteale în locuri ce-i sunt noi. Cine 1-a ridicat pe Cirus și cine cheama o generație ca să-o înlocuiască pe cealaltă? Este Iehova - Cel dintai. Iar cu ultima (adica cu ultima generație) El este Același.

41:5-7 Națiunile sunt înțigătoare, la auzul cuceritorului ce se apropiie. Oamenii înțeară să se încurajeze unii pe alții, zicându-si că nu au de ce să teme. Apoi își fauresc în grăba un idoli ca să-i scape de la pierzare. Dar sărmanul idoli trebuie să fie prins cu ciupe, ca să nu se prabusească! -

41:8-10 Versetele 8-20 descriu drăgostea și grija pe care le manifestă Dumnezeu pentru copiii Sai. întrebarea care se subîntinde este: „Au avut oare idolii grija de voi cu atata tandrețe?” Dumnezeu îi-a chemat din Ur din Caldeea ca să fie slujitorul său; ei sunt asigurați de prezența Sa, de relația specială cu El, de ajutorul său și de puterea cu care îl susține El în tot timpul, în cadrul unuia din cele mai frumoase versete din preafrumoasa carte Isaia:

tine; nu te lasă doborât de întristare, caci Eu sunt Dumnezeul tau. Eu te voi întări,

da, Eu te voi ajuta, te voi sustine cu dreapta Mea neprihanita.

41:11-16 Du?manii lor vor pieri si vor dispare. Dumnezeu este Ajutorul si Rascumparatorul lor. Domnui Se va folosi de Israel ca de **un instrument de treierat** impotriva natiunilor iar Israel se va bucura nu-maim Domnui.

41:17-20 Cei saraci si nevoiasi vor fi in-grijiti de Domnui. Pamantul milenar va avea apa din balsug iar pustia va Tnflori cu o mare varietate de arbori. Va fi o lecie pentru toti ca Domnui realmente are grija de ai Sai.

41:21-24 In versetul 21, Dumnezeu revine la controversa Sa cu natiunile. El'lc provoaca, cerandu-le sa produca idoli care sa fie Tn stare sa prezica lucrurile viitoare sau macar sa explice lucrurile existente. Sa profeteasca sau sa faca binele sau raul -orice numai sa arate ca pot face *ceva*. Dar desigur ei sunt total neputinciosi. De fapt sunt mai putin decat nimic - nici macar Tn nimic nu exceleaza!⁴¹⁻¹

41:25-28 Cirus intra din nou Tn vizor Tn versetul 25, de data aceasta Tn pcrsoana celui ce vine din nord. Initial el venise din Persia (rasaritul din versetul 2), apoi a cucerit Media (**nordul**), dupa care s-a Tncununat cu alte cuceriri militare. Cirus a chemat numele lui Dumnezeu Tn sensul ca a recunoscut faptul ca Dumnezeu a foslCel care 1-a calauzit si 1-a Tmpaternicit (Ezra 1:2). Nici un idol nu prezisese venirea lui Cirus. Dumnezeu Tnsa Si-a Tnstiintat popo-rul cu multmainte de a se fi Tntamplat. Dar El nu **a** gasit nici macar un singur idol care sa vorbeasca cu autoritate. Toti idolii sunt doar o Tnchipuire, o amagire, total nevred-nici de Tncredere.

41:29 Ultimul verset din capitolul 41 releva cu claritate contrastul dintre Dumnezeu si netrebnici „idoli turnati”. Vine reda plastic acest verset, Tntr-o varianla apropiata de original:

Uitati-vă la ei toti!
Desertaciune! Pro-ductiile lor
sunt nimicnicie; vant si
pustiire sunt chipurile lor
turnate.⁵⁰

**4. Mdngdiere datorita
Robului Domnului
(cap. 42)**

42:1-4 Isaia aplică denumirea „**Robul**” la Mesia, la Tintreaga națiune Israel, la ramdșita evlavioasă a poporului Israel (43:10) și la *Cirus*. De obicei contextul ne ajută să identificăm la care din aceste en-tități se referă înrenenul „Robul.” În ver-setele 1 -4 este clar că se referă la Domnul Isus - sustinut și ales de Dumnezeu și înzestrat cu Duhul Sfânt. El va aduce dreptate Neamurilor. Nu va fi un scandalagiu, nu va zdrobi pe cei care sunt cu adevarat pocaiți, nu va stinge nici o scarăie de credință, nu va slabii, nici nu Se va lasa pana cand va așeza Tmparatio Sa neprihanita.

42:5-9 Dumnezeu, maretul Creator, îl se adresează acum lui Mesia, spunându-l că și-a propus să realizeze prin El pe care l-a chemat... în neprihanire. Dumnezeu nu va Tmparti gloria Sa cu alțineva și, binetntes, nu o va Tmparti cu chipurile cioplite. Pre-zicerile facute de El în trecut s-au implinit. Acum El face noi dezvaluiri cu privire la evenimentele ce se vor petrece în viitor.

42:10-13 Israel cheamă națiunile cele mai îndepărtate de pe pamant să se alăture celor care îl slavesc pe Mesia, în drumul Sau spre pamant, **un viteaz**, gata să se raz-bune pe vrajmasii Sai. În versetul 13 se spune că „satele locuite de Chedar... locui-torii din Sela... să cante!” (în română „Locuitorii din Sela” a fost tradus în editia GBV prin Jocuitorii stancilor,” n.tr.) Astă însemnată că și unele voci ale arabilor se vor uni cetei care va cânta **noua cantare**.

42:14-17 Iehova este Cel care vorbeste aici. A trecut vremea că să se mai retina. Acum El își va dezlațui furia asupra vraj-mășilor Sai, dar se va purta cu îndurare față de rămașita credincioasă a Israelului. Pe toti idolatrii Ti va face înșa de rusine.

42:18-22 În versetul 19 **robul** nu mai este Mesia, ci Israel, care este **surd** și **orb** față de cuvintele și lucrările lui Iehova. „**Cine este orb ca cel ce e desavarsit?**” ar putea însemnată **desavarsit** în ce privințe și privilegiile ce i-au fost acordate sau, cum să fie tradus în editia JND: „Cine este atât de orb ca cel în care am avut încredere?” sau cum să fie tradus în versiunea NASB: „Cine este atât de orb ca cel ce

este în pace cu

Mine?" Israel a fost asezat Tntr-o relatie speciala cu Dumnezeu, pe baza legamaniu-lui pe care l-a incheiat El cu acest popor. Numai ca israelitii nu s-au purtat la Tnaltimea nobilei lor chemari. Domnul a ridicat la rang mult **legea**, care a fost **onor-abilă** pentru El. Dar Israel a disprețuit-o. neascultand de ea. In consecinta, a fost lasal sa aiba parte de jaf, talharii si Tntemnitare. 42:23-25 Profetul Isaia Tntreaba: „Cine dintre voi va pleca urechea la asta?... Cine a dat pe Iacob prada jafului si pe Israel in mainile jefuitorilor? Oare nu **Domnul, impotriva caruia am pacatuit noi?**" Dumnezeu a turnat asupra Israelului furia maniei Sale si focal bataliei, dar ni-meni nu a parut sa-^i dea seama de semnificatia mustarrii Sale sau s-o puna la inima.

5. Mdngdiere datorita restaurarii Israelului (cap. 43, 44)

43:1-7 In cuvinte pline de tandrete si iu-bire, Iehova Iasi asigurăS poporul, spunandu-le israelitilor sa nu se teama, deoarece Cel care i-a creat, i-a plasmuit, i-a rascumpărăc si i-a chemat va fi cu ei cand vor trece prin ape %| nu se vor arde cand vor merge prin foe. Sfantul lui Israel da Egiptul ca pret de rascumpărare pentru ei - o protecție ce s-a implinit după moartea evreilor din captivitate. Vine scrie urmatoarele Tn aceasta privind:

Domnul l-a rasplatit pe monarhul persan Cims pentru faptul ca i-a eliberat pe evrei, permitându-i lui si fiului Sau Cambise sa posede Egiptul si regatele învecinate. Seba a fost tinutul Tintins dintre Nilul Alb %| Albastru, contigu cu Etiopia. StiSpanirea asupra acestor tinuturi nu a fost doar un cadou, ci un pret de rascumpărare {un *kopher*, sau un acoperămant), pentru locuitorii acestor teritorii achitandu-se o plata si tiind prin asta acoperiti.⁵¹

Intrucat Israel este de mare pret, onorat si iubit, Dumnezeu va da oameni Tn schimbul sau, adica judecata se va abate asupra Neamurilor din toate partile pentru ca fiii ?i fricele Sale sa poata fi readusi Tn patria lor. Versetele 5-7 descriu acea refacere. .

43:8-13 Domnul cheama acum Israelui si toate natiunile sa

participe la o proba Tn

8S2

Isaia

instanta. Sa aduca martori care sa ateste daca idolii sunt in stare sa prezica viitorul. Altminteri sa recunoasca ca numai Dumnezeu este adevarat. Domnul li cheama pe israeliti sa-l fie martori;³² e de datoria lor sa marturiseasca faptul ca numai El este Dumnezeul adevarat, ca El este etern și ca in afara de El nu este un alt mantuitor și Tzavitor si ca decretele și edictele Sale nu pot fi zadarnicite.

42:14-21 Domnul este hotarat sa zdrobeasca Babilonul din pricina lui Israel. Asta va dovedi ca El este Domnul, Sfantul, Creatorul si Regele poporului Sau. El este cel care i-a trecut pe israeliti prin Marea Rosie. dar In acelasi timp i-a distrus pe egipcenii ce s-au napustit dupa ei. Însă experienta Exodului paleste pe langă ceea ce urmeaza sa faca El. Domnul va crea un drum prin pustiu pe care poporul Sau sapoata reveni din captivitate. In pamantul reinnoit, locurile pustii vor beneficia de cantități mari de apa, pentru ca ființele pustiului sa poata să rănească și multumi Domnului. Iar copiii lui Dumnezeu vor fi și ei plini de recunoștință, laudându-l numele.

43:22-24 Versetele acestea revin la perioada de dinainte de captivitatea Israelului. Oamenii incetaserau să se mai roage lui Dumnezeu. Ajunseseră să își urasca cu Dumnezeu. Desi își aduceau jertfe, o faceau mecanic, din obișnuință, inimile lor fiind departe de Dumnezeu, meat era că și cand nu ar fi adus deloc jertfe. Ei nu lăuau impovărat pe Dumnezeu cu darurile lor - numai cu faradelegile lor!

43:25-28 și totusi, în harul Sau, El le sterge faradelegile și le iarta și le uita pacatele. Pot ei să gasească vreun merit în ei însăși pentru care Dumnezeu să își simtă obligația să procedeze asa? Nicidcum. În treaga lor istorie a demonstrat că fără întreținere au pacatuit și au tinut-o numai în securitate - începând de la Adam. De aceea a venit judecătoria Lui peste ei.

44:1-5 În versetele acestea auzim cum bate inima Domnului pentru poporul Sau. Iubirea Lui nu se stinge, în pofida tuturor pacatelor lor. El își numește **Iacob** (care înseamnă

Inlocuitor), **Israel** (printă al lui Dumnezeu) și **Iesurun** (drept). El, cel care

i-a facut, i-a Tntocmit si i-a ales, ii va ajuta. Promisiunea Duhului a fost Tmplinita partial la Rusalii, dar va avea completa si finala ei implinire la a doua venire a lui Cristos. Atunci pamantul arid, la propriu si la figu-rat, va avea parte de o Tmbelsugata revitrasare de apa. Urmasji Israelului vor inflori si nu le va mai fi rusine sa se identifice dupa numele Israel si dupa numele lui Iacob si al Domnului. (Sau versetul 5 ar *putea* sa inseamne ca *Neamurile* se vor identifica cu lehova si cu poporul Sau; vezi Ps. 87:4, 5).

44:6-8 Domnul, Regele Israelului, este unic - singurul Dumnezeu adevarat. El Ti provoaca pe oricare asa-numit dumnezeu (zeu) sa prezica viitorul, asa cum o face El, in special cu privire la stravechiul popor Israel. Ai Sai nu au nici un motiv sa se leama ca suprematia Sa ar putea fi in vreun fel amenintata. Ei sunt martorii Sai ca El a prezis viitorul si ca este singurul Dumnezeu. El Insusi nu cunoaste nici o alta Stanca adevarata. Prin urmare, cum ar putea Israel sa cunoasca o alta stanca?

44:9-11 Cei care fac idoli ciopliti sunt sortiti sa aiba parte de rusine si dezamagire. Idolii sunt total neputinciosi si netrebnici.

44:12-17 lata imaginea unui fierar care face un idol la comanda pentru un bogat. El munceste din greu pentru a-i da forma dorita. Dar dupa un timp trebuie sa faca pauza, pentru a manca, a bea si a se odihni. Daca eel ce confectioneaza idolul oboseste atat de lesne, ce se poate spune despre chi-pul fara viata pe care-l creeaza el?

Sau sa luam imaginea unui mestesugar, ce faureste un idol de lemn pentru un om mai putin instarit. El ciopreste de zorin bucatata de lemn, pana cand de sub mana lui prinde forma un chip de om. Poate ca el insusi a sadit copacul din care cioples. te acum acest idol. O parte a lemnului o foloseste ca combustibil, pentru a se incaizi. iar cu o alta parte din lemn face focul pentru a-si gati mancarea. Si din ce a ramas confectioneaza un zeu. Apoi se prosternare inaintea lui, Trchinandu-se acestui zeu creat de el insusi.

44:18-20 Din pricina

refuzului lor de a vedea, Dumnezeu le-a Inchis idolatrilor ochii. Ei nu stau sa se gandeasca ca acelasi copac ce este stapanul lor este in acelasi timp si robul lor, cS se inchina la o parte din

el, pe cand cealalta parte o Intrebuinteaaza pentru treburile de pe langa casa! Ei se hra-nesc cu ceea ce este tot atat de nefolositor pe cat este cenusu. Ei sunt indusi in eroare, sunt amagiti de acesti idoli. Nu se pot izbavi singuri din robia lor si niciodata nu recunosc faptul ca zeul pe care TI tin in mana este o minciuna.

44:21-23 Israel este chemat sa-si aduca aminte ca Dumnezeu este creatorul sau, eel care nu-i uita niciodata pe israelii! si ca ei sunt slujitorii Lui. El le-a sters norul de faradelegi ce ascundea fata Lui de ei; El i-a readus din robie si-i invata sa se INTOARCA la El. Intreaga creatie este indemnata sa cante si sa strige de bucurie, pentru ca Domnul l-a rascumparat pe Iacob.

44:24-27 Dumnezeu Se prezintS rama-sitei credincioase ca **Rascumparatorul**, Iehova (DOMNUL), Creatorul, Protectorul si Restauratorul. El zadarniceste prezicerilor **bolborositorilor** caldeeni si ale ghicito-rilor, li face pe cei Tntelepti sa dea Inapoi. insa El confirma prezicerile profetilor Sai conform carora Ierusalimul si Iuda vor fi restaurati iar copiii Sai se vor Tntoarce din captivitate in baza decretului lui Cirus.

44:28 Profelia aceasta cu privire la Cirus este remarcabila prin faptul ca El pomeneste *pe mime* cu circa 150-200 de ani Inainte ca acesta sa se fi nascut. De asemenea este uimitor faptul ca Dumnezeu il numeste „**pastorul Meu**.“

Din nou Cirus este numit drept eel de care Se va folosi Dumnezeu pentru a-si izbavi poporul din Babilon si pentru a au-toriza rezidirea **templului**. lata ce a scris in aceasta privinta istoricul evreu Josephus:

Iar Cirus a aflat acest lucru (referitor la clSdirea Templului) citind cartea pe care o lasase Isaia, continand profetiile sale facute cu 210 ani mai devreme.... Aceste lucruri Isaia le-a prezis cu 140 de ani inainte de a fi fost distrus Templul. Prin urmare, cand Cirus le-a citit si le-a admirat caracterul divin, a fost cuprins de un imput si o emulatie ca sa Tfaptuiasca ce era scris [acolo].⁵³

6. Mdngaiere datorita lui Cirus, unsul

lui Dumnezeu (cap. 45)

45:1-6 DOMNUL II numeste pe **Cirus „unsul". Sau** (In ebraica acelasi termen ca

in cazul lui Mesia) deoarece monarhul persanafostunprototipalluiMesia, Care avea sa daruiasca izbavire definitiva po-porului Sau. Iehova promite sa-i daruiasca izbanda asupra **natiunilor**, In principal asupra Babilonului; sa tnature toate ob-stacolele din calea cuceririlor sale si sa-i dea cantitati uriase de **bogatii ascunse in locuri secrete**. Adresandu-Se In continua-re lui Cirus, DOMNUL Se numeste pe Sine singurul **Dumnezeu** adevarat. care El cheama pe Cirus **pe nume**, care li supranumeste **unsul** si pastorul (44:28) si care II Inzestreaza cu tot ce are nevoie pentru a-si duce la bun sfarsit misiunea. Dumnezeu face toate acestea din pricina poporului Sau si pentru ca lumea Intreaga sa stie cadoar El este DOMNUL.

45:7 Versetul 7 nu inseamna ca Dumnezeu creeaza „raul" moral, cum au susti-nut unii, bazati pe versiunea King James si pe alte traduceri mai vechi.⁵⁴

Delitzsch scoate In evidenta faptul ca Marcion, ereticul asa-zis crestin din pe-rioda bisericii primare, precum si Valen-tinienii eretici si alte secte gnostice, au maltratat acest text, pe baza caruia au raspandit doctrina falsa conform careia Dumnezeu! Vechiul Testament ar fi „o alta fiinta fata de Dumnezeul Noului [Testament]."-⁵⁵

1 Ccupandu-se de problema raului (in-clusiv, evident, cea a calamitalii). Delitzsch continua: „Negresil raul ca act nu este lucrarea directa a iui Dumnezeu, ci lucrarea spontana a unei creaturi Inzestrante cu libertate.“⁵⁶

in contextul actual sunt prezentate contrastate dintre **lumina** si opusul acesteia, **intunericul**; Intre **pace** si contrariul ei, **calamitatea**. Se spune adesea ca Dumnezeu **creeaza** despre ceea ce, de fapt. El doar Ingaduie. Unii cred ca **lumina si intunericul** se refera la doua principii pe care persoanele Imbratisau cu patos, ca pe doi zei aflati In permanent conflict. (Altii spun ca nu exista probe din care sa reiasa ca Cirus ar fi fost urmas al acestei religii.) Pe m&sură ce Cirus Inainta In campaniile sale militare, pentru Israel acest lucru Insemna **pace**, pe cand pentru dusmanii Israaelului aceasta era o **calamitate**, in timp

8S4

Isaia

ce Dumnezeu supervizaintreaga operatic

45:8 Conditile ideale de **neprihanire** abundenta (sau izbavire) descrise aici sunt cele ce rezulta intr-o anumita masura din interventia lui Cirus in favoarea Israelului. Dar ele isi vor cunoaste implinirea *deplina* in Imparatia de o mie de ani.

45:9-11 Se rosteste o alta condamnare, introdusa prin binecunoscutul „vai”, asupra tuturor celor care ar indrazni sa puna la in-doiala dreptul lui lehova de a recurge la ser-vicile unui strain pentru a o rascumpara pe Iuda. Este aidoma **lulului** care i-ar intoarce vorba **olarului**, acuzandu-1 ca nu are m&ini - respectiv ca ar fi neputincios. Versetul 11 ar putea fi citit probabil ca o intrebare: „*Ma intrebati voi pe Mine* ce planuri am in-tocmit eu in viitor cu privire la fiii Mei, sau *Imi porunciti voi Mie* cu privire la lucrarea mainilor Me!e?” Cu alte cuvinte, „Cu ce drept Ma chestionati ?”

45:12, 13 Acelasi Dumnezeu care l-a creat pe om, a facut pamantul si a tntins cerurile cu mainile Sale este eel care l-a ridicat pe Cirus sa-i elibereze pe exilati și sa rezideasca cetatea Sa, ierusalimul. Desi rezidirea propriu-zisa a cetatii s-a infaptuit mai tarziu, prin decretul lui Artaxerxes (Neem. 2:8b), Cirus a jucat un rol hotarator prin faptul ca el a fost primul ce a pus bazele demararii acestui proiect, permitan-du-le evreilor s3 revina din Babilon.

45:14-17 Fostii dusmani ai Israelului se vor apropiat intr-o zi de ea (tn original ul en-glez Israel este redat la genul feminin, n.tr.), aducandu-i daruri, piatindu-i tribut, re-cunoscand ca Dumnezeul evreilor este ade-varatul Dumnezeu si ca nu este altul. Promisiunea aceasta, precum si toate lu-crarile savarsite de Dumnezeu in folosul lor, ii determina pe cei ce alcatuiesc rama-șita salvata sa-L laude pe Dumnezeu pentru judecatile si caile Sale de nepatrungs. Cei ce confectioneaza dumnezei falsi si li se in-china vor fi facuti de rusine, pe cand Is-raelul, salvat de Domnul, nu va avea nicio-data prilejul de a fi rusinat dupa a doua venire a lui Mesia.

45:18,19 Cand a creat Domnul lumea, aceasta nu a fost un haos sau **in zadar** (*to-hu*, acelasi cuvant folosit la Gen. 1:2). El a intocmit-o pentru a fi locuita de oameni si

S-arevelatoamenilorintr-un limbaj clar, pc intesul tuturor. El nu a creat in chip hao-tic, dupa cum nu a comunicat in chip hao-tic. Mai degraba, El s-a revelat pe Sine in adevar si neprihanire, ca Dumnezeu abso-lut si suprem.

45:20,21 El cheama Neamurile, care isi adora idolii, rugandu-se unor dumnezei neputinciosi, sa demonstreze daca pot ca idolii lor pot cu adevarat prezice viitorul. cum a facut El. Numai El e in stare sa faca acest lucru - El fiind singurul Dumnezeu drept si Mantuitor.

45:22-25 El invita Neamurile sa vina la El ca sa fie mantuite si decreteaza ca orice genunchi I se va pleca si orice limba II va marturisi (vezi Ro. 14:11; Fil. 2:9-11). Aceasta profetie isi va gasi implinirea in Mileniu. Atunci oamenii II vor recunoaste pe Domnul Isus ca singura lor sursa de neprihanire si tarie. Toti dusmanii Sai vor veni la El cu cainta, iarlsraelul vafjustifi-cat, proslavindu-se in El, nu in idoli.

7. *Mdngdiere datorid edderii idolilor Ba-bilonului (cap. 46)*

46:1, 2 Idolii Babilonului, Bel și Nebo, sunt dislocati si transportati de c^tre persani. !n timp ce animalele de povara se opintesc transportandu-i, acesti idoli se rastoarna. Dumnezeii pe care ii reprezinta acesti idoli nu pot face nimic pentru a in-drepta situatia. Mai degraba, sunt dusi in captivitate.

46:3,4 In contrast cu idolii ce sunt pur-tati de oameni, Adevaratul Dumnezeu ii va purta pe ai Sai pana la batranete. James Steward rezuma concis acest adevar\

De la Isaia incoace, oamenii si-au dat seama di una din deosebirile vitale dintre religia adevaratii și cea falsa este faptu! ca pe cand cea din urma este o povaramoarta pe care sufletul se opinteste s-o duca, prima este o putere vie care duce ea Tn-sași sufletul.-¹⁵¹?

46:5-7 Ce chip ar putea reprezenta Dumnezeirea adevarata si absoluta? Cu toate acestea, oamenii se lasa amagiti, continuand sa plateasca sume mari de bani au-rarului ca sa le confectioneze un dumnezeu. Ei se prosterneaza si se inchina acestui idol,

purtandu-1. Apoi Tl aseaza jos, unde ramane nemiscat, incapabil de a se deplasa singur. Nu poate auzi rugaciunea Tnchinitorului, dupa cum nu-i poate salva.

46:8-11 Oricine ar fi inclinat sa Tm-bratiseze idolatria ar trebui sa stea putin si sS-si aduca aminte ca numai Dumnezeul adevarat a revelat evenimentele inainte ca acestea sa se fi mtamplat, aducSndu-\$i la indeplinire f&ra gres toate planurile. El Tl va chema pe Cirus (**o pasare de prada din rasarit**) ca sa-\$i salveze poporul de sub ro-bia caldeenilor.

46:12, 13 Cei care refuza cu Tncapa-tSnare sa priveasca adevarul tn fata, cei care ignora evidentele aud acum despre planul lui Dumnezeu de a pune mSntuirea in Sion.

*8. Mangdiere datorita caderii Babilonului
lui (cap. 47)*

47:1-4 Cetatea Babilon este Tnfatisata ca o tanara si frumoasa regina fecioara, care este obligate sa coboare de pe tronul ei si sa devina roaba, sa presteze munca de jos si, trecand prin rauri, sa ajunga tn captivitate. Ea va fi despuiata si facuta de ocara in public. Dumnezeu Se va razbuna si nu va cruta nici un om, deoarece El este Ras-cumparatorul... Sfantul lui Israel.

47:5-15 Babilonul va fi pedepsit pentru patru pacate.

1. Desi Dumnezeu i-a trasat intradevar sarcina de a duce poporul Sau Tn exil, El nu i-a poruncit sa fie crud si nemilos cu acest popor. Acum Babilonul spune: „**Fi-voi pe veci stapan!**” Dar Dumnezeu spune: „**Nimeni nu te va mai chema stapan regatelor.**”

1. Ea (Babilonul) a fost mandril si arogan-ta, presupunand c& nimic nu va putea sa-i compromita prosperitatea. Dar ea va deveni vSduva si va fi lipsitS de copii Tntr-o singura zi si nici una din vraji-toriile ei nu va putea sa previna aceasta calamitate.
1. Ea s-a considerat imuna la posibilitatea de a fi depistata si pedepsita. Dar Tn-crederea ei Tn fortele proprii si aroganta ei Tsi vor primi rasplata, dezastrul abandandu-se peste ea.
1. Ea s-a Tncrezut Tn vrajitorii si astrologii

ei. Jennings scrie ca: „Iehova o slatu-ieste sa faca apel la toate aceste puteri. rug&ndu-le sa-i vina Tn ajutor, caci va avea mare nevoie de elc.”⁵⁸ Pedeapsa lui Dumnezeu va fi ca o deflagratie, iar nu ca focul placut ce raspandeste cal-dura dintr-un semineu. Cei care au facut comert in Babilon Tsi vor vedea de drum, neputand s-o ajute.

*9. Mangdiere datorita Revenirii Israelului, in urma mustrarii sale (cap. 48) **48:1,2*** Dumnezeu se adreseaza aici cap-tivilor din Iuda aflati Tn Babilon. Cei mai multi dintre ei erau, probabil, apostati. Doar o mana dintre acestia au ramas credinciosi lui Iehova. El Se plange ca acestia Tsi zic ca sunt israelii. ca poarta numele Israel {care inseamna print al lui Dumnezeu) dar nu sunt Tn realitate printi. Ei descind, Tntr-ade-var, din Iuda (care Tnseamna lauda) dar nu-L lauda pe Domnul. Ei II marturisese pe Dumnezeul lui Israel, dar nu-si marturisese pacatele. Ei poarta numele cetatii sfinte, dar nu sunt sfinti. Ei se bizuiesc pe Dumnezeul lui Israel, dar nu sunt dumnezeiesli Tn purtare.

48:3-5 Iehova prezise dinainte traiec-toria pe care o va urma istoria lor, ceea cc s-a mtamplat Tntocmai. Cunoscandu-lc Tncapatanarea si Tmpielrirea inimii, Dumnezeu a vestit ce vor face ei, pentru ca nu cumva ei sa poata atribui vreun merit ido-lilor lor cand acesl lucru se va Tntampla.

48:6-8 Acum El va prezice un iucru nou, respectiv revenirea din captivitate si refa-cerea de care vor avea parte sub domnia lui Cirus. El face acest lucru pentru ca ei sa nu poata zice: „**Stiam ca lsa se va Tntampla!**” **48:9-11** El va pune capalexilului lui Iuda, nu din pricina vreunui merit ai lor, ci din pricina Sa, pentru Numele Sau. El i-a lamurit, nu cum se lamureste argintul Tnlr-un foe fizic, ci Tn cupitorul suferinlei (captivi-tatea babiloneana). Acum El Ti va reface, din pricina numelui Sau - un nume ce a lost profanat de ei. El nu va Tmparti meritele pentru aceasta refacere cu idolii lor.

48:12-16 Prezentandu-Se pe Sine drept Dumnezeul etern, absolut (Primul si Ulti-mul), Creatorul si Sustinatorul universului. Fauritorul istoriei, El anunta ca Tl va ridica

886

Isaia

pe eel ce-l iubeste (pe Cirus) ca sa-i in-franga pe babilonieni și sa izbaveasca poporul Israel. Observati ca toate trei Persoanele Sfintei Treimi sunt prezente in ver-setul 16 - Domnul Dumnezeu si Duhul Sau si Eu (adica Cristos). Aiei asistam la o schimbare aproape imperceptibila a temei . de la Cirus la Anti-tipul sau, Domnul Isus, care va izbavi natiunea, adunandu-i pe Israeli și din toate colturile lumii, cu prilejul celei de-a doua Sa veniri.

48:17-19 Din nou Domnul lanseaza un apel catre poporul Israel, în calitate de Rascumparator al evreiior, Dumnezeul lor, În-vatatorul și Calauza lor. Daca ar fi ascultat de El, ar fi avut parte de pace, neprihanire, fertilitate și o partasie neintreruptă cu **El**.

48:20-22 El îndeamna ramasjta evlavioasa să iasa din Babilon și să-L proclame cu bucurie pe Domnul ca Rascumparator al lor (vezi Apo. 18:4). Versetul 21 s-a templinit cu prilejul Exodului din Egipt. Daca Iehova a săvârșit aceasta fapta mareata o dată, o va face din nou. Israelitii rai care refuza să asculte de Domnul, separtandu-se de Babilon și tot ce reprezinta acesta, nu vor putea cunoaște pacea niciodată.

B. Mesia și vespungerea Sa de catre

Israel (cap. 49-57) 1. Mesia - Robul (cap. 49)

In capitolele 49-53, Dumnezeu seocupa de poporul Sau pentru faptul ca L-a respins pe Mesia. Aceasta este cartea Robului suferind al lui Iehova.

49:1-6 Robul lui Iehova din capitolul 49 ar putea parea a fi natiunea Israel in ver-setele 1-3, dar numai Domnul Isus este eel care corespunde intru totul parametrilor din acest text. In versetul 3 Israelul este mentionat pe nume, dar este vorba de Cristos, adevaratul „Prin{ al lui Dumnezeu,” iar nu de natiunea Israel. In ver-setele 5 si 6 se face o distinctie intre Rob si Israel. Restaurarile Israelului se contopesc in aceste versete, mai intai fiind repatrierea sa sub domnia lui Cirus, apoi restaurarea vi-i toare cand Mesia și va intemeia imparatia.

Robul cheama locitorii pamantului să ia aminte la cuvintele Sale, prin care El relateaza despre nasterea Sa, numele ce I s-a dat inainte de a Se fi nascut (Mat. 1:21), de-

spre mesajul Sau incisiv si pi in de automate si despre numirea Sa de catre Dumnezeu <z|| Rob, Print al lui Dumnezeu (Israel) in care Iehova avea sa fie proslavit. In continuare EI releva Tntrislarea pe care a incercal-o suflelul Sau datorita respingerii Sale de catre Israel (vezi Mat. 11:16-24), urmata insa de salis-factia ca Dumnezeu II va rasplali (cf. v. 4 cu Mat. 11:25,26).

Dumnezeu L-a chemat nu doar pentru a efectua renasterea Israelului, ci si pentru a aducemantuireNeamurilor. Versetul 6b eci-tat la Fapte 13:47 ca fiind o refenre ia Cristos.

49:7 La prima Sa venire. Domnul a fost profund dispreutuit ?i renegat de natiunea Israel, acordandu-I-se pe treptele sociale un loc chiar inferior celui acordat regilor Neamurilor. Dar la a doua Sa venire, monarhii pamantului Ii vor aduce omagiu. Sintagma: „**Slujitorul dregatorilor**” (m GBV: „...siuji-torul celor puternici“) se apiica cu egala justete la natiunea Israel; vezi cazul lui Iosif, al lui Mardoheu, Ezra, Neemia si al lui Daniel.

49:8-13 Dumnezeu a raspuns la ruga-ciunea lui Cristos, Tnviindu-L din morti si apoi incredintandu-I sarcina rcpatrierii Israelului. Robul lui Iehova va cheina poporul, rugandu-i pe israeliti sa se Tntoar-ca in patria lor, in acest sens asigurandu-lc conditii idcaie de ciilatoril. Ei vor veni din toata lumea, chiar din tineturile indepartaie ale Sinimului (probabii China). Va fi o zi de mare bucurie cand Israelul va gusta mangaierea si indurarea Domnului pe par-cursul calatoriei sale spre palrie.

49:14-16 Intre timp, cetatea Sionului este Tnfatisata ca una care crede ca Domnul a uitat de ea. Raspunsul lui Iehova este ca o mama s-ar putea, la un moment dat, sa uiie de copilul pe care-l alapteaza, dar El nu va uita niciodata de cetatea Sa. Sionul este sa-pat In palmele mainilor Sale iar ziduriie ci nu lipsesc nici o clipa din gandul Doiniui-lui. In mod instinctiv compararam referirea la palmele mainilor lui Iehova cu ranile suferite de Cristos din pricina iubirii cu care ne-a iubit. Un mare poet crestin englez a re-dat in chip maiastru acest gand:

Numele meu din paimele

mainilor Sale Eternitatea nu-1 va sterge;

Pe veci Tntiparit Tn inima Sa va ramSne Prin semnele de nesters ale Harului Sau.

-*Augustus Toplady*

este aceeasi care L-a respins pe Isus Tn Noul Testament.

49:17,18 Gopiii lui Israel se grabesc sa revina in Sion, Tn timp ce pleaca ceata daramatorilor; Mullimile ce se aduna, Tn-dreptandu-se din toate colturile spre cetatea Sion, sunt asemuite cu giuvaierile cu care este Tmpodobita o mireasa.

49:19-21 Locurile pustiite si parasite din Israel vor cunoaste o explozie demografica. Sionul se va minuna de ceata uriasa a israelitilor vcniti din toate colturile pamantu-lui, dupa atata amar de timp cat ea a fost vaduva!

49:22,23 La un semnal din partea Dom-nului Dumnezeu, natiunile.vor organiza un urias pod aerian pentru repatrierea exi-latilor. Monarhii Neamurilor vor sluji poporul lui Dumnezeu iar Israelul isi va da seama, in cele din urma, ca se merita sa-L astepte pe Domnul.

49:24-26 Daca robii din Babiion se Tn-doiesc de faptul ca ar putea fi eliberati din strangoarea puternicului uran, e bine, sa stie ca Iehova Se valupta cu dusmanii lor si-i va salva pe copiii lor. Cand asupritorii vor culege ce-au semanat. lumea va sti ca Domnul este Mantuitorul Israelului si Rascumpara-torul israelitilor, Puternicul lui Iacob.

2. Mesia - Ucenicul adevarat (cap. 50)

50:1-3 In cadrul unei convorbiri intime cu Israelul, Iehova le aminteste israelitilor ca nu din pncina vreunui capriciu a divortat EI de ei (desi de divortat a divortat de ei, ler. 3:8), dupa cum nu i-a dat pe mana caldeilor din pricina vreunei presupuse datorii catre aceasta natiune dintre Neamuri. Mai degraba, cauza a constituit-o fara-delegile si neleguirilelor. Nici unui din membrii acestei natiuni nu L-a primit pe El cu bratele deschise, nimeni nu a raspuns la chemarea Sa. Au crezut ei oare ca El nu poate sa-I salveze? Oare nu secase El Marea Rosie si Raul Iordan pentru ei? Oare nu rmbracase El cerurile Tn stracie de doliu? **50:4-9** In continuare eel care vorbeste este Mesia. - Natiunea care L-a respins pe Iehova Tn Vechiul Testament

El a venit ca Ucenicul Adevarat, invitat de Dumnezeu ca sa spuna cuvantul potrivit. In fiecare dimineata urechea Sa a fost deschisa sa primeasca instructiuni din partea Tatalui Sau pentru ziua respective. Pentru El a fost o desfatare sa faca voia lui Dumnezeu, chiar daca aceasta a insemat sa mearga la cruce. El nu S-a dat Tncredintat ca Dumnezeu Il vamdreptati, El Si-a Tndreptat fata cu toata hotararea, ca de cremene, sa mearga spre Ierusalim. Desigur El a fost Tndreptat prin Tnviera Sa. Acum El Ti provoaca pe Satan, ca sa mai Tn-drazneasca daca poate sa-l condamne. (\$i noi putem face aceeasi afirmatie TndrazneatS, Ro. 8:31-39.) Toti dasmanii Sai vor imbatrani ca o haina mancata de molii.

50:10 Ultimele doua versete descriu două categorii de oameni. În prima sunt cei ce se bîzuie pe Domnul în viață. Ei mar-turisesc că au nevoie de calauzire din partea Sa. Domnul. Ti sfatuieste să se Tncreada Tn numele Domnului și să se bîzuie pe Dum-nezeul lor și vor fi scaldati de lumina Sa.

50:11 În a doua categorie sunt cei ce-si fauresc propria lor calauzire, neresimtind nici o nevoie de calauzire divina. Aceștia pot umbia Tn lumina propriilor lor scântei, dar Domnul va avea grija ca ei să zaca Tn dureri.

3. Mesia - Domnitorul drept (51:1-52:12)

■ **51:1-3** Toti cei din'Israel care cauta izbavire sunt Tndemnati sa-si aduca aminte cum le-a purtat Dumnezeu de grija Tn tot timpul scurs de cand i-a luat din cariera de piatra (Mesopotamia). Ar trebui sa fie Tn-curajati prin rememorarea harului si dragostei cu care S-a purtat Dumnezeu cu Avraam si cu Sara si a faptului ca le-a dat acestora un foartemare numar de urmasi. Apoi israelitii trebuie sa se Tmbarbateze da-torita fagaduintei pe care a facut-o DoiTinul ca va mangaia Sionul. Observati cele trei chemari ia ascuitare (v. 1, 4, 7) si cele trei chemari la trezire (51:9, 17; 52:1).

51:4-6 Mesia va domni deopotrivă peste popoarele neevreiesti si peste națiunea Israel Tn Mileniul. Cand mia de ani se va sfarsi, cerurile si pamantul vor fi distruse si toti ne-

credinciosii vor pieri, dar oamenii lui Dum-nezeu vor fi pastrati pe veci Tn siguranta.

51:7, 8 Domnul Tndeamna ramasija sa nu se teama de mania oamenilor Tn zilele grele ale Marii Stramtorari, deoarece pier-zarea celor rai este pecetluita dupa cum izbavirea poporului Sau este asigurata.

51:9-11 La auzul acestor cuvinte, ramasita este Tndemnata sa-L cheme pe Domnul Tn ajutor, ca sa Ti scape de Egipt (Rahab) si de Faraon (sarpele fiind simbolui sau), sa sece marea pentru ca ras-cumparatii sa poata trece de partea cealalta. Rememorarea interventiei lui Dumnezeu Tn trecut Ti determine sa pre-vada Tntoarcere arabilor Tn Sion.F. C. Jennings descrie acest eveniment Tn cuvinte de toata frumusetea:

Capetele lor sunt Tncununate cu bucuria si Tn-viorarea pe care Tn zadar o cautasera pana atunci, dar de care iata acum au Tn sfarsit parte, Tn timp ce furfuna prin care au trecut se risipeste ca un nor tntunecat alungat de vant, despovarandu-i de toate suspinele si lacrimile lor!⁵⁹

51:12-16 Iehova rostește un mesaj de mangaiere la adresa celor care se tern de tiran, fie ca e vorba de Nebucadnetarul acelor vremuri, fie de omul pacatului ce Tnca nu s-a aratat. Ei trebuie sa se teama de Domnul, care a Tntins cerurilc si a Tntemeiat pamantui. Procedand asa, le dispare frica de omul eel slab. **In curand eel in lanturi va fi dezlegat; nu va muri in groapa Si nu va duce lipsa de paine.** Acești robi au fost dezlegati cu acea ocazie de Cirus și vor fi dezlegati de Mesia la aratarea Sa In slava. Cel care infinit de Tnalt este de asemenea intim aproape, ascuzandu-i pe ai Sai sub ari-pa mainii Sale. El pune cuvintele Sale Tn gura lor pentru ca ei sa-I fie misionari Tn lume. Versetul 16 s-ar putea aplica si la Domnul Isus. Tatal a pus cuvintele Sale In gura lui Mesia, L-a aparat si echipat ca sa poata sadi noile ceruri si noul pamant ai pe-rioadei Mileniului și sa-i spuna Sionului: **„Tu ești poporul Meu!”**

51:17-20 „Treze\$te-te, treze\$te-te!” Ti spune El Ierusalimului dupa lunga ei noapte de suferinta cand nici unul din fiii ei n-a putut s-o calauzeasca, cand a fost de-vastata de foamete si de sabie, cand b&rbatii

ei au zacut neputinciosi ca o antilopa vlui-guita, prinsam lat.

51:21-23 El va lua paharul manici Sale. ce a facut Ierusalimul sa se claline, si-I vi da dusmanilor ei care au depart masura ce le-o randuise Dumnezeu. purtandu-se cu cruzime si necrutare fata de poporul Israel.

52:1,2 Din nou Sionul este chemat sa se trezeasca din somnul captivităii sale si sa se Tmbrace cu slraiele sale minunate. Ciici niciodata nu va mai fi invadat de pagani. Desigur aceasta e o anticipare a inaugurarii Tmparatiei. Abia atunci se va adeveri acesl cuvant.

52:3-6 Israel nu a fost vandul ca sclav pentru un castig monetar. Tot asa, natiunea Israel va fi rascumparata fara bani. Israelitii sau dus mai Tntai Tn Egipt ca oaspeti, dar mai apoi au fost supusi la tot felul de mal-tratari. Ulterior asirienii i-au asuprii pe israelii fara temei, dar nu din motive pecuniare. Acum din nou poporul lui Dumnezeu este tiranizat de asupritorii care nu-l achita Domnului nici o plata. Stapsnii sunt Tncan-tati iar numele Domnului esle hulit. Dar El Isi va arata puterea si maretia Tn folosul alor Sai iar acestia vor sti ca EI este tot ce a promis ca va fi pentru ei.

52:7-10 In versetele urmatoare se Tnfatiseaza Tntoarcerea evreilor din diaspora, adica din Tmpriastierea lor Tn toalc colturilc lumii. Si, Tn drumui spre Sion, care trece prin munti, exilatii sunt precedati de crai-nici ce aduc vestea buna despre domnia lui Mesia. Strajerii de pe zidurile Ierusalimului canta de bucurie, cand II zaresc pe Domnul ce revine Tn fruntea unei multimi mari. Insusi Ierusalimul este chemat sa celebreze mareata izbavire Tnfaptuita de Domnul.

52:11,12 Exilatii sunt lndemnatis la se Tntinaciunile tarii Tn care fu-sesera tinuti robi, Tn timp ce readuc la Ierusalim vesela templului. Ei nu vor pieca cuprinji de panica sau frica, Tnlrucat Dum-nezeul lui Israel vafi ocrotirea lor, mergand Tn fata și Tn unna lor.

4. Mesia - Jertfa purtatoare de pacat (52:13-53:12)

Ultimale versete ale capitolului 52 apar-tin, de fapt, capitolului 53. In ele este par-cursa isloria Robului lui Iehova Tncepand

cu viata Sa pamanteasca, continuand cu crucea si apoi Tncheindu-se cu slavita Sa aratare. Adolph Saphir, el insusi un crestin evreu, izbucneste in osanale de bucurie in legatura cu aceasta neasemuit de frumoasa profetie referitoare la cruce:

BinecuvSntat si scump capitol! O cati din poporul stravechi cu care Dumnezeu a incheiat un legamint au fost conduși de tine la piciorul crucii lui Cristos! - acea cruce pe care s-au scris cuvintele: „Isus Cristos, Regele Iudeilor!” Si ce comentariu slavit se va rosti despre tine cand, tn zilele de pe urma, Israelul pocait si credincios, privindu-L pe eel pe care ei L-au rastignit, va ex-clama: „Negresjl El a purtat suferintele noastre si durerile noastre !e-a luat asupra Lui; iar noi am socotit ca este pedepsit, lovit de Dumnezeu si smerit!”^

52:13 Robul lui lehova S-a purtat cu chibzuinta pe tot parcursul slujirii Sale pamantesti. El a fost Tnaltat la Inviere, ridi-cat la Inaltarea Sa la cer si asezat in marire la dreapta lui Dumnezeu.

52:14 La prima Sa venire, multi au ra-mas uimiti de adancimea suferintelor Sale. Fata si trupul I-au fost schimonosite, trasa-turile de om nemaifiind recunoscute.

52:15 Dar cand va veni din nou oamenii vor tresari (NKJV marg.)⁶¹ uimiti de mag-nifica stralucire a gloriei Sale. Regii natiu-nilor vor amuti cand vor vedea splendoarea Sa fara seaman. Atunci ei vor mtelege ca umilul Om de la Calvar este Regele regilor si Domnul domnilor:

Oare Te-a parasit atunci Dumnezeu)
Tau,
\$i-a ascuns EI fata de nevoia Ta
profunda?
Pe fata Ta, odinioara crunt lovita si
schimono-
sita,
Deplina lui slava acum o citim.
-Miss. C. Thompson

53:1 Ramasita pocaita a Israelului Tsi aduce aminte ca atunci cand s-a vestit prima venire a lui Mesia nu multi au fost cei ce au crezut. In consecinta, puterea Dom-nului de a mantui nu s-a descoperit catre multi.

53:2 Domnul Isus a crescut sub privirea Tncantata a lui lehova ca o planta exotica, o mladita frageda Tn mijlocul acestei lumi

imbacsite de pacat. El a fost ca o radacina care ieșe dintr-un pamant uscat. Israel a fost pamantul uscat, un sol cat se poate de ne-promitator. Natiunea Israel n-a fost Tn stare sa vada nici un pic din Irumusetea Sa, nimic din Tnfati? area Sa care s-o atraga spre El. F. B. Meyer descrie taina umilirii Sale:

Mladita frageda; planta ce se opinteste sa strfi-bata scoarta uscat a a pamantui; absenta oricarei Tnfatisari naturale placute. Aceasta imagine asteapta si Tsi primeste talmacirea deplina din Noul Testament, cu istoria parimilor tarani ai lui Cristos, cu iesiea in care a fost pus la naslere si cu toate Tmprejurilarile umile, cu ucenicii pe care si i-a ales dintre pescari; cu saracia care nu L-a parasit nici o clipa; Tnsa avandu-I mereu prinire admiratori pc oamenii de rand; iar pe cruce avand de-o parte si de alta hoti si raufacatori; iar apoi Biserica Sa alcatuiUi din oameni umili si saraci. Toate acestea au consli-tuit o umilire, lasand sa se intrevadii abia cu greu inaltimile din care S-a pogorSt.⁶²

53:3 Dispretuit ?i respins, El a fost **un**

Om al durerilor care a stiut ce mseamna **intristarea.** Pentru oameni a fost rcspinga-tor, ba nici macarde Israel nuafostpretuii.

„Om al durerilor” - ce nume
Pentru Fiul lui Dumnezeu ce
a venit Pacatosii ruinati sa-i
rascumpere! Ateluia! Ce
Mantuitor!

Purtand rusinea si cruntele
baljocuri. In locul meu El a stat
condamnat; Iertarea mi-a
pecetluit-o prin sangele Sau;
Aleluia! Ce Manluitar!

-Philip P. Bliss

53:4-6 Ramasita stie acum si recunoaste adevarul cu privire la El. Cei din aceasta ceata marturisesc: „Suferintele noastre El le-a purtat, durerile noastre le-a luat asupra Sa. Dar noi, cand L-am vazul pe cruce, am crezut ca este pedepsit de Dumnezeu pentru *propriile* Sale pacate. Dar nu asa au stat lucrurile! Ci pentru faradelegile noastre. pentru nelegiurile noastre, pentru ca noi sa avem **pace**, pentru ca noi sa fim **tamadiiti** - pentru asta a suferit EI. Adevarul este ca *noi* am fost cei care ne-am **ratacit** apucand pe cai Tndaratnice iar lehova a asezat fara-delegea noastra asupra Sa. El

Inlocitorul

890

Isaia

nostru fara de pacat!"

Pana cSnd va veni clipa in care ramasita fl va recunoaste, noi, cei ce suntera crestini, putem rosti urmatoarea marlurie:

E! a fost ran it pentru faradelegile noastre,
EI a purtat pacatele noastre in trupul Sau pe lemnul crucii;
In schimbul vinov&tiei noastre El ne-a daruit pace,
Din robia noastra ne-a etiberat.
Si prin vanataile Sale, da, prin vanataile Sale,
Prin vSnataiie Sale sunt tamaduite sufleteie noastre.

El a fost numarat printre raufaciitori,
Noi L-am considerat uitat si parasit de Dum-nczeu;
Ca jertfa a noastra El a murit,
Pentru ca cerintele legii sa tie Tndeplinite
\$i tot pacatul nostru, tot pScatul nostru
Da, tot pacatul nostru asupra Lui a fbst asezat.

Noi ne rataciseram, da, ne rat&ciseram cu totii, Departe de stana „Pi1storului oilor”; Dar El ne-a cautat acolo unde ne g&seam, Pe muntii cei crunti si puslii, Si acasa nc-a dus, acasa ne-a dus, Da, ne-a dus acasii la Dumnezeu Tn siguranta. -*Thomas O. Chisolm*

Domnul nostru Isus a suferit toate cele cinci genuri de rani cunoscute ?n medicina: *contuzii* - create de loviturile de nuia; *sfd&sierei* - provocate de biciuire; *plagi (rani patrunzaware)* - provocate de cununa de spini; *rani perforate* - provocate de cuie; *rani incisive* - provocate de sulita.

53:7, 8 „Ca un miel pe care-
1 duci la taiere si ca o oaie muta inaintea celor care o tund” El a Tndural crucea. EI a fost scos Tn graba din temnita si I s-a refuzat un proces eliitabil (sau varianta cealalta: „**E1 a fostlu-at prin constrangere \$i judecata**“)- Se parea ca nu va avea urmasi, deoarece a fost **sters de pe pamantul celor vii** Tn floarea vietii, **si lovit pentru pacatele oamenilor.**

53:9 Oameni **rai** au uneltit sa-L Tn-groape la un ioc cu criminalii, dar Dumnezeu a

intervenit, zadarnicind acest plan si astfel **mormantui Lui a fost cu eel bogat** - adica a fost Tnhumat Tn mormantui iui Iosif din Arimateea. Oamenii I-au urzit o Tngropare neonoranta, cu toate ca **nu facuse**

nici o nelegiuire si nu rostise nici u minciu-na.

53:10,11a Si tolusi Domnui a gasit cu cale sa-L zdrobeasca, sa-l supuna sufe-rintei. Dar dupa ce sufletul Lui a fost faciu ojerdă pentru pacat, E! va vedea o samanta de urmasi, adica loti cei care aveau sa creada Tn El; **va trai multe** zile, Tn puterea unei vieti fara de sfarsit. Toate planurile lui Dumnezeu vor fi realizate Tn El. Vazand multimile celor care au fost rascumparati prin sangeie Lui. El va fi pe deplin satisfa-cut.

53:11b „Prin cunostinta Lui Sluji-torul Meu ce! drept va indreptati pe multi.” Asta ar putea Tnsemna ca **cunostinta Sa** despre voia Tatului II va conduce la cruce si ca prin moartea si Tn-vierea Sa El Ti poate socoti pe credinciosi drepti (neprihaniti). Sau un alt sens ar pulca fi unnatorul: „prin **cunoasterea Sa**” adica oamenii sunt Tndreptatiti prin cunoasterea Sa(Ioan 17:3). SiTntr-uncaz. si-naltul, nu-mai prin faptul ca Ei a purtat faradelegile lor a fost posibii ca multi safieTndreptatiii.

Ultima strofa din cantarea lui Thomas Chisholm, citata anterior, alinge un crescendo triumfalor:

Cine poate numara generatia Sa?
Cine va vesti toate biruintele
Crucii Sale? Milioane de morți
iraiesc acum din nou. Muhimi
rara numar vin dupa El! Domnul
biruitor, Domnul biruitor,
Domnul biruitor si Rcegele ce va
veni!

53:12 O alta urmare a lucrarii Sale is-pravite este ca Iehova va rmparli partea Sa cu cei mari, adica cu sfinlii, a caror unică maretie constă Tn iegatura lor cu Ei. **Si va imparti prada cu cei puternici** ~ adica cu credinciosii, care sunt slabii in ei Tnsisi, dar tari Tn Domnul.

Patru sunt motivele mentionate pentru glorioasa Sa izbanda. (1) **\$i-a varsat sufletul la moarte;** (2) **a fost pus in numiirul celor faradelege.** adica cei doi taihari rastigniti Tmpreuna cu EI; (3) **a purtat pacatul multora;** (4) **a mijocit pentru cei vinovati.** David Baron face urmatoarele comentarii pe aceasta tenia:

Verbul... *iafgia'* („a mijlocit”) constituie un caz de folosire a viitorului perfect sau nehotarat si exprima o lucrare Tnceputa, darinca neterminata. Cea mai izbitoare implinire, observa Delitzsch, a fost rugaciunea Mantuitorului rastignit: „Tata, iarta-i ca nu řtiu ce fac.” Dar lucrarea aceasta de mijlocire pe care a inceput-o pe cruce El o con-tinua si acum de la dreapta lui Dumnezeu, unde este actuaimente asezal. ca Print si Salvator, pen-tru a da pocainta Israeiului si iertarea de pacate.⁶³

lata ce spune Moody pe marginea parado-xurilor inerente ?n acest maret capitol:¹

Disprestuit, si totusi acceptat si adorat. Sarac, dar bogat. Sa moarri, sj totusi sa traiasca. Rabinii au spus ca trebuie sa fie sa existe o dublura a lui Mesia ca sa se poata tmplini acest capitol.⁶⁴

5. Mesia - Rascumparatorul si Restauratorul (cap. 54)

54:1-3 Nu e o coincidenta faptul ca capi-tolu! 54 Tncepe cu cuvantul „**Canta!**” In-trucai urmeaza imediat dupa capitolul 53, in care ne sunt prezentate moartea, ingro-parea. Tnvierea si preamarirea lui Cristos, nici un alt termen nu ar fi mai adeval.

Primul verset contrasteaza starea Israeiului in captivitate, **neroditor si pustiit**, cu vi-itoarea restaurare a natiunii rascumparate, in care vor domni din nou bucuria si bunastarea. Pavel a aplicat versetu) acesta Galateni 4:21-31 la Ierusalimul ceresc in opozitie cu eel pamSnlesc. Hotarele tarii vor fi considerabil lai'gite, pentru a se putea lace fata exploziei demografice, in contextu! in care Israeltil va fi liderul **natiunilor** iar oa-menii lui Dumnezeu vor locui **cetatile** ce fusesera parasite Tn trecut.

54:4-8 Toata rusjnea pe care a presu-pus-o robia sa Tn Egipt (**tineretea**) si cap-tivitatea Tn Babilon (**vaduvia**) vor fi date uitarii, deoarece Iehova va reaseza naliunea Tntr-o stare de partasie cu El. Captivitatea a exprimat **mania** de o clipa a lui Dumnezeu; restauratia va demonstra compasiunea si ?n-durarea Sa vesnica.

54:9, 10 Dupa cum Dumnezeu a

incheiat un legamant cu **Noe**, tot asa El promite acum ca atunci cand Israel va intra Tn Mileniul el nu va mai avea parte de mus-trare sau manie.

54:11,12 Desi Ierusalimul a fost **intris-**

tat ?i lovit de furtuna, Dumnezeu va ret'acc aceasta natiune, redandu-i frumusetea. Pietrele ei scumpe vor fi Tmpodobite cu antimoniu iar temeliile ei vor fi acoperite cu safir. Crestele zidurilor vor fi tacule din ru-bin, portile de cristal si toate marginiile de pietre scumpe - toate exprimand ?n mod figurat o neasemuita frumusete de care va avea parte Israelul. Dean Alibrd a exprimat aceasta frumusete de care va avea parte Ierusalimul in urmatoarele versuri engleze (redate aici Tn traducere, n.tr.):

Caci dincolo de orizont.
Se ridica turnurile celatii,
Unde locuiese Dumnezeu;
Acel eamin minunat este al nostru!
Strazi pavate cu jasp,
Porti aurite,
Si raul eel Tmbucurator
Raspandind nespuse desfatari.

54:13-15 Toti vor beneficia de educatie divina iar prosperitatea va fi fara margin!. **Neprihanirea** va predomina. Nu va mai fi nici o leama de invazie, exil sau **asuprise**. Oricine va incerca sa prejudicieze Israelul va fi judecat si pedepsit.

54:16, 17 Dumnezeul care 1-a creat pc fabricantul de munitii (**fierarul**) si pe cuceritor (**nemicitorul**) va fi pe depaiin capabi! de a-Si tine sub control creaturile. Iehova a decretat ca **nici o arma faurita impotriva** lemsalimului nu va izbandi si ca Israelul Tnsusi Ti va condamna pe orice paras. Eliberarea de orice condamnare si victoria absolut sigura sunt **mostenirea slujitorilor Domnului** Asa Ti va razbuna Dumnezeu Tn epoca de aur a pacii si pros-peritatii.

6. Mesia - Evanghelistul mondial (55:1-56:8)

55:1 Duhui Domnului lanscaza o invitatie evanghelistica Israeiului sa se mtoarca si Tn acelasi timp Ti Tndeamna pe loll la os-patul evangheliei. Tot ce se cere e sa fii constientdenevoiata{sa Tnselezii). Binecu-vantarile sunt **apele** Duhului Slant, **vinul** bucuriei silapteleCuvanlului eel bun a! lui Dumnezeu. Acestea sunt darurile graluite ale harului, **fara bani si fara plata**.

55:2-5 In starea sa de
Tnstrainarc fata de

892

Isaia

Dumnezeu, Israel si-a risipit energiile si resursele. Adevarata satisfactie si orice piacere durabila se gasesc numai in Dom-nul. Daca¹ israeliti se vor intoarce la Dom-nul, vor primi toate **indurarile sigure** ce i-au fost f&gaduite lui David in cadrul **legamantului vesnic** pe care l-a mcheiat Dumnezeu cu el (vezi Psalmul 89:3,4, 28, 29). Aceste binecuvantari sunt implinite in Domnul Isus si in glorioasa Sa domnie. **Natiunile** neevreiesti vor beneficia si ele de pe urma Imparatiei, in contextul in care vor exista relatii amicale intre Israel si restul natiunilor.

55:6, 7 Calea spre binecuvantare consta in a-L cauta pe Domnul si a te lasa de pa-cat. Cei care se intorc astfel la Domnul vor constata ca El este plin de **indurare si iertare**.

55:8, 9 Oamenii nu trebuie sali judece pe lehova dupa **gandurile si caile** lor. El gUndeste si actioneaza in modalitati care transcend tot ce-si poate imagina vreodata omul. Acest lucru este prin excelenta ade-varat in cazul planului de mantuire al evangheliei, care consta in harul lui Dumnezeu, nemaifiind loc pentru nici un merit propriu al omului, cu care acesta s-ar putea lauda. William Cowper a exprimat acest adevar in stilul sau caracte-ristic de Tnalta tinuta a limbii engleze, in-tr-un poem intitulat „Adevarul”:

O ce contrast intre Iucrarile intortocheate ale omului Si planul simplu, limpede' Si efficient al Cerului! Fara dedesubturi mestesugite, Fara inflorituri care i-ar putea estompa mesajul; Liber de orice ostentatie sau slabiciune, Et ni se prezinta in toatii splendoarea ca bolta cerului albasiru, Maiestuos in similitatea sa. Inscrise deasupra portii, de departe, Vizibile ca stralucirea unei stele, Lizibile doar prin lumina ce-o emana, Stau aceste cuvinte dataware de viata pentru sutlet:
CREDE\$IVEITRA1!

55:10,11 Cuvantul lui Dumnezeu este la fel de irezistibil si eficace precum ploaia si zapada. Toate armatele din lume nu i se pot impotrivi, Cuvantul Domnului Tm-

plinindu-si scopul. Cuvantul lui Dumnezeu *nu esueaza* niciodata in realizarea telurilor sale:

Tot asa si Cuvantul Meu, careiese **din gura Mea, nu se intoarce la Mine fara rod, ci va face ce fmi este placut si va implini lucrul pentru care 1-am trimis.**

55:12,13 Cei care il cauta pe Domnul vor parasi tara robiei **cu bucurie**. intorcan-du-se acasa **cu pace**. Intreaga natura se va bucura de eliberarea ce-i va fi harazita. Pamantul se va bucura de eliberarea de sub blestem, urmarea fiind o fertilitate nemaiomenita. **fn locul spinilor si al ma-racinilor** vor creste **chiparosul si mirtul**. Toate aceste binecuvantari din perioada Mileniului li vor aduce Domnului un renume si vor constitui un semn vesnic, adica un memorial etern al harului si bunatatii Sale.

56:1-8 Ca o anticipare a izbavirii pe care le-o va aduce Dumnezeu, exilatii sunt in-demnati sa inceapa sa practice **dreptatea si neprihanirea** si sa tina **Sabatul**. Nici **strainul**, nici **eunucul** nu trebuie sa se teama ca vor fi exclusi de la vreuna din binefacerile imparatiei lui Cristos. In fapt, cei ce asculta de Cuvantul Domnului vor beneficia de posturi privilegiate. Templul va fi atunci **o casa de rugaciune pentru toate natiunile**, nu doar pentru Israel. Dumnezeu va aduna Neamurile in stauki! Sau, alaturi de casa lui Israel.

7. *Mesia - Judecatorul celor rai (56:9-57:21)*

56:9-12 Versetul 9 ne readuce la zilele de razvratire ale Israelului. Natiunile (**fia-rele**) sunt chemate sa mustre poporul ai carorstrajeri nu vadpericolul. Suntcanisile **carai muti** care nu **latra** ca sa-i avertizeze pe oameni. Ei sunt vis&tori ce iubesc som-nul. Sunt **pastori lacomi**, mercenari si egoisti. Ei Tsi invita prietenii sa **bea** si sa petreaca, zicjind: „Maine va fi ca astazi, ba chiar mai lata o vom face” (Ronald Knox).

57:1,- 2 Primele doua versete ale capitolului 57 sunt legate de versetele 9-12 din capitolul precedent. In mijlocui pacatului si asupririi, **cei neprihaniti** sunt

loviti de per-

secutii. Din punct de vedere omenesc, nimanui nu pare sa-i pese. Dar lui Dumnezeu li passa ~ El ti izbaveste pe cei evlaviosi de rau si-i duce la **pace si odihna**.

57:3-6 Chiar in exil, unii oamenii con-tinua practicile idolatre. In acest sens, ei sunt **urmasii** parintilor lor necredinciosi, **adulterul si prostituata**. Batjocorindu-L pe Domnul, ei sunt **copiii faradelegii** si ai **falsitatii**. Ei ard cuprinsi de pofta cand se inchina arborilor, cand jertfesc in vai **copii** in cinstea lui Baal si Moloc.

57:7-10 Toate acestea fac parte din re-latia lor adultera de inchinare la idoli, la la-ca\$urile lor de pe inaltimi. in loc sa scrie legea lui Dumnezeu pe **usorii... usilor** (Deut. 6:9; 11:20), ei atarna simboluri idolatre in **dosul usilor** si se angajeaza in orgii sexuale. Ei aduc daruri si ofrande **regelui** (Moloc inseamna rege) si trimit **soli in \$eol** in cautarea unor noi uraciuni. Chiar cand sunt istoviti de acest dezmat, tot nu renunta la pacatele lor, ci par sa capete forte noi cu care se avanta si mai turbat in gustarea din toate faradelegile.

57:11-13 Fara nici o teama de Iehova, ei mint si nici din gresealS nu se gandesc la El. Pentru ca El tace, ei Tsi pierd respectul pen-tru El. Dar El le va demasca neprihanirea lor de sine si idolii lor nu le vor putea veni in ajutor. Dumnezeii lor vor fi total neputinciosi, in schimb cei ce se incred in Domnul vor avea parte de binecuvantare.

57:14-19 Celor credinciosi din exil Dumnezeu le promite ca se va construi o sosea pentru a facilita revenirea lor in patrie si ca toate obstacolele vor fi inlaturate. Ca-ci Dumnezeul care locuieste in **locuri inaite si in sfintenie** locuieste si in inima **smerita si zdrobita**. El nu Se va lupta pe veci cu sufletele pe care le-a creat, caci alt-minteri ele ar pieri sub mania Sa. Da, e drept ca Dumnezeu \$i-a trimis mania im-potrica poporului sau lacom si cazut in pa-cat, dar mania Sa are o limita. El ii va restaura pe cei ce se lasa de idolatria lor, pe acestia facandu-i sa-I aduca rodul buzelor lor.

57:20,21 Frumoasa similitudine facuta de Isaia intre cei rai si marea involburata a fost redata minunat in limba englezS, in forma versificata:

20:Dar cei rai - ei sunt ca marea,
De furtuna loviti, neputandu-se
odihni, Ale carei ape sunt mereu
framantate, Aruncand afara noroi
si murdarieiw

Pentru cei drepti va fi pace, dar
pentru cei rai nu este pace.

C. Pacatul Israelului, judecata, pocainta si restaurarea sa (cap. 58-66)

Ultimele noua capitole ale cartii Isaia de-scriu soarta finala a credinciosilor si a apos-tatilor. Sa-1 ascultam pe Alfred Martin:

Sectiunea cu care seincheie cartca [Isaia] de-scrie glorioasa consumare [implinirej pe care i-a rezervat-o Dumnezeu Israelului, poporul Robului si canalul de care Se serveste Dumnezeu pentru a aduce binecuvantare lumii. Pe tot parcursul acestei sectiuni se arata contrastul puternic din-tre cei razvratiti si cei credinciosi, contrast ce nu lipsese cu desavarsire din nici un text mai cuprinzator al Cuvantului lui Dumnezeu.w-

1. Desfatarile adevaratei spiritualitati (cap. 58)

58:1-5 Prof etui trebuie sa vesteasca in gura mare **nelegiuirea** lui luda. Se pare ca oamenilor le place tare mult sa efectueze ritualurile zilnice prescrise, ca si cand ar fi o natu-ne ascultatoare. In realitate insa ei II acuza pe Dumnezeu ca ar fi nepasator fata de posturile lor si actele lor de smerenie, dar Dumnezeu ii acuza ca-si satisfac placerile lor, ca profită de salariati lor, exploatandu-i, ca se lupta cu pumnii chiar in tocul posturilor lor. Nu acesta este genul de post pe care pune Dumnezeu pret. Adevaratul post nu tine de postura fizica pe care o adopția cineva sau de exprimarea exterioara a unei staridejale.⁶⁷

58:6-8 Dumnezeu doreste posul care sa fie insotit de dezlegarea lanturilor rautatii, de ridicarea jugului de pe grumazul celor asupruti, de hranirea celor flamanzi, de asi-gurarea unui adapt post pentru cei saraci, de imbracarea celor goi si de ajutorarea se-menului nevoias. Cei care astfel practica dreptatea sociala vor avea negresit parte de calauzire, insanatosire si escorta ocroli-toare. „**Dreptatea ta**” poate insemna fie sus-mentionatele fapte de marinimie, fie

894

Isaia

neprihanirea lui Dumnezeu, care este atribuita celor ce cred. Se cuvine sa citam aici parafrarea versetelor 5-8 asa cum apar ele in Psalmirea Scotiana:

Fie ca cei ce simt povara asupririi de fndurarea ta plina de tandrete sa aiba parte: \$i fie ca cei neajutorati si fara adiipost sa bene-

ticieze de grija ta deosebita. Du-te si ureazii-i orfanului flSmSnd binecute-

vantarea belsugului tau; Invita-1 tnaurttru pe striinul de la poarta ta si

ofera-i un loc de odihna. Iar eel ce lancezeste in gerul de atara **da-i**

prilejul sa se Tncalzeasca si sa se imbrace cu haine calduroase; Asuma-ti fericita sarcina de a insenina fruntea

celui amarat. Atunci ca zorii stralucitori, in pace si bucurie, vor fi zilele tale; Iar slava de la Domnul din inaltime caile tale toate ti le va lumina.

58:9-12 Cei evlavios este asigurat ca ori de cate ori va chema, **Domnul va raspunde...**

„**Iata-Ma.**” Daca va elimina asuprirea, daca va Tnceta sa mai arate cu degetul, pe un ton acuzator sau batjocoritor, si daca va pune capat Tmposcarii cu noroi si barfelor, daca va veni in ajutorul celor nevoiasi, alinand durerile fizice si spiritual^ atunci Dumnezeu promite ca noaptea sa se va preface in zi. Va beneficia de calauzire, de belsug de lucruri bune, de sanatate si tarie, de frumusete si rodnicie si de refacere pe plan national. „Fiii vostri vor rezidi ruinele parazite ale cetatilor voastre si veti fi cunoscut drept «Poporul care isi recladeste zidurile si cetatile»” (v. 12, LB).

58:13, 14 Daca oamenii lui Dumnezeu vor respecta Sabatul,⁶⁸ abtinandu-se de la lucrarile lor obisnuite sau de la placerile egoiste, daca vor considera o delectare sa cinstreasca ziua sfanta a lui Dumnezeu, atunci isi vor gasi desfatarea in Domnul care a daruit ziua; iar EI le va darui o pozitie de conducatori pe pamant si mostenirea pe care Dumnezeu i-a promis-o lui Iacob. Nimic nu va putea Tmpiedica acest lucru, deoarece **gura Domnului a**

vorbit.

**2. Fdrddelegile Israelului
(cap. 59) 59:1-8** Pacatul Israelului este eel care li

opreste pe Dumnezeu de a-i izbavi; cu siguranta vina nu poate sa I se impute lui Ieho-va. Mainile lor, degetele, buzele si limba lor sunt cu toate active cand vine vorba de a ucide si de a minti. Peste tot dreptatea este pervertita, justitia e calcata in picioare. necinstea fiind preamarita. Oamenii **concep raul Si nasc nelegiuirea.** Activitatile lor sunt la fel de periculoase ca ouaie de vipera si tot atat de nocolositoare -ca panza de pSianjen. Pacatul controleaza toate aspec-tele vietii lor - ce fac, unde se due, ce gandesc. Nu ie pasa de **pace** nici **dedreptate.** preferand tot ce e stramb- Ceea ce a fost va-labil in cazul Israelului se aplica dcopolriva la intreaga omenire (Ro. 3:15-17).

59:9-15a Adresandu-se ramasitei crc-dincioase, Isaiu marturiseste acum pacatul lor de parca ar fi al sau. El recunoaste nc-dreptatea lor, absenta neprihanirii din viata lor, orbirea si starea lor de mortaciune. Ei maraie nerabdatori si gem apasati. Nu este pic de dreptate si nici o izbavire. Farii-delegile lor s-au Tnmullit in ochii lui Dumnezeu, marturisind impotriva lor. El s-au lepatat de Domnul, indeparlandu-se de El. Au vorbit cu cuvintele asupririi, razvratirii Si falsitatii. Dreptatea este alungata, neprihanirea tinuta la distanta iar adevarui cade rapus pe strada. Integralitatii i se refuza in-trarea, adevarui nu se gaseste nicaieri iar eel evlavios este atacat.

59:15b-21 Cand Domnul priveste jos, El este intristat ca nu exista dreptate. El Se minuneaza ca nu este nici un om (mijlocitor sau mediator) capabil sa rezove situatia. drept care El intervine, solutionand El In-su?i problema. Bratul Sau (taria) li aduce victoria iar neprihanirea Sa il susline. El Se imbraca in armura si porneste la atae impotriva dusrnanilor Sai, in neprihanire, m&ntuire, razbunare, ravna si furie. El le da Neamurilor exact ceea ce merita, pentru ca in sfarsit, toti oamenii de la rasarit la apus sa fie obligati sa recunoasca faplul ca El este Domnul. caci EI (Mesia) vine ca un torrent, manat de suflarea lui lehova. El va veni ca Rascumpator al ramasitei

evlavioase din Sion. Apoi Dumnezeu va incheia un nou legament cu casa lui Israel. cum;citim si in Ieremia 31:31-34; Evrei 8:10-12; 10:16, 17.

3. Gloria viitoare a Sionului (cap. 60)

60:1-3 A sosit timpul ca Sionul sa se scoale si sa straluceasca, deoarece slava Domnului, adica Mesia insusi, S-a aratat. E vremea celei de-a doua veniri a Sa. Lumea este trecuta in Tintuneric spiritual si Tu Tintunericul Marii Stramtoriiri, dar Domnul straluceste asupra Israelului si prin Israel catre intreaga lume. Reprezentantii Neamurilor - inclusiv regii - se intreprinda de-graba spre Ierusalim pentru a aduce omagiu natiunii renascente.

60:4-7 Ridicandu-si ochii. Ierusalimul vede fiii si fiicele ei Tintorcandu-se Tu palrie. O bucurie fara margini Ti umple inima cand vede cum Neamurile Ti aduc daruri si tribut. Caravane cu camiile de departe si de aproape, vin tincarcate cu aur si tamaie, laudand numele lui Iehova. Turme mari sosesc la Ierusalim pentru a ti folosite la jertfele de la templu. comemorand lucrarea ispravii a lui Mesia la Calvar. Observati ca mirul iipseste Tu versetul 6, deoarece mirul reprezinta suferinta. Suferintele indurate de Cristos Tu lucrarea Sa de spasire s-au tincheit pe veci! La a doua Sa venire nu va mai fi decat aur (glorie) si tamaie (mireasma).

60:8,9 Fiii si exilatii Ierusalimului se tintorc la bordul unui sir neintinerit de avioane, ca stoluri de pasari, Timprena cu vase mari la bordul carora sunt transportate marile lor bogatii.

60:10 Strainii slujesc Tu calitate de echipe de constructori iar regii ca slujitori ai poporului lui Dumnezeu. Asta pentru ca s-a produs o rasturnare de situatie. Dumnezeu isi arata acum Tindurarea fata de natiunea pe care odinioara a pedepsit-o.

60:11-14 Nu mai e nevoie sa se tincuie portile cetatii, deoarece a disparut pericolul. Dimpotrivă, este important ca ele sa fie tinute deschise pentru ca regii si caravanele cu bogatii sa poata sosi, zi si noapte! Nimi-cirea o paste pe orice natiune care nu va sluji Israelul Tu ziua aceea. Libanul Iasi trimite cei mai de pret arbori ca sa tincrumuseze zona Templului. Descendentii acelor Neamuri care Tu trecut au

persecutat Israelul acum recunosc Ierusalimul ca fiind Cetatea Domnului, Sionul Sfantului lui Israel.

60:15,16 In trecut urat si parasit, acum Sionul a devenit o cetate excelenta, hranita

si sustinuta de restul lumii. Stravechiu! popor al lui Iehova va cunoaste atunci ca El este Mantitorul si Rascumparatorul sau, Puternicul lui Iacob.

60:17-22 Materiaiele cele mai de pret, aurul si argintul, bronzul si fierul, vor fi folosite Tn lucrările de construcție ale cetății, pacea TndepHnind rolul de superintendenți iar neprihanirea rolul de fort a de politic în locul violenței și nimicirii. se vor instala Mantuirea și Lauda. Nu va mai fi nevoie de lumina soarelui și a lunii h̄l Ierusalim, deoarece slava Domnului va asigura toala lumina de care este nevoie. Intunericul vadispare iar jalea Israelului vail mcetă. Un popor neprihanit va mo^teni tara, sadit de Dumnezeu pentru slava Sa. Cei mai smeriti dintre oameni vor fi binecuvântați cu numar mare de urmăși, deoarece Domnul a decretat acest lucru și Se va grabi să-1 duca la Tndeplinire.

4. Slujbele lui Mesia (cap. 61)

61:1-4 Noi stim că Domnul Isus este cei care vorbesc aici deoarece El a citat ver-setele l-2a Tn sinagoga din Nazareth (Luca 4:16-21) și a adăugat: „Astazi s-a Tmplinil aceasta Scripura Tn auzul vostru” (v. 21). El a fost **uns** cu Duhul Sfânt la botez! Sau și misiunea Sa a avut drept scop să duca vestea buna a mantuirii la saraci, să lege ranile celor cu inima zdrobită, să proclame libertatea pentru captivii pacatului și să deschida temnița (sau ochii, RSV marg.) celor care erau tinuti legați. și apoi Domnul a Tncheiat citatul cu cuvintele; „**sa vestesc anul de indurare al Domnului**” deoarece ceea ce urmează: „**ziua de razbunare a Dumnezeului nostru,*** nu se va Tmplini decât la a doua Sa venire. La glorioasa Sa arătare El va vesti **ziua judecatii** lui Dumnezeu. Apoi El Ti va **mangaia** pe **eei intris-ta#** din Sion, daruindu-le o ghîrlanda a bucuriei, Tn locul de cenușă pe capetele lor, **untdelemnul bucuriei** Tn locul **plansului,** **lauda** Tn locul unui **duh mahnit.** Poporul Sau ales se va numi atunci „**terebinti ai dreptatii**”, saditi de Domnul și aducându-l Lui slava. Ei vor rezidi cetățile Tarii Faga-duintei ce au zacut ?

ntr-o stare de ruina. ■ **61:5-9** Strainii Ti vor sluji pe israeliti, Tn calitate de muncitori agricoli, dandu-le cin-

stea cuvenita ca **preoti** si **slujitori ai Dum-nezeului nostru**. Bogatiile Neamurilor vor fi daruite evreilor iar ocara ce a planat asupra lor veacuri de-a nindul se va sfansi, poporul Domnului avand parte de o masura dubla de onoare (Formulele de adresare la persoana a doua plural si la a treia plural din versetul 7 se refera la aceleasi persoane, evrei.) Amintindu-Si de nedreptatea, jarul sj umilirile la care au fost supusi alesii Sai, lehova Ti va r&splati și va Tncheia un legamant vesnic cu ei, pentru ca natiunile sa-i recunoasca drept binecuvantatii Domnului. In general se crede ca acesta este noul legamant (Ier. 31:31-34; Ev. 8:8-12).

61:10, 11 Mesia Se situeaza Tn fruntea laudelor Tnaltate de ramasita Sa ras-cumparata. El celebreaza hainele glorioase ale mantuirii si neprihanirii cu care Dum-nezeu i-a Tmpodobit si aparitia unei nepri-haniri si laude practice Tn Israel, Tnaintea natiunilor Tntimpul Mileniului. (S-astabiliți ca identitatea vorbitorului din verseteie 10 si 11 ar fi: dupa unii Isaia, dupa altii Sionul sau chiar Mesia Insusi. Noi preferam ultima varianta, adica acelasi vorbitor ca Tn verseteie 1-3.)

5. Desfatarile viitoare ale Ierusalimului (cap. 62)

62:1-5 Domnul nu va tacea si nu Se va odihni pana cand binecuvantarile promise Ierusalimului nu se vor fi realizat. Atunci Neamurile vor vedea Sionul Tndreptatit iar lehova va da cetății un nuine nou. El Se va purta cu Sionul cu mare admiratie, cum manuiese un rege o **coroana**. Cetatea ce se numea **Parasita** se va numi „Desfatarea Mea este Tn ea” (**Hefzibah**) iar tara ce se numea „**Pustiita**” se va numi acum „casa-torita” (**Beulah**). Numele acestea exprima afectiunea plina de tandrete a lui Dum-nezeu si desfatarea Sa maritala pentru cetatea Sa si tara Sa. Cetatenii Ierusalimului vor fi casatoriti cu ea iar Domnul se va bucura de Sion cum se bucura un mire.

62:6-9 Intre timp, lehova a asezat stra-jeri pe zidurile Ierusalimului și i-a instruit sa nu

pregete sa mijloceasca si sa nu-l dea odihna pana cSnd Ierusalimul va fi devenit regina cetatilor lumii. Niciodata nu vor mai fi confiscate elementele Ierusalimului, ci

vor fi puse la dispozitia celor care au muncit din greu.

62:10-12 Acum exilului sunt mdemnati sa treaca prin portile Babilonului si sa revina tn Israel, parcurgand soselele bine pavale, cu sleagurile fiuturand Tn bataia vantului. In toala lumea s-a facut anuntul ca **mantuirea** Israelului a venit Tn Persoana lui Mesia si ca El Tsi va **rasplatti** poporu!. „Poporul sfant¹¹ si Ierusalimul vor purta de acum denumirea plina de semnificatie si demnitate: „Popor slant, Rascumparati ai Domnului" si respectiv „Cetate cautata si neparasita." Paragraful acesta anlicheaza revenirea din Babilon, Tn cadrul restauratiei finale a Israelului la a doua venire a lui Cristos.

6. Ziua razbunarii (63:1-6)

Cand Domnul va reveni pentru a-si slabili Imperatia, mai Tntai El va trebui sa-Si nimiceasca dusmanii. Distrugerea are loc Tn mai multe momente diferile si Tn diverse locuri. Una din etape se va desfasura Tn Valea Armagedon <Apo. !6:16), aha Tn Valea Iehosafat (Ioel 3:12) si aha Tn **Edom**. Aici Tn capitolul 63 este vorba despre aceasta din urma. Mesia Tnainteaza, venind dinspre **Bozrah**, o metropola a **Edomului**, Tmbracat Tn straie glorioase, Tnrosite de sangele du§manilor Israelului. Cand este Tntrebat de ce-I sunt vesmintele rosii, Domnul recurge la metafora teascu-lui pentru a descrie cum \$i-a calcat in picioare dusmanii. A venit vremea ca El sa Se razbune pe ei si sa-Si rascumpere poporul. in absenta vreunui izbavitor uman, El a intervenit, castigand izbanda.

7. Rugaciunea rdmdsitei (63:7-64:J2)

63:7-10 In continuare, profetul, vorbind Tn numele ramasitei aflate Tn captivate, cauta sa obtina izbavirea aceslor oameni din groaznica loc stare. Mai Tntai el recapituleaza actele de bunavointa ale lui Dumnezeu fata de natiune Tn trecut. lehova S-apurtat numai cu bunatate si mdurare fata de israeliti, aratandu-Si fata de ei marea Sa bunatate. Dumnezeu i-a numit poporul Sau. Desi a §tiul dinainte ce vor face ci, Ei este

prezentat aici Tn iposlaza de a considera drept un iucru de neconcepit ca ei sa-L

paraseasca vreodata si sa se alipecasca de alti dumnezei. Asadar El a devenit Mantuitorul lor. De asemenea a devenit partas cu ei la toate incercarile prin care au trecut, Tn special la toata suferinta pe care au Tndurat-o Tn Egipt. **Ingerul** (este acelasi termen ce este tradus si prin *Sol*) **i-a salvat In dragostea si indurarea Sa** **¶1 i-a rascumparat** din Egipt si le-a purtat de grija. Tn tot timpul peregrinariilor lor prin pustiu. Dar ei au raspuns la dragostea Sa cu razvrutire, si astfel El a devenit Adversarul lor.

63:11-13 Dar chiar aceastS rememorare a **zilelor de demult** face sa se nasca urma-toarea Tntrebare: „**Unde este Cel care a trecut** Israelul prin **Marea Rosie**, avandu-i Tn frunte pe Moise si Aaron si pe ceilalți pastori? **Unde este Cel care a pus Duhul Sau cel Sfant** In Moise, dupa" care a despicat marea Tn doua ca **Moise** sa poata sa-i treaca cu bine de partea cealalta, in felul acesta aducand cinsti **vesmca numelui** Sau? Unde este lehova care i-a trecut prin mare, facand ca israelitii sa treaca pe pamSnt neted, ca pe un platou de-a lungul caruia calul poate merge fara sa se potic-neasca?

63:14 Dupa cum animalul se duce Tn vale ca sa gaseasca odihna si Tnviorare, tot asa Dumnezeu \$i-a condus poporul spre o tara de odihna. S, i, procedand asa, El \$i-a castigat un nume glorios. Observati Trinitatea: lehova Domnul (v. 7); ingerul lui lehova (v. 9); **Duhul Domnului** (v. 10, 11,14).

63:15, 16 Rememorarea tuturor Tndu-rarilor manifestate de Dumnezeu fata de poporul Sau Tl conduce pe profet sa priveasca Tnainte, spre momentul c^nd luda avea sa fie dusă Tn captivitate Tn Babilon, drept care profetul se simte Tndemnat sa mijloceasca pentru exilati. Se pare ca **ravna Domnului**, **taria si indura-rile** Sale Ti sunt refuzate ramasitei. Isaia pledeaza Tnsa Tn favoarea poporului, sustinand ca Dumnezeu este Tn continuare Tatal lor, chiar daca Avraam si Israel ar fi sa-i dezmosteneasca.

63:17-19 in versetul 17 ramasjta pare sa dea bine pe Domnul pentru propria ei ca-dere

Tn pacat, dar adevarul este ca Dumnezeu nu Tmpietreste inimile oamenilor decat

dupa ce acestia si le-au Tmpietrit ei Tnsisi. Probabil ramasita vrea sa spuna: „De ce ai Tngaduit sa ne departam de caile Tale?” Se spune adesea ca Dumnezeu face un anumil lucru, c&nd, de fapt, doar Tngaduie sa se faca lucrul respectiv. In orice caz, exilatii striga catre lehova sa revina alaturi de ei Tn indurarea Sa. Israel avusese stapanire peste tara doar un timp relativ scurt, Tn contextul Tn care acum sfantul lacas zace Tn ruine iar israelitii, poporul lui Dumnezeu, nu o due cu nimic mai bine decat natiunile ce nu au cunoscut niciodata relativa specials ce s-a statornicit Tntre poporul ales si Domnul Dumnezeu Tn virtutea legamantului pe care 1-aTncheiat El cu ei.

64:1-5 Rugaciunea care a Tnceput Tn 63:15 continua acum, transformandu-se Tntr-o marturisire. Ramasita II implora pe Dumnezeu sa sf^sie cerurile si sa se coboare, revarsandu-S.i mania asupra dusmanilor SSi. Cei credinciosi care au ramas rememoreaza momentele din trecut cand Dumnezeu a intervenit Tn chip miraculos, demonstrand ca este singurul Dumnezeu adevarat, care actioneaza Tn folosul celui ce il asteapta pe El. Ei Tsi aduc aminte ca Dumnezeu Isi arata Tndurarea fata de cei ce se delecteaza Tn a practica neprihanirea. Ei Tnsa si au atras mania Sa prin persistarea Tn pacatele lor si acum se Tntreaba daca mai e vreo sperantaS ca oameni de felul lor sa poata fi mantuiti.

64:6, 7 Ei marturisesc necuratia din viata lor personala, recunosc^nd ca pana si faptele lor cele mai bune (**neprihanirea**) sunt ca niste cSrpe murdare.⁶⁹ Nici nu e de mirare ca ei sunt ca niste frunze vestejite, purtate de vantul neleguiirilor lor. In Israel este multa mortaciune pe plan spiritual. Mijlocitorii nu sunt de gasit, deoarece lehova i-a abandonat, lasandu-i Tn plata pacatelor lor.

64:8, 9 Si totusi Domnul Tnca este Tatal lor; Tnca mai este nadejde ca olarul sa mai scoata ceva din lutul pe care-l lucreaza. \$i astfel ei II roaga staruitor sa-\$i potoleasca mania, sa ierte si sa uite pacatele lor si sa-i recunoasca din nou ca popor al

Sau.

64:10-12 Starea de devastare Tn care se afla tara \$i Tn special Ierusalimul si templul sunt motive puternice pentru care Dum-

S9S

Isaia

nezeu ar trebui sa-și potoleasca mania și să intervina decisiv în favoarea poporului Sau greu incercat.

indreptate, oamenii vor rosti numele „**Dumnezeul adevărului**”

8. Raspunsul Domnului la rugaciunea ramasitei (cap. 65)

65:1 Aici începe raspunsul lui Dumnezeu la rugaciunea formulată anterior de ei (63:15-64:12).

În context, primul verset se referă la eșecul Israelului de a-L căuta pe Dumnezeu și refuzul sau de a răspunde la chemarea Lui. Dar Pavel aplică acest text în Români 10:20 la chemarea Neamurilor: „Am fost gasit de cei ce nu Mă cauta; am fost făcut cunoscut celor care nu întrebau de Mine.”

65:2-7 Versetele acestea se referă fără indoială la Israel. Dumnezeu pledează fără incetare, indemnând poporul ce s-a dedat la fapte abominabile de idolatrie și paganism să se pocaiasca. Deoarece ei au fost inițiați în ritualurile secrete, se consideră mai sfinti decât semenii lor, întru că sunt o sursă constantă de iritare pentru Cel Preainalt, El le va plăti cu varf și indesat pentru idolatria și pacatul lor.

65:8-12 Iehova promisișe că va cruta un **ciorchine** bun de struguri (ramasita credincioasa) în cadrul unei vii altminteri rea (restul natiunii). Aceasta ramasita pe care o va pastra El va **locui** în țara. Turme vor pastea în Campia **Saron**, la vest, și în **Valea lui Acor**, la est, în folosul sfintilor. Cât despre masa apostatilor, lucrurile stau cu totul altfel. El au dat uitării templul, închinându-se lui **Gad** (însemnând trupa sau noroc) și lui **Meni** (însemnând **numar** sau destin). Prin urmare Dumnezeu îi va sorti **sabiei**. În loc să răspundă la chemările Domnului, ei au **ales** lucruri care au fost rele și neplacute Domnului.

65:13-16 Contrastul dintre soarta adevaratilor credincioși și cea a necredințășilor este evidențiat aici. Este deosebită între hrana din balsug și foame, între bautura din balsug și sete, între bucurie și rusine, între cîntare și jalc, între blestemul unei adultere (Nu. 5:21-24) și o binecuvântare, în ziua aceea, cînd celele pamantului vor fi

ca^id se vor binecuvanta unii pe alii sau cand vor depune un juramant. Cu altc cuvinte, Dumnezeu va fi recunoscut drept Cel care aduce la indeplinire planurile Sale, Cel care face exact asa cum a spus ca va face.

65:17 Ultimele versete din capitolul 65 descriu conditiile care vor prevale in Mileniu. „Noile ceruri” si „noul pamant” de aici se refera la imparatia lui Cristos pe pSfant; in Apocalipsa 21 ele se refera la starea eterna. In noile ceruri si noul pamant ale lui Isaia inca mai exista pacat si moarte. In schimb in Apocalipsa 21, acestea vor fi trecut.

65:18-23 Cand va veni imparatia, Domnul Se va bucura pentru Ierusalim si pentru poporul Israel. Nu se vor mai auzi gemetele de durere si stramtorare. Cel ce va muri la varsta de o suta de ani va fi socotit un copil. Un centenar care va paca-tui va fi eliminat. Oamenii vor apuca sa se bucure de rodul muncii lor, deoarece dura-ta de viata va fi mult marita in timpul Mileniului in cazul celor credinciosi. Nu va mai exista munca neproduciva iar tinerii nu vor mai fi secerati in floarea varstei de razboi sau calamitati. Parintii si copiii se vor bucura de binecuvantarea Domnului.

65:24,25 Nu vor mai fi piedici in calea rugaciunii. Animalele salbatice vor fi domesticite iar serpii veninosi se vor lirani cu t&rana infrangerii si umilintei. Nu va mai exista nici un pericol pe **muntele** cel sf&nt al Sionului.

9, Consumarea: pacea ca unfluviu (cap.

66)

66:1,2 Cuvintele cu care incepe ultimul capitol din Isaia au fost scrise pentru poporul nepocait al Israelului. Sa nu creada israelitii ca in aceasta stare ii pot fi placuti lui Dumnezeu prin construirea unui templu dedicat Lui. La urma urmelor, El este Crea-torul si Stapanitorul universului, cel intronat in ceruri, avand pamantul ca asternut al picioarelor Sale. Locuinta pe care o doreste El este inima smerita si caita a unei persoane, care tremura la auzul cuvantului Sau.

66:3, 4 Cei nepocaiți II

ofenseaza pc Dumnezeu prin insasi efectuarea mecanica

a ritualurilor religioase. Cand sunt lipsite de sfintenie practica, jertfele si ofrandele lor sunt, in realitate, niste crime si uraciuni. El pot alege cSile lor fatarnice, dar nu pot alege consecintele ce vor urma. Dumnezeu este eel ce va aduce aceste consecinte inevitabile. Cei ce refuzS chemarea Sa la pocain|a, persistand sa umble pe cai urate de El, vor gusta mania Sa.

66:5, 6 Acei evrei credinciosi si tema-tori de Dumnezeu, care tremura la auzul cuv&ntului Sau vor fi persecutati de proprii lor frati. Persecutorii rai vor crede insa ca-I fac lui serviciu Domnului, dupa cum reiese din cuvintele lor pline de o falsa pios.enie: „**Domnul sa fie slavit, ca sa putem vedea bucuria voastră!**” adica bucuria de a fi tot storsorit in chip miraculos. Dar Domnul va interveni, facandu-i de rusine pe dusmanii lor. Lucrarea de judecata va incepe de la templu. Acolo glasul lui lehova va dezvalui faptul c& a sosit ciipa recompensarii.

66:7-9 In versetul 7 Israel aduce pe lume un copil de parte barbateasca (Mesia) *inainte* de a fi sosit durerile nasterii (Marea Stramtorare). In versetul 8 ea (natiunea Israel) aduce pe lume fii *dupa* vremea durerilor ei. Prima nastere a avut loc in urm& cu aproape dou& mii de ani la Betleem. A doua este renasterea spirituala a Israelului, ce va avea loc in Marea Stramtorare. Nimic nu-l va impiedica pe Dumnezeu de a-si aduce la Tndeplinire planul.

66:10-17 Ziua restaurarii Israelului va fi un timp de mare bucurie la Ierusalim. Tod cei care o iubesc si au plains cu ea se vor bucura rmpreuna cu ea, plini de o bucurie nespus de mare si Tncantare pentru acest moment glorios. tm bogatita de gloria Neamurilor, la randul ei ea va darui pros-peritate, hranire, mangaiere si reTntinerire tuturor celor care vin la ea. Atunci va fi clar pentru toata lumea ca lehova este decis sa aiba grija de soarta alor Sai si de pedepsirea dusmanilor Sai. A doua venire a Domnului va Tnsemna dezlantuirea furioasei Sale indignari impotriva idola-trilor si rebeliilor. El Ti vede cum Tsi indeplinesc mecanic

ceremonialele, cau-t^nd sa fie curati din punct de vedere ritu-

alist, pentru ca apoi sa se balanceasca in cele mai abominabile practici idolatre.

66:18-21 El le cunoajte faptele si gah-durile si atunci cand va aduce peste ei judecata, ei vor vedea gloria Sa. El le va da un semn supranatural, pe care nu-l putem identifica in prezent. Cei care vor scapa se vor duce pana la marginile pamantului, raspindind vestea despre puterea si fama Domnului. Atunci Neamurile vor pune in miscare toate mijloacele de transport pentru a facilita revenirea Israelului Tmprastiat in patria sa, facand acest lucru ca si cand ar aduce o ofrandă lui Iehova. Dumnezeu va reinstitui preotia si ordinul levitic pentru slujba in templu! milenar.

66:22, 23 Israel va beneficia de un statut de permanenta si siguranta in faza lui Dumnezeu ca **cerurile noi si ca pamantul nou**. Pelerini din toate natiunile vor veni la Ierusalim la vremea potrivita pentru a se inchina.

66:24 Cat se vor afla acolo, vor merge in Valea Hinnom si vor vedea cadavrele rebelilor ce vor fi incinrate in crematoriu, in focul perpetuu de la groapa de gunoi a cetatii.

E demn de remarcat faptul ca Domnul nostru a citat din ultimul verset din Isaia ca avertisment la adresa celor care traiesc in pacat si ti vatama pe cei mici ai lui Cristos. De trei ori⁷⁰ la Marcu 9 Isus citeaza aceste cuvinte solemnne din Isaia: **unde viermele lor nu moare si focul nu se stingă**" (v. 44, 46, 48).

Vesta buna este ca oricine poate sa scape de aceste focuri vesnice ale iadului, punandu-si in credere in Mantuitorul. Slujitorul Domnului pe care Isaia l-a descris cu atata maiestrie in multe din profetiile Sale.

Pentru cei mai multi dintre cititori nostri, care deja l-au primit pe Cristos ca M-Sntuitor al lor, cartea Isaia este un volum neasemuit de profetie fara egal si de poezie de multa factura - ocupand un loc de cinste printre cele mai frumoase carti din Vechiul Testament. Dar ar fi pacat daca ne-am rezuma doar la atata. Mai ramane sa *aplicam* aceasta carte la viata noastra de zi cu zi, punand in practica

lucrurile care-I sunt placute lui Dumnezeu.

900

Isaia

Incheiem cu indemnul practic pe care ni-l ofera cucernicul Tnvatat englez W. E. Vine:

Toate acestea subliniazii nebunia, zadamicia si piicatosenia ce rezida in Tncapatanarea de a ne face nouatnșine pe plac, de a ne vedea de planu-rile noastre, apucand-o pe cai ce nu-l pot fi plii-cute lui Dumnezeu, in loc sa ne bizuim pe El, sa asteptam ajutonul Sau, sa ascultSm pentru a auzi glasul SSu si sa ne delectuim Tn implinirea voii Lui. Prin umblarea noastră cu Dumnezeu El im-plinesc sj va implini toate promisiunile cuprinse tn Cuvantul Sau. El le raspunde celor ce-și pun Tncrederea in El si-si gasesc desfatarea in El a-daugand un Amin la asigurarea ce ne-o daru-ieste. Pacea inimii ascultatoare si a duhului ce se Tncrede in El este pacea ce se bucura de soarele privirii Sale si de calmul comuniumii cu El.71

NOTE FINALE

¹(Intro) A fost un spectacol de bine-facere „pentru ajutorarea De^inutilor din mai multe Inchisori si pentru sprijinirea lucrarii Spitalului Mercer de pe Strada Stefan, si pentru Infirmeria caritabila de pe Cheiul Hanului." In lumina mesajului lui Isaia de eliberarea a detinutilor si de legare a ranilor celor bolnavi, negresit putem conchide ca lui i-ar fi facut placere sa vada activitatea acestor organizatii de bine-facere, care au fost adesea asociate cu primele acte de milostenie savarsite de *Mesia*.

²(Intro) Dupa Uvertura, chiar inceputui celei de-a doua parti din Isaia este cantat pe vocea solistului tenor: „Mangaiati poporul Meu" (40:1). Cine poate citi Isaia 7:14 fara sa auda si partitura solistei de contra-ait: Jata fecioara va ramane insarcinata," sau Isaia 9:6 fara sa auda corul intona^id: „Un Copil ni s-a nascut, un Fiu ni s-a dar"? „Negresit EI suferintele noastre le-a purtat si durerile noastre le-a luat asupra Lui" este un alt fragment, mai putin cunoscut, din aceasta opera muzicala bazata pe cuvintele lui Isaia (53:4). De asemenea se regasesc Tn oratoriul *Mesia* si aceste cuvinte din Isaia: „O tu care aduci Sionului de vesti bune" (40:9). „Atunci se vor deschide ochii orbilor, se vor

deschide urechile surzilor" (35:5); „El ^si va paste turma ca un pastor" (40:11); si emotionantele

cuvinte: „31 a fost dispreutuit si respins de catre oameni” (53:3).

In comparatie cu aceasta putine cuvinte din NT au fost incluse in acest oratoriu, avand In vedere faptul ca tema sa este Mesia.

•³(Intro) Vezi *Comentariul Biblic al Credinciosului* Tn Introducerea la cartile mentionate, pentru o aparare a pozitiilor traditionale și ortodoxe asupra paternitatii.

⁴(Intro) Josephus, *Antichitati* XI: 1 :f.

5(1:7-9) Atat de sigure sunt profetiile meat uneori sunt exprimate la timpul trecut in ebraica, ce sugereaza o activitate deja Tncheiata.

6(1:10-15) W. E. Vine, *Isaiah: Prophecies, Promises, Warnings*, p. 14.

⁷(2:4) Versetul acesta-minus cuvintele de la Tnceput referitoare la Dumnezeu -este inscriptionat pe cladirea Natiunilor Unite din New York.

⁸(2:12-18) Este vorba de un vas cu un singur catarg.

⁹(4:2-6) Matthew Henry, „Isaiah,” *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, IV:27.

10(6:1) Asta s-a Tntamplat prin anul 740 T.Cr. Moody scrie: „Domnia lui Uzia a fost un fel de era victoriana in istoria poporului evreu. Dupa ce aceasta era a fost acoperita ulterior de rusine si ocara Isaia L-a vazut pe Regele Etern pe tronul Sau.” *Notes from My Bible*, p. 85.

¹¹(6:1) F. C. Jennings, *Studies in Isaia*, p. 61.

12(6:2-5) Termenul *serafim* provine din verbul ebraic *saraf*, „a arde,” subliniind sfintenia arzatoare a lui Dumnezeu, ca de exemplu in cuvintele: „Dumnezeul nostru e un foe mistuit” (Ev. 12:29, cf. Deut. 4:24).

13(6:9, 10) Vine,/ttuaA, p. 32.

¹⁴(7:3) Numele fiului sau inseamna *o rdmasita se va intoarce*.

15(7:10-13) Vine, *Isaia*, p. 25.

16(7:14) Termenul ebraic tradus prin *fecioara* (*almah*) Tn versetul 14 mai poate avea si sensul de „tfinara.” Profetia va fi avut probabil o Tmplinire partiala cand sotia lui Isaia a dat nastere lui Maher-\$alal-Has-Baz (8:1-4). Dar Tmplinirea completa si finala a avut loc la nașterea lui

Cristos.

Cand Matei citeaza versetul 7, el foloseste cuvintul grec *parthenos*, care nu poate insemna decat/edoara (Matei 1:23).

- 17(7:14). Vine, /sma/i, p. 35.
18(7:18-22) Jennings, *Isaiah*, p. 90.

19(8:19)/&<f, p. 43.

²¹(11:1) Minunatul colind german din vechime tradus in engleza prin cuvintele: „Lo, How a Rose È'er Blooming,” (O, cum infloreste trandafirul), a surprins foarte bine mesajul exprimat de Isaia aici. In termeni poetici, autorul a ales trandafirul ca planta ce va incoli din radacinile lui Isai.

22(11:2) Vine, *Isaiah*, p. 49.

²³(ll:6-9a) Artistul autodidact american de religie quaker Edward Hicks indragit atat de mult acest pasaj incat a pic-tat mai multe tablouri intitulate: „The Peaceable Kingdom” (Imparatia pasnica). Fncantatorul sau stil a depasit cu mult cunoostintele sale de anatomie animala.

24(13:14-22) Ryrie scrie: „Declinul Babilonului a avut loc in mai multe etape. Deja in anul 20 T.Cr. Strabo 1-a definit ca fund «complet devastate Chiar și nomadul (*arabul*) il ocolea deoarece a devenit intre timp un semn rau prevestitor” (*Ryrie Study Bible, New King James Version*, p. 1053).

25(14:12-17) „Lucifer” este redarea in latină a „stelii de dimineata”, având sensul de „purtător de Iumina.”

26(14:12-17) Ryrie, *Study Bible*, p. 1054.

27(14:24-27) Ryrie scrie ca Implinirea acestei preziceri a distrugerii Asiriei este consemnată in 37:21-38, " *ibid*, p. 1055.

28(18:1-7) Este termenul obisnuit pen-tru *vai*, dar aici „e diferit fata de ch. xvii. 12, exprimand compasiunea (cf. Isa. lv.1, Zah. ii.10) mai degraba decat mania,” Franz Delitzsch, „Isaiah,” in *Biblical Commentary on the Old Testament*, XVII:348.

29(20:1-6) Denumirea „Palestina” provine din cuvantul Filisteian.

30(21:6-10) Vine, *Isaiah*, p. 62).

31(21:11, 12) Victor Buksbazen, *The Prophet Isaiah*,

p. 224.

32(22:20-24) D. L. Moody scrie urma-toarele: „Evreii spanioli sunt in posesia unei chei de argint ce a apartinut lui David,

purtand inscriptia «Dumnezeu va deschide, Regele va intra»" (*Note*, p. 85).

33(24:4-13) John A. Martin, „*Isaiah*,¹ *The Bible Knowledge Commentary, Old Testament*, p. 1072.

34(26:1-4) Citat de Moody in *Notes from My Bible*, p. 86.

35(26:1-4) *Ibid.*

36(28:9, 10) Aceste versete sunt adesea citate in afara contextului lor ca metoda corecta de a preda (de pilda, mergand de la ceea ce se cunoaste la ceea ce nu se cunoaste, putin cate putin). Deși este negresit un sfat bun, nu acesta este insă sensul versetelor în contextul lor propriu.

37(28:11-13) Jennings, *Isaiah*, p. 333.

38(28:23-29) H. Vander Lugt, *Our Daily Bread*, Radio Bible Class. Nu dispunem de alta documentatie.

39(29:12-14) Vine, *First Corinthians*, p. 23.

40(33:23, 24) Vine, *Isaiah*, p. 83.

41(34:9-17) Textul ebraic original pen-tru ideea de „confuzie și deșertaciune” din versetul 11 este identic cu textul tradus prin „gol și fără forma” din Geneza 1:2.

42(35:8-10) Jennings, *Isaiah*, p. 417.

43(37:1-4) J. A. Alexander, *The Prophecies of Isaiah*, p. 289.

44(37:36) Vezi *The Literature of England, An Anthology and a History*, p. 726.

45(38:21, 22) Kelly, *Isaiah*, p. 289.

46(38:21, 22) Henry, „*Isaiah*,” VI:209.

47(40:3-5) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 229.

48(40:6-8) Citat de Jennings, *Isaiah*, p. 467.

49(41:21-24) Jennings, *Isaiah*, p. 486, f.n.

50(41:25-29) Vine, *Isaiah*, p. 105.

51(43:1-7)/Wrf., p. 115.

52(43:8-13) Unul din cultele deraiate de nuanta anti-trinitariană recurge la acest pasaj „Voi Imi sunteți martori, spune Ie-hova,” ca origine a numelui lor. Intrucât ei marturisesc împotriva atator lucruri din adevarul Domnului,

tare ne temem că ar trebui să li se spuna martori *falsi*. Contextul este cu totul altul decât cel în care folosesc ei acest pasaj.

53(44:28) Flavius Josephus, *Antichitati*, xi.2.

⁵⁴(45:7) Engleza are un lexic mult mai bogat decat ebraica. Termenul din ebraica tradus aid prin „evil” (rau) Tn KJV si „calamity” (calamitate) in NKJV poate avea arnbele sensuri, ba chiar si alte sen-suri (“dezastru,” „rautate,” etc.). Este nefericita alegerea de catre traducatorii versiunii engleze KJV din 1611 a unui ter-men ce Tnseamna rSu moral (evil). Traducerea termenului ebraic amintit prin calamitate este mult mai adevaratS In acest context.

⁵⁵(45:7) Delitzsch, „Isaiah,” in *Biblical Commentary on the Old Testament*, XVIII:220, 21.

56(45:7) AW., p. 221.

57(46:3, 4) James S. Stewart. Nu dis-punem de alta documentatie.

⁵⁸(47:5~15) Jennings, *Isaiah*, p. 556.

59(51:9-11)/Wd., p. 593.

⁶⁰(52:11, 12) Citat de David Baron in *The Servant of Jehovah*, p. 46, 47.

⁶¹(52:15) Expresia paralela „151 vor Tnchide gura” sprijinS traducerea „startle” (a face sa tresara, n.tr.). Dar traducerea traditionala prin cuvantul „sprinkle” (a stropi) aminteste de stropirea sangelui jert-fei din Levitic si de vestirea in toata lumea a mesajului rascumpararii. Observand asemanarea (in engleza, n.tr.) dintre ter-menii „astonish” si „startle,” Vine scrie: „In degradarea si desfigurarea la care L-a supus omul, multi au r3mas uimiti” Tn manifestarea slavei Sale El va uimi multe natiuni (adic3 le va face sa sara si sa tremure cuprinse de uimire); «statte» (a face sa tresara) este sensul aici, nu «sprin-kle» (a stropi, n.tr.) (dupa cum reiese din forma grammatical folosita).” *Isaiah*, p. 166.

⁶²(53:2) F. B. Meyer, *Christ in Isaiah*, p. 126.

6³(53:12) David Baron, *The Servant of Jehovah*, p. 140.

64(53:12) Moody, *Notes*, p. 87.

65(57:20, 21) Jennings, *Isaiah*, p. 668.

⁶⁶(58:Intro) Alfred Martin, *Isaiah*, p. 668.

67(58:1-5) Postul fizic poate fi de asemenea un bun instrument pentru disciplina spiritual! Desi NT nu ne porunceste

sa postim, totu\$ti Domnul nostra a spus; „Cdnd postiti...” nu „daca postiti”.

68(58:13, 14) Pentru O discutie asupra Sabatului si a modului in care sc raporteaza crestinul la el, vezi *Comentariul Biblic al Credinciosului Noul Testament*, p. 64.

70(66:24) Din unele manuscrise redactate in limba greaca aceste doua versete lipsesc; pentru detalii, vezi *Comentariul Biblic al Credinciosului Noul Testament*, notele finale pentru Marcu 9.

71(66:24) Vine, *Isaiah*, p. 214, 215.

BIBLIOGRAFIE

Alexander, Joseph A. *The Prophecies of*

Isaiah. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1974.

Archer, Gleason L. "Isaiah" Tn *The Wydiffe*.

Bible Commentary, Chicago: Moody Press, 1962. Baron, David. *The Servant of Jehovah: The Sufferings of the Messiah and the Glory that Should Follow*. Retiparire. Minneapolis: James Family Publishing, 1978. Buksbazen, Victor, *The Prophet Isaak*. West Collingswood, N.J.: The Spearhead Press, 1971.

Delitzsch, Franz. "Isaiah" Tn *Biblical Commentary' on the Old Testament*. Vols. 17, 18. Grand Rapids: Wm.

B. Eerdmans Publishing Co., 1971. Jennings, E C. *Studies in Isaiah*. New York: Loizeaux Bros., 1935.

Henry, Matthew. "Isaiah" Tn *Matthew*

Henry's Commentary on the Whole Bible, Vol. IV. Kelly, William. *Exposition of Isaiah*.

London: Robert L. Allen, 1916.

Martin, Alfred. *Isaiah: The Salvation of Jehovah*. Chicago: Moody Press, 1967. Meyer, E B. *Christ in Isaiah*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1952. Vine, W E. *Isaiah-Prophecies, Promises*.

Warnings. London:
Oliphants, Ltd.,
1947. Young, Edward. *Who
Wrote Isaiah?*
Grand Rapids: Wm. B.
Eerdmans
Publishing Co., 1958.